

Nauczyciel z ImPETem

Indywidualne Programy
Edukacyjno-Terapeutyczne –
opracowanie

Nauczyciel z ImPETem
POKL.09.04.00-24-002/12

Indywidualne Programy Edukacyjno-Terapeutyczne — opracowanie

Nauczyciel z ImPETem
POKL.09.04.00-24-002/12

Katowice 2015

Redakcja:
Jolanta Leśniak
Agnieszka Kloc
Sabina Müller
Ilona Nitychoruk-Piekarz
Tomasz Wojtasik

Skład komputerowy i przygotowanie do druku:
Krzysztof Wojtas

Copyright © by Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego
Copyright © by Regionalny Ośrodek Metodyczno-Edukacyjny *Metis* w Katowicach

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Regionalny Ośrodek Metodyczno-Edukacyjny
Metis w Katowicach

ul. Drozdów 21 i 17
40-530 Katowice

tel.: 32 209 53 12 lub 14
fax: 32 209 53 13

e-mail: sekretariat@metis.pl
www.metis.pl

Spis treści

Indywidualne Programy Edukacyjno-Terapeutyczne – opracowanie: zmiany, uwagi i refleksje.....	5
Upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim – funkcjonalne następstwa upośledzenia umysłowego u młodzieży	9
Niedostosowanie społeczne i zagrożenie niedostosowaniem społecznym – funkcjonalne następstwa niedostosowania społecznego u młodzieży	55
Uczniowie niesłyszący i słabo słyszący, niewidzący i słabo widzący – funkcjonalne następstwa słabowidzenia (niedowidzenia) i funkcjonalne następstwa uszkodzenia słuchu u młodzieży	99
Niepełnosprawności sprzężone w tym z Autyzmem i z zespołem Aspergera oraz niepełnosprawnością ruchową – funkcjonalne następstwa Zespołu Aspergera i funkcjonalne następstwa niepełnosprawności ruchowej u młodzieży.....	123
Podsumowanie	149
Załączniki – wybrane akty prawne	151

Indywidualne Programy Edukacyjno-Terapeutyczne – opracowanie: zmiany, uwagi i refleksje

W kilka miesięcy po rozpoczęciu realizacji projektu „Nauczyciel z ImpETem”, pojawiło się nowe rozporządzenie w sprawie organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej, które w dniu 8 maja 2013 r. zmusiło szkoły i placówki oświatowe (zaledwie po 3 latach od ostatniego rozporządzenia) do ponownego pochylenia się nad jej organizacją.

Co zasadniczo zostało zmienione? Ogólnie rzecz ujmując, ograniczono dokumentację, jaka obowiązywała nauczycieli i specjalistów od 2010 r. A w szczególności:

- zrezygnowano z obowiązkowego tworzenia zespołu dla każdego ucznia wymagającego pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Natomiast planowanie i koordynowanie udzielanej uczniowi pomocy, to aktualnie zadanie wychowawcy klasy.

„To dobrze, że pojawił się taki zapis, bo jest to istotne dla praktyki szkoły. Do tej pory, jako koordynatora różnie wybierano – nieraz wychowawcę, nieraz innego nauczyciela, nieraz specjalistę (pedagoga, psychologa, logopedę, terapeutę). Aktualnie też może być tak, że dyrektor podejmie decyzję o wyznaczeniu innego nauczyciela niż wychowawca (§ 19 ust. 9 rozporządzenia). Jednak to wychowawca jest na tzw. »pierwszej linii frontu«, to on powinien mieć najwięcej obserwacji, najszerszą wiedzę o postępach ucznia, o jego problemach. Ponadto często te role dublowały się w osobach wychowawcy i koordynatora zespołu, co przy dużej ilości zadań w szkole nie jest wskazane. Dodatkowo praktyka pokazała, że dla rodziców czy opiekunów ucznia nieczytelny był układ współpracy między: wychowawcą koordynatorem zespołu”.¹

Wychowawca – koordynator, powinien współpracować z rodzicami niepełnoletniego ucznia oraz jeśli istnieje taka konieczność z nauczycielami, specjalistami i poradniami psychologiczno-pedagogicznymi. Dla tych uczniów opracowuje się indywidualne lub grupowe programy pomocy psychologiczno-pedagogicznej, a udzielana pomoc dokumentuje się w dzienniku pracy nauczyciela. **Zniesiono** tym samym obowiązek opracowywania kart indywidualnych potrzeb ucznia (**KIPU**) i planów działań wspierających (**PDW**);

- **jedynie** – obligatoryjny wymóg tworzenia **zespołu** z nauczycieli wychowawców grup wychowawczych i specjalistów pracujących z uczniem obowiązuje nadal, w sytuacji gdy uczeń posiada orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. W takim przypadku **nadal**

¹ Bernad M. – doradca metodyczny ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej w Katowicach, „Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w placówkach oświatowych w nowej odsłonie” – 2013 r.

istnieje konieczność opracowania Indywidualnego Programu Edukacyjno-Terapeutycznego (IPET), co jest uzasadnione z uwagi na rangę orzeczenia i zawartość merytoryczną konstruowanego IPET-u;

- rozszerzono listę osób mogących inicjować udzielanie uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej o: dyrektora szkoły, pielęgniarkę środowiskową nauczania i wychowania, higienistkę szkolną, pracownika socjalnego, asystenta rodziny oraz kuratora sądowego. *„To ważny aspekt w pracy opiekuńczo-wychowawczej z uczniem, ponieważ pozwala na całościowe spojrzenie na sytuację życiową ucznia i obliuguje wszystkich, którzy mają kontakt z danym problemem do podejmowania systemowych działań. Szczególnie ważną wydaje się być osoba dyrektora szkoły, jako inicjatora udzielanej pomocy, ponieważ to osoba nie tylko zarządzająca, organizująca pomoc, ale także ktoś, kto ma możliwości bezpośredniego zaangażowania się w pomoc wobec danego ucznia”;*²
- do grona specjalistów udzielających pomocy psychologiczno-pedagogicznej wpisano **terapeutów pedagogicznych** (§ 26 rozporządzenia) i wskazano jego zadania, do których m.in. należy, oprócz prowadzenia działań diagnostycznych uczniów z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi lub specyficznymi trudnościami w uczeniu się, prowadzenie bezpośredniej pracy z uczniem w formie zajęć korekcyjno-kompensacyjnych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym;
- wskazano, że pomoc psychologiczno-pedagogiczna **musi być udzielana w trakcie bieżącej pracy z uczniem**, co oznacza, że objęcie ucznia pomocą musi odbywać się w codziennej bezpośredniej pracy z nim i powinno być realizowane przez wszystkich nauczycieli, a nie tylko przyjmować bardzo formalną strukturę w postaci organizowania różnego typu zajęć, porad, konsultacji czy rozmów, rozszerzono także pakiet form udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej o prowadzenie warsztatów, co w warunkach szkolnych jest możliwe i daje pole do działania dla wszystkich specjalistów;
- mówiąc o rozpoznawaniu indywidualnych potrzeb ucznia, rozporządzenie zwraca uwagę także na bardzo ważną stronę każdego ucznia czyli rozpoznawanie ich zainteresowań i uzdolnień. Powinno być to podstawowym aspektem pracy z uczniem, ponieważ wskazuje na podmiotowość podejmowanych działań;
- równocześnie zaakcentowano wyraźnie możliwość realizacji różnych form związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej, co jest istotnym działaniem w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych, gdzie należy wspomagać uczniów w tym zakresie, zgodnie ze znajomością ich potrzeb i możliwości oraz aktualną ofertą kształcenia, a także potrzebami rynku pracy;
- i na koniec: wszyscy specjaliści zatrudnieni w szkole/placówce (pedagog, psycholog, logopeda, doradca zawodowy oraz terapeuta pedagogiczny) poza swoimi podstawowymi zadaniami, są zobowiązani do wspierania nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów w udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Podsumowując rozważania dotyczące zmian wprowadzonych przepisami prawnymi, można cytować doradcę metodycznego ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej, że *„obszar pracy szkoły/placówki, jakim jest udzielanie i organizacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej w podstawowym wy-*

² Bernad M. — doradca metodyczny ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej w Katowicach, *„Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w placówkach oświatowych w nowej odsłonie”* — 2013 r.

---

miarze skierowany jest do uczniów. Zapisy rozporządzenia wyraźnie określają, w jakich przypadkach powinni oni być objęci pomocą psychologiczno-pedagogiczną. Niewątpliwie ułatwia to pracę nauczycielom, ale też zapobiega pomijaniu uczniów, którzy wymagają pomocy, a często nie rzucają się w oczy. Do tej grupy »potrzebujących« należą np. uczniowie pozornie niesprawiający problemów wychowawczych (zamknięci w sobie, stojący na uboczu grupy, wykonujący wszelkie polecenia na średnim poziomie). Niby wszystko jest z nimi w porządku. Doświadczenie pokazuje jednak, że i takie zachowania mogą być symptomem poważnych problemów. Tak więc wychowawca, nauczyciel czy ktokolwiek, kto zauważy niepokojącą sytuację, powinien od razu rozpocząć proces poszukiwania odpowiedzi na z pozoru proste pytania: Co się dzieje i jakie są jego przyczyny?

Tak więc, jeśli funkcjonowanie ucznia wskazuje na jakiś problem, to codzienność szkolna jest tą przestrzenią, w której ma on uzyskać podstawowy wymiar pomocy. Tak się wieloletnie działo, tak swoją pracę traktuje wielu nauczycieli, wychowawców, ale zapis umożliwia egzekwowanie tego typu aktywności od wszystkich. By móc być skutecznym wychowawcą, nauczycielem, terapeutą – należy systematycznie doskonalić swój warsztat pracy”.³

Realizacja projektu „Nauczyciel z ImPETem” właśnie stworzyła licznej grupie nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych naszego województwa, możliwość doskonalenia swojego warsztatu pracy, między innymi w obszarze budowania i otaczania pomocą psychologiczno-pedagogiczną uczniów.

Podczas szkoleń i warsztatów analizowano problemy uczniów. Szczególnie skupiono się na uczniach posiadających orzeczenia o kształceniu specjalnym, ponieważ to wymaga od nauczycieli, jak wcześniej wskazałam, wypracowania konkretnego dokumentu w postaci Indywidualnego Programu Edukacyjno-Terapeutycznego tzw. IPET.

Podczas opracowywania IPET dla któregośkolwiek ucznia niepełnosprawnego (niesłyszących, słabo słyszących, niewidomych, słabo widzących, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z upośledzeniem umysłowym, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, niepełnosprawnością sprzężoną) lub niedostosowanego społecznie czy zagrożonego niedostosowaniem społecznym, przede wszystkim, „zespół” – nauczyciele, przeprowadzali wielospecjalistyczną ocenę poziomu funkcjonowania danego ucznia. To ona bowiem dostarcza informacji o mocnych i słabych stronach ucznia czyli jego osiągnięciach rozwojowych, możliwościach psychofizycznych, zainteresowaniach, trudnościach w tym także edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych. Zatem IPET powinien być skuteczną odpowiedzią na specjalne potrzeby edukacyjne ucznia, ale także powinien uwzględniać wymagania zewnętrzne, które są określone w podstawie programowej.

Nie ma obligatoryjnego wzoru IPET, niemniej jednak dobrze jest aby w konkretnej szkole został wypracowany jeden obowiązujący dokument.

Tak było w naszym przypadku, tzn. wszystkim grupom warsztatowym zaproponowano jeden wzór IPET. Niemniej jednak, podczas pierwszych warsztatów, po uwzględnieniu uwag nauczycieli, jego pierwotna wersja została nieco zmodyfikowana.

---

³ Bernad M. – doradca metodyczny ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej w Katowicach, „Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w placówkach oświatowych w nowej odsłonie” – 2013 r.

W naszym wzorze IPET znalazły się między innymi:

- informacje dotyczące charakterystyki psychopedagogicznej ucznia czyli jego mocne i słabe strony w obszarze funkcjonowania: poznawczego, społeczno-emocjonalnego i umiejętności szkolnych.

Następnie ujęto informacje dotyczące sytuacji rodzinnej ucznia oraz inne dodatkowe informacje o uczniu a których nie było np. w orzeczeniu z poradni psychologiczno-pedagogicznej.

W końcu bardzo ważna część dokumentu tj.:

- zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia w strefie:
  - otoczenia klasowo-szkolnego (środowisko fizyczne),
  - pomocy dydaktycznych (*bardzo ważny element IPET, ponieważ zastosowanie odpowiednich do potrzeb i niepełnosprawności ucznia pomocy dydaktycznych, może diametralnie zmienić jego możliwości rozwoju*),
  - organizacji pracy na lekcji,
  - motywowania ucznia do pracy,
  - egzekwowania wiedzy i umiejętności (czyli określenie zasad i kryteriów oceniania konkretnego ucznia).

Na tak zmodyfikowanym wzorze IPET pracowały już wszystkie pozostałe grupy nauczycieli. Ogółem wypracowano ponad 50 IPET.

Upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim – funkcjonalne następstwa upośledzenia umysłowego u młodzieży

Upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim inaczej niedorozwój umysłowy charakteryzuje się istotnie niższym niż przeciętne funkcjonowaniem intelektualnym z jednocześnie współwystępującym ograniczeniem w zakresie dwóch lub więcej umiejętności przystosowawczych: porozumiewania się, samoobsługi, samodzielności, trybu życia domowego, społecznienia, umiejętności szkolnych, organizowania czasu wolnego i pracy. Poniżej szczegółowe zestawienie zaburzeń utrudniających uczniowi prawidłowe realizowanie się w szkole.

Funkcjonalne następstwa upośledzenia umysłowego u młodzieży: ⁴

- zaburzenie orientacji przestrzennej;
- słaby poziom sprawności grafomotorycznej;
- częściej występujący niż u rówieśników słabszy rozwój motoryczny;
- częściej występujące wady wymowy;
- zaburzenia rozumienia znaczenia wypowiedzi;
- zaburzenia analizy i syntezy (wzrokowej, słuchowej, wzrokowo-słuchowej);
- trudności w rozpoznawaniu liter oraz w czytaniu;
- trudności w rozumieniu przeczytanego tekstu;
- istotnie zaburzony poziom rozumienia wszelkich reguł, zasad, definicji;
- utrudnione tworzenie pojęcia liczby;
- ograniczony poziom pamięciowego wykonywania działań matematycznych;
- brak zrozumienia treści zadań tekstowych i trudności w ich rozwiązywaniu;
- zaburzenia wyobraźni przestrzennej utrudniające rozumienie i wykonywanie zadań geometrycznych;
- trudności w orientowaniu się w stosunkach czasowych i posługiwaniu się nimi;
- kłopoty w powiązaniu nowych informacji z poprzednio zapamiętanymi;
- słaby poziom stosowania umiejętności w praktyce;
- mała samodzielność w wykonywaniu wszelkich zadań;
- często występująca nadpobudliwość psychoruchowa lub zahamowanie;
- brak krytycyzmu, egoizm;
- brak antycypacji zachowań;
- znaczna impulsywność;
- podatność na negatywne wpływy otoczenia;

⁴ Nitychoruk-Piekarz I. – doradca metodyczny ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej w Bytomiu – 2013 r.

- niski poziom motywacji;
- mała wrażliwość na potrzeby innych;
- częste przejawy agresji;
- koncentracja uwagi dowolnej na materiale konkretnym;
- krótkotrwała i słaba uwaga w przypadku treści abstrakcyjnych, wykraczających poza obszar ich rozumienia;
- możliwa dobra pamięć mechaniczną (fotograficzną);
- bardzo słaba jest pamięć logiczna i dowolna;
- wolne tempo pracy, uczenia się, uczą się bez zrozumienia;
- dominuje myślenie konkretno-obrazowe nad pojęciowo-słownym;
- upośledzone jest uogólnianie, porównywanie, rozumowanie przyczynowo-skutkowe, wnioskowanie i tworzenie pojęć;
- ograniczone możliwości abstrahowania;
- obniżony krytycyzm i ograniczoną samokontrolę;
- w mowie potocznej widoczny jest mały zasób słów, przeważają rzeczowniki mające konkretne znaczenie, brak jest słów uogólniających;
- rzadko stosowane są zwroty o przeciwstawnym znaczeniu;
- w wypowiedziach brak przysłówek i przymiotników;
- trudności z wypowiedaniem myśli i formułowaniem wypowiedzi;
- szybkie zmęczenie przy pisaniu i pracach manualnych;
- osłabiona jest kontrola emocji, popędów i dążeń;
- utrudnione jest przystosowanie społeczne;
- trudności w przestrzeganiu przyjętych norm, zasad, zakazów i nakazów;
- częste reakcje nieadekwatne do działającego bodźca (szczególnie w czasie konfliktu spor, krytyki);
- długotrwały proces przyswajania wiadomości i nabywanie nowych umiejętności.

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego: upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	- obszar rozumowania słownego - mocniejszą stroną umysłu niż funkcjonowanie bezstosowane	- opóźnienie rozwoju wszystkich funkcji poznawczych na poziomie upośledzenia umysłowego w stopniu lekkim - regres funkcji poznawczych, w stosunku do wyników poprzednich badań - bardzo wolne tempo pracy umysłowej - deficyty w zakresie myślenia abstrakcyjnego - slabo wykształcone zasoby słownictwa, trudności z werbalizacją - niska trwałość i pojemność pamięci
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	- rozumienie hipotetycznych sytuacji społecznych, potencjał w zakresie nawiązywania dobrych relacji społecznych - systematyczność, wytrwałość - jest koleżeński, służy pomocą	trudności w nawiązywaniu nowych kontaktów z rówieśnikami

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	- zainteresowania techniczne i przyrodnicze - dobry poziom graficzny - samodzielność konstruowaniu prac pisemnych	- deficyt w zakresie umiejętności wykonywania operacji na liczbach – m.in. nie wykonuje działań sposobem pisemnym, nie może, nie dzieli liczb - niski poziom opanowania techniki czytania, czyta wolno, wykazuje częściowe rozumienie czytanego tekstu - pisząc ze słuchu popełnia wiele błędów

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

- brak ojca
- matka prezentuje postawę nadopiekuńczą
- dobra sytuacja materialna rodziny

Dodatkowe informacje:

Stan zdrowia: padaczka, wodogłowie, podejrzenie niedostucthu.

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	uczeń powinien być pod stałą kontrolą nauczyciela, najlepiej by siedział w pierwszej ławce przy biurku
Pomoce dydaktyczne	- pomoce do ćwiczeń manualnych - w procesie dydaktycznym odwoływanie się do konkretnych przykładów z życia, modele, plansze, filmy edukacyjne - umożliwienie korzystania z audiobooka - wdrażanie do korzystania z pomocy typu kalkulator
Organizacja pracy na lekcji	- przygotowanie uwagi ucznia np. poprzez dotknięcie jego ramienia, wskazywanie palcem na zeszyt lub też zwrócenie się do ucznia bezpośrednio - stosowanie przerwy - uwzględnianie wolnego tempa pracy - indywidualizacja pracy z uczniem, udzielanie uczniowi bezpośredniej pomocy w realizacji zadań, upewnienie się, czy uczeń dobrze zrozumiał polecenie

Motywowanie do pracy	• stosowanie wzmocnień pozytywnych – pochwały
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	• ocenianie wg dostosowanych do możliwości ucznia kryteriów oceny • egzekwowanie wiedzy z zakresu matych partii materiału • ocenianie bieżące podczas pracy na lekcji • dostosowanie stopnia trudności zadań do możliwości ucznia
Prace domowe	• dostosowanie stopnia trudności zadań do możliwości ucznia
Inne	• opracowanie i wdrożenie procedury postępowania w związku z chorobą przewlekłą – padaczką • zapewnienie w szkole opieki pielęgniarzkiej

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielenia pomocy
Zajęcia rewalidacyjne	2 godz. tygodniowo	Oligofrenopedagog	Szkoła	Cały etap kształcenia
Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne	1 godz. tygodniowo	Terapeuta pedagogiczny	Szkoła	Cały okres kształcenia

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

- rozmowy z matką, informowanie o osiągniętych postępach ucznia
- wspieranie wychowawczej roli matki, nakłanianie do jak największego usamodzielniania syna
- monitorowanie procesu diagnozy w kierunku stwierdzenia niedostłuchu
- aktualizowanie informacji o stanie zdrowia ucznia

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

- w przypadku potwierdzenia niedostłuchu u chłopca skontaktowanie się z poradnią w celu zmiany aktualnego orzeczenia
- konsultowanie się ze specjalistami poradni w sytuacjach wątpliwych lub trudnych, głównie w zakresie organizacji kształcenia specjalnego oraz planowania dalszej ścieżki zawodowej ucznia

Skład Zespołu:

.....
 .....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

.....
 .....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

.....

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....

Data urodzenia: .....

Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....

Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego: upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	- stosunkowo lepiej niż inne funkcje rozwinięto się u chłopca - rozumienie słowne	- funkcje poznaawcze – regres - tempo pracy umysłowej – bardzo wolne - znaczone deficyty – myślenie abstrakcyjne, operacje na liczbach, słaba pamięć, uboższe słownictwo, słaba percepcja wzrokowa, zaburzenia koncentracja uwagi
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	- wytrwały, na miarę swoich możliwości wywiązuje się z obowiązków szkolnych - koleżeński, używa zwrotów grzecznościowych	trudności w nawiązywaniu kontaktów z rówieśnikami
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	- zainteresowania o charakterze technicznym, preferowany kontakt ze światem przyrody - częściowo rozumie czytany tekst	- wolne tempo czytania - wolna praca z tekstem - znaczone braki matematyczne - niski poziom techniki czytania

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Rodzina wielodzietna, zle warunki lokalowe.

Dodatkowe informacje:

Diagnoza medyczna: padaczka, wodogłowie, podejrzenie niedostuchu. Chłopiec jest pod opieką lekarską: neurologiczną, laryngologiczną, okulistyczną.

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	dobry kontakt wzrokowy z nauczycielem – miejsce w pierwszej ławce
Pomoce dydaktyczne	- wykorzystania plansz, modeli, rysunków - oddziaływanie polisensoryczne tak, by uczeń mógł nabywać wiadomości i umiejętności korzystając ze wszystkich zmysłów - wydłużenie czasu pracy z tekstem (sprawdziany, kartówki) - przygotowanie wydruku notatek lekcyjnych - obserwowanie zachowania ucznia, tak by w razie potrzeby udzielić pomocy, w tym również medycznej (w związku z padaczką) - pochwała, pozytywna ocena - doceniać wkładany wysiłek i zaangażowanie
Organizacja pracy na lekcji	- sprawdziany pisemne, ćwiczenia dostosowane do możliwości ucznia - przygotowanie gotowych testów, tak, by uczeń nie musiał przepisywać tekstu zadań - sprawdzanie wiedzy z zakresu małych partii materiału - z uwagi na ograniczenia w funkcjonowaniu pamięci znacznie ograniczyć ilość tekstu do nauczenia - podczas odpowiedzi ucznia naprowadzać, dopytywać, dawać możliwość wyboru odpowiedzi, nie wymagać opowiadania pełnym zdaniem - prace o charakterze ćwiczeń praktycznych
Motywowanie do pracy	-
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	-
Prace domowe	-
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednio ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Zajęcia rewalidacyjne	2 godziny w tygodniu	Oligofrenopedagog	Szkola	Caty okres edukacji
Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z języka polskiego i matematyki	Po 1 godzinie w tygodniu	Nauczyciele przedmiotów	Szkola	Caty okres edukacji

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

- spotkania z rodzicami – ogólne i raz w miesiącu indywidualne
- monitorowanie przebiegu diagnozowania medycznego i wyników badań
- w razie potrzeby zorganizować na terenie szkoły wsparcie materialne np. poprzez opłacenie wycieczki, biletu, itp.

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

- konsultowanie się z poradnią w celu zaplanowania dalszego procesu diagnostycznego
- w razie potrzeby powołanie pracownika poradni do prac zespołu w związku z planowaniem i organizowaniem pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla ucznia w szkole
- zorientowanie się, z jakich form pomocy może skorzystać uczeń na terenie poradni

Skład Zespołu:

.....
 .....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

.....
 .....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

.....

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....

Data urodzenia: .....

Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....

Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....

wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	- organizacja percepcyjna, w tym zdolności rozróżniania podobnych konfiguracji - koordynacja wzrokowo-ruchowa - siła fizyczna, sprawność	- regres w rozwoju umysłowym – obecnie upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim - niska pojemność pamięci bezpośredniej typu słuchowego - niewykształcone funkcje inteligencji słownej, niski zasób słownictwa - zdolność abstrahowania - niski zakres wiedzy ogólnej o świecie - trudności ze spostrzeganiem detali, szczegółów - wolne tempo uczenia się nowych wiadomości
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	-	- nie przyswoił wielu norm i zasad społecznego zachowania - bardzo niskie poczucie własnej wartości

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	- preferuje zajęcia o umiarkowanym wysiłku fizycznym - zdolności manualne - dobrze rozumienie czytanego tekstu - poprawnie dodaje liczby sposobem pisemnym	- slabo opanowana technika czytania – czyta bardzo wolno, na ogół sylabami - dużo błędów ortograficznych w tekstach pisanych ze słuchu - bardzo duże zaległości z matematyki - pracuje w zwolnionym tempie - trudności w rozumieniu czasu (godzina, dzień, miesiąc)

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Rodzina pełna, dwoje rodzeństwa, trudne warunki ekonomiczne.

Dodatkowe informacje:

- astma oskrzelowa – przeciwwskazaniem do wykonywania niektórych zawodów i czynności, częste infekcje
- objęty opieką psychiatryczną z uwagi na diagnozę zaburzeń zachowania i emocji; przyjmuje leki upośledzające czynności psychiczne
- pisze lewą ręką (odczuwa ból podczas pisania)

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	- podczas zajęć uczeń powinien zajmować miejsce jak najbliższe nauczyciela - z uwagi na leworęczność chłopiec powinien siedzieć ławce po lewej stronie, zachęcić do ułożenia zeszytu w ukosie, tak by nie zasłaniał sobie i nie rozmywał tekstu w zeszyście
Pomoce dydaktyczne	- wykorzystanie na lekcjach pomocy konkretno-obrazowych np. planszy, prezentacji, filmów - zadbać o wyposażenie ucznia w narzędzia dla leworęcznych, m.in. pióro, nożyczki, narzędzia wykorzystywane podczas zajęć praktycznych
Organizacja pracy na lekcji	- obserwowanie zachowania ucznia, zwracanie uwagi na różnice w funkcjonowaniu, branie pod uwagę upływ przyjmowanych leków - w miarę potrzeby wielokrotnie powtarzanie informacji, tak, by były one zrozumiałe przez ucznia - podzielić materiał na mniejsze części - uniknąć konieczności pisania przez ucznia długich tekstów

Motywowanie do pracy	• pochwały za drobne osiągnięcia (nawet za sam udział w ćwiczeniu) • podziękowań na etapy – by nie zniechęcać ucznia dać mu w miarę szybko poczucie sukcesu • zachęcać ucznia do pokonywania trudności • przekonywać ucznia, że potrafi, że sobie poradzi • dostrzegać mocne strony • umożliwić uczniowi zaprezentowanie swoich zdolności i możliwości (siła fizyczna, sprawność ruchowa), w akceptowanej formie, na terenie klasy i szkoły
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	• zachęcanie do formułowania wypowiedzi ustrnych • zadawanie pytań naprowadzających • ukierunkowywanie toku myślenia • ocenianie bieżące, podczas lekcji • dostosowanie poziomu trudności zadań do możliwości ucznia • dostosować wymagania edukacyjne w zakresie wychowania fizycznego oraz zajęć praktycznych do możliwości ucznia, z uwagi na ograniczenia spowodowane astmą oskrzelową
Prace domowe	• prace domowe dostosowane do możliwości ucznia, pozwalające mu na osiągnięcie sukcesu
Inne	• podczas ustalania oceny klasyfikacyjnej z zachowania brać pod uwagę wpływ stwierdzonych zaburzeń na zachowanie ucznia

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwoju i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielenia pomocy
Zajęcia rewalidacyjne	2 razy w tygodniu	Oligofrenopedagog	Szkoła	Cathy okres kształcenia
Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne	1 raz w tygodniu	Terapeuta pedagogiczny	Szkoła	Cathy okres kształcenia
Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze	1 raz w tygodniu	Nauczyciel przedmiotu	Szkoła	Cathy okres kształcenia

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

- pozostawać w stałym kontakcie z rodzicami ucznia
- kontakt doradźni może być inicjowany zarówno przez szkołę, jak i rodziców
- zobowiązać rodziców do informowania o bieżącej sytuacji zdrowotnej ucznia oraz obserwowanym upływie leków na jego funkcjonowanie

- w razie potrzeby objąć ucznia wsparciem materialnym

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

- poradnia psychologiczno-pedagogiczna – w zakresie realizacji zaleceń zawartych w orzeczeniu
- ośrodek pomocy rodzinie – w sytuacji konieczności wsparcia ekonomicznego rodziny

Skład Zespołu:

.....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

.....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

.....

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....

Data urodzenia: .....

Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....

Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....

wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	rozumowanie słowne rozwinięte (lepiej od bezsłownego)	- utrudnione myślenie abstrakcyjne - trudności z wypowiadaniem myśli i formułowaniem wypowiedzi - ubogie słownictwo - słaba pamięć - zaburzona koncentracja uwagi - słaba spostrzegawczość
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	- systematyczny wytrwałość - wywiązuje się z obowiązków szkolnych - koleżeński - kulturalny - nie sprawnia problemów wychowawczych	trudności w nawiązywaniu kontaktów z rówieśnikami

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	- zainteresowania o charakterze technicznym i przyrodniczym - średnia ocen 3,57 (w poprzedniej szkole) - ładne pismo - samodzielnie formułuje wypowiedzi pisemne	- trudności w liczeniu - czytania wolno - błędy ortograficzne, stylistyczne, gramatyczne - braki w podstawach matematyki - utrudnione porządkowanie wiedzy

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

- rodzina wielodzietna
- choroby przetłokte w rodzinie

Dodatkowe informacje:

-

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	usytuowanie ucznia w pierwszszym rzędzie ławek lekcyjnych
Pomoce dydaktyczne	- stanowisko pracy wyposażone w plansze anatomiczne z opisami - wyposażenie ucznia w gotowe opracowania treści nauczania - korzystanie z tablic poglądowych (zachęcanie do wypowiedzi) - wykorzystanie filmów np. z technikami wykonywania masażu - umożliwienie korzystania na lekcjach z pomocy typu tabliczka mnożenia, kalkulator, wzory, itp.
Organizacja pracy na lekcji	- indywidualna praca z uczniem na zajęciach ćwiczeniowych - przygotowanie uwagi ucznia i ukierunkowanie jej na rzeczy ważne i pomagające w nawiązywaniu kontaktów z rówieśnikami - integracja grupy klasowej, przydział zadań w małych, losowo wybranych grupach
Motywowanie do pracy	pochoła nawet za drobne osiągnięcia

Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	• opracowanie indywidualnych kryteriów oceniania ucznia z poszczególnych przedmiotów • sprawdzanie nabytej wiedzy i umiejętności, po podzieleniu na mniejsze partie materiału • zachęcanie do osiągania w pierwszej kolejności wymagań podstawowych • unikanie ustnej formy sprawdzania wiedzy
Prace domowe	• wskazywanie partii materiału do samodzielnego opracowania • dostosowanie stopnia trudności i obszerności zadań do możliwości ucznia
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Zajęcia rewalidacyjne	1 godz./tyg.	Oligofrenopedagog	Szkoła	C cały okres kształcenia
Zajęcia dydaktyczno-wyównawcze z matematyki/języka polskiego	1 godz./tyg.	Nauczyciel przedmiotu	Szkoła	C cały rok szkolny
Zajęcia wyrównawcze z zajęć praktycznych	1 godz./tyg.	Nauczyciel przedmiotu	Szkoła	C cały rok szkolny

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

Utrzymywanie kontaktu z rodzicami ucznia celem ujednoczenia i uzupełniania oddziaływań dydaktyczno-terapeutycznych.

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

W razie potrzeby konsultacje indywidualne ze specjalistami poradni psychologiczno-pedagogicznej, głównie w zakresie organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole.

Skład Zespołu:

.....
 .....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

.....
 .....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....

Data urodzenia: .....

Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....

Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....

wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego: upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	-	• upośledzenie funkcjonowania wszystkich funkcji poznawczych • bardzo wolne tempo pracy umysłowej • deficyt myślenia abstrakcyjnego • zaburzenia koncentracji uwagi
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	• potencjał w nawiązywaniu relacji społecznych • pomocny, koleżeński • wysoka kultura osobista	• słabe zasoby słownictwa • problemy z werbalizacją myśli
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	• systematyczność • sumiennność • wytrwałość	• deficyt w zakresie umiejętności operacji na liczbach • wolne tempo czytania, częściowe rozumienie czytanego tekstu

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Utrudniony kontakt z rodzicami ucznia.

Dodatkowe informacje:

Pod stałą opieką neurologiczną, okulistyczną i laryngologiczną.

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	• z uwagi na konieczność indywidualizowania procesu dydaktycznego uczeń powinien siedzieć blisko nauczyciela
Pomoce dydaktyczne	• przygotowanie prezentacji – materiały wykładowe • pomoce dydaktyczne ułatwiające wizualizację i zrozumienie przekazywanych treści
Organizacja pracy na lekcji	• podział na małe grupy • indywidualizacja zajęć • wydłużanie czasu pracy • sprawdzanie, czy uczeń rozumie kierowane do niego i całej klasy polecenia
Motywowanie do pracy	• przydział funkcji klasowej • słowne uwagi pozytywne
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	• dostosowanie kryteriów oceniania do możliwości ucznia • dostosowanie poziomu trudności zadań do możliwości ucznia • pisemna forma odpowiedzi • podział zadań na etapy
Prace domowe	• te same co pozostali uczniowie, z uwzględnieniem dostosowania poziomu trudności i ilości zadań do możliwości ucznia
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednio ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielenia pomocy
Zajęcia rewalidacyjne	2 godz. w tygodniu	Oligofrenopedagog	Szkola	Caty okres edukacji
Przedmioty zawodowe	1 godz. w tygodniu	Nauczyciele przedmiotów	Szkola/pracownia	Caty okres edukacji

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

- *nawiązanie kontaktu z rodzicami ucznia*
- *zebranie informacji o sytuacji zdrowotnej i rodzinnej ucznia*

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

Skład Zespołu:

.....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

.....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

.....

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego: upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	-	- niska trwałość i pojemność pamięci - regres funkcji poznawczych - wolna praca umysłowa - deficyty w myśleniu abstrakcyjnym - ubogie słownictwo - problemy z werbalizacją myśli, uczuć - niski poziom percepcji wzrokowej - zaburzenia uwagi
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	- systematyczność - wytrwałość	poniżej przeciętnej zdolności rozumienia typowych sytuacji społecznych
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	- wolne tempo czytania głośnego - dobra strona graficzna	- brak umiejętności wykonywania operacji na liczbach - problemy z nawiązaniem - ubogie słownictwo - niewystarczające rozumienie cicho czytanego tekstu

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Posytywna, wspierająca rola rodziny.

Dodatkowe informacje:

Matka chłopca jest dyspozycyjna, może podejść do szkoły w dowolnym czasie.

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	-
Pomoce dydaktyczne	• dodatkowe plansze poglądowe • indywidualne wyposażenie w pomoce (przyrządy) • praca w grupie z indywidualnym instruktorem nauczyciela
Organizacja pracy na lekcji	• zachęcanie przez rozmowy, pochwały
Motywowanie do pracy	• dostosowanie poziomu trudności zadań do możliwości ucznia, szczególnie w zakresie matematyki
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	• dostosowanie do form preferowanych przez ucznia – raczej wypowiadzi ustne • na bieżąco – z teorii podczas lekcji
Prace domowe	• dostosowanie trudności zadań do możliwości ucznia
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udziału
Zajęcia rewalidacyjne	2 godz. w tygodniu	Oligofrenopedagog	Szkoła	Cały okres edukacji
Zajęcia praktyczne	1 godz. w tygodniu	Nauczyciele przedmiotów	Pracownia szkolna	Cały okres edukacji
Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze w matematyki	1 godz. w tygodniu	Nauczyciel przedmiotu	Szkoła	Cały okres edukacji

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

- *indywidualne rozmowy (na bieżąco)*
- *kontynuowanie ćwiczeń terapeutycznych w domu*

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

Skład Zespołu:

.....
.....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

.....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

.....

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....

Data urodzenia: .....

Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....

Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....

.....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego: upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	-	- zaburzona mowa - ubogi słownik - opóźniony rozwój percepcji wzrokowej, koordynacji wzrokowo-ruchowej - ograniczony proces myślenia
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	- dobrze funkcjonowanie w codziennych sytuacjach życiowych - chętnie udziela pomocy innym - potrafi współpracować w grupie	- łatwo ulega wpływom rówieśników - mało odporny na sytuacje flu-stracyjne - szybko wycofuje się z aktywności i podjętych działań
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	- odwzorowuje litery - rozwiązuje proste działania matematyczne	- nie dokonuje syntezy wzrokowej wyrazu, nie czyta - nie utrwaiał obrazu graficznego wotelu liter - slaby poziom graficzny pisma - boi się obsługiwać elektronicznymi narzędziami - wirujących ostrzach

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Rodzina pełna (2+2). Matka upośledzona w stopniu lekkim, nie potrafi poradzić sobie z wychowywaniem dzieci. Ojciec posiada orzeczenie o niepełnosprawności z uwagi na zaburzenia psychiczne.

Dodatkowe informacje:

Brak wzorów wychowawczych ze strony rodziców. Dzieci wychowywane przez dziadka.

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Srodowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	uczeń musi pozostać pod stałą opieką nauczyciela, być w jego pobliżu
Pomoce dydaktyczne	- plansze - filmy instruktażowe
Organizacja pracy na lekcji	- przygotowanie zadań do możliwości ucznia - powtarzanie czynności przez ucznia do opamotania umiejętności - przygotowanie ucznia do tego, co będzie się robić na zajęciach - stopniowe osvajanie chłopca z urządzeniami, które wywołują w nim lęk
Motywowanie do pracy	- pozytywne ocenianie zaangażowania wykonywane czynności - wzmocnienie mocnych stron, pochwała - wskazywanie pozytywnych działań ucznia na forum klasy - zachęcanie ucznia do podejmowania prób wykonania zadania, nawet, gdy napotka na niepowodzenia
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	- bieżące sprawdzanie nabytych wiadomości - dostosowanie kryteriów oceniania do jego możliwości - preferowanie ustnej formy sprawdzania nabytych wiadomości - wnikanie odpytywania ucznia na forum klasy
Prace domowe	zadania dostosowane do możliwości ucznia
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Zajęcia rewalidacyjne		Oligofrenopedagog	Szkola	Caty okres edukacji
Usprawnianie technik szkolnych (zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze)	1 godz. w tygodniu	Nauczyciele przedmiotów	Szkola/pracownia	Caty okres edukacji
Rozwijanie umiejętności społecznych	1 godzina w tygodniu	Pedagog	Szkola	Caty rok szkolny

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

- uczestnictwo w zebraniach
- kontakt telefoniczny
- zawiadomianie rodziców o podjętej i udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej
- wsparcie wychowawczej roli rodziców

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

- kontakt z poradnią psychologiczno-pedagogiczną, głównie w zakresie planowania ścieżki zawodowej
- umożliwienie uczestnictwa ucznia w terapii na terenie poradni w zakresie udoskonalenia umiejętności czytania i pisania

Skład Zespołu:

.....
 .....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny: .....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego: .....

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego: upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	-	• ubogi zasób słów • wypowiada się pojedynczymi słowami • zdolności percepcyjno-abstrakcyjne i spostrzegawcze przestrzemnie poniżej przeciętnej • upośledzona pamięć wzrokowa i słuchowa, koncentracja uwagi i rozumienie słowne
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	-	• zaciepliwoty, agresywny • popada w konflikty z rówieśnikami • nie panuje nad emocjami • niechętnie bierze udział w zajęciach
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	• liczy w zakresie 100 na liczydło	• nie wykazuje rozumienia czytanego tekstu

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Dodatkowe informacje:

Pod stałą opieką neurologiczną, okulistyczną i laryngologiczną.

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Srodowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	• uczeń podczas lekcji powinien siedzieć w pierwszszym rzędzie
Pomoce dydaktyczne	• stosowanie metod eksponujących i praktycznych • umożliwienie korzystania z liczydła, kalkulatora, tabliczki mnożenia, itp.
Organizacja pracy na lekcji	• stała, wielowymiarowa indywidualizacja pracy z uczniem na zajęciach • przygotowanie testów, notatek, zadań, biorąc pod uwagę możliwości ucznia • sprawdzanie, czy uczeń zrozumiał polecenia słowne i pisemne • przekierowywanie uwagi chłopca na rzeczy najistotniejsze • ustalenie zasad i norm zachowywania się, egzekwowanie ich
Motywowanie do pracy	• pochwała za poczynione postępy • zachęcanie do udziału w zajęciach • pokazywanie uczniowi celowości podejmowanych działań, przekonanie ucznia o wartości jaką jest nauka i zdobycie zawodu
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	• dostosowanie WSO do możliwości percepcyjnych ucznia
Prace domowe	-
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednio ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielenia pomocy
Zajęcia rewalidacyjne	2 godz.	Oligofrenopedagog	Szkola	Caty okres edukacji
Przedmioty zawodowe	1 godz. w tygodniu	Nauczyciele przedmiotów	Szkola / pracownia	Caty okres edukacji

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

- ustalenie stałych spotkań wychowawcy z rodzicami
- wymiana obserwacji i informacji o uczniu, w celu zintensyfikowania działań

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

Skład Zespołu:

.....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

.....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

.....

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	- organizacja percepcyjna - zdolność rozróżniania konfiguracji - umiejętność analizy i syntezy, koordynacja wzrokowo-ruchowa	- niska pojemność pamięci typu słuchowego - niski zasób słownictwa - niska zdolność abstrahowania - niskie myślenie arytmetyczne - mały zakres wiedzy o świecie - trudności ze spostrzeganiem detali, szczegółów - słabe tempo uczenia się nowych umiejętności
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	-	nie przyswajają norm i zasad społecznych
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	- dobre rozumienie czytanego tekstu - wyraźne pismo - poprawnie dodaje liczby sposobem pisemnym	- czyta wolno, najczęściej sylabami - duże zaległości z zakresu matematyki - potrzebuje dużo czasu do namysłu

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Utrudniony kontakt bezpośredni z rodzicami chłopca.

Dodatkowe informacje:

Pod stałą opieką neurologiczną, okulistyczną i laryngologiczną.

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	-
Pomoce dydaktyczne	prezentacje multimedialne zawierające obrazy, plansze, schematy, proste opisy schematów
Organizacja pracy na lekcji	- indywidualizacja zajęć - umiejętne rozłożenie wysiłku ucznia podczas zajęć
Motywowanie do pracy	- częste pochwały, nagrodzenie za dobrze wykonane zadania - motywowanie do samodzielnej pracy pod kierunkiem nauczyciela i w małych grupach
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	- ocenianie na bieżąco po zrealizowaniu jednostki lekcyjnej - dostosowanie kryteriów oceny do możliwości ucznia
Prace domowe	- celem utrwalania nabytych umiejętności na lekcji - stopień trudności dostosowany do możliwości ucznia
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednio ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Zajęcia rewalidacyjne	2 godz.	Oligofrenopedagog	Szkola	Caty okres edukacji
Zajęcia wyrównawcze z przedmiotów zadowych	1 godz. w tygodniu	Nauczyciele przedmiotów	Szkola/pracownia	Caty okres edukacji
Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z matematyki	1 godz. w tygodniu	Nauczyciel przedmiotu	Szkola	Caty okres edukacji

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

- konsultacje
- ukierunkowywanie rodziców na właściwe postępowanie z synem

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

Skład Zespołu:

.....
 Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....

Data urodzenia: .....

Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....

Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....

wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego: niepełnosprawność ruchowa

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	-	• niższy niż przeciętny rozwój umysłowy • zaburzenia funkcji ruchowych i koordynacji • wolno się porusza • skolioza kręgosłupa, nieciaściwa pozycja siedząca • trudności w orientacji w przestrzeni • trudności w rysowaniu wykresów i tabel • pogłębiająca się wada wzroku
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	• upór i ambicja	• nie przyswajają norm i zasad społecznych • unika gier zespołowych

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	• sprawność arytmetyczna • zdolność tworzenia spójnego systemu wiedzy z życia i kultury • dobrze radzi sobie z czytaniem (porównanie i tempo), wykazuje dobre rozumienie czytanego tekstu • rzadko popełnia błędy ortograficzne	• nie potrafi wykonać wielu ćwiczeń na zajęciach wychowania fizycznego • zaburzony poziom graficzny pisma • trudności w formułowaniu wypowiedzi pisemnych • samodzielnie prace pisemne są ubogie w treści, zawierają liczne powtórzenia

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Pochodzi z rodziny wielodzietnej, jest wcześniakiem, zaburzenia neurologiczne, ortopedyczne i okulistyczne.

Dodatkowe informacje:

Chłopiec chętny do współpracy, pod stałą opieką neurologiczną.

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	• organizacja zajęć w klasach mieszczących się na parterze szkoły • zapewnienie ergonomicznego stanowiska pracy – krzesło, stolik, oświetlenie
Pomoce dydaktyczne	• umożliwienie pisania na komputerze
Organizacja pracy na lekcji	• indywidualny dobór ćwiczeń i innych aktywności fizycznych do możliwości ruchowych ucznia • wydłużenie czasu pisania sprawdzianów, kartkówek • z uwagi na dużą męczliwość stosować przerwy relaksacyjne podczas zajęć • dbać o właściwą postawę ciała podczas siedzenia
Motywowanie do pracy	• chwalenie nawet na małe osiągnięcia oraz poprawę • angażowanie do prac zespołowych
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	• zindywidualizowanie poziomu trudności zadań w zakresie treści nauczania • dostosowanie kryteriów oceniania do możliwości ucznia

Prace domowe	• ćwiczenia ruchowe • ćwiczenia grafomotoryczne
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielenia pomocy
Zajęcia rewalidacyjne	2 godz.	Rehabilitant	Szkoła	C cały okres edukacji

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

Cykliczny kontakt z rodzicami w celu oceny postępów chłopca.

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

Skład Zespołu:

.....
 .....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

.....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

.....

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego: upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	• dobre spostrzeganie szczegółów • dobra sprawność fizyczna	• słaba pamięć, koncentracja uwagi, logiczne rozumowanie • osłabiona integracja wzrokowo-ruchowa • trudności w rozumowaniu abstrakcyjnym • wolne tempo pracy
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	• towarzyski, energiczny, wesoły • systematyczny, punktualny, aktywny na lekcjach	• brak bliższych kontaktów z rówieśnikami
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	• czyta całymi wyrazami • formułuje krótkie wypowiedzi pisemne na wskazywany temat • potrafi nauczyć się z zakresu niewielkiej ilości materiału	• obniżone zdolności grafomotoryczne • trudności w poprawnym czytaniu i pisaniu, liczne błędy w piśmie • wolne tempo czytania • trudności w wykonywaniu zadań matematycznych, dokonywaniu obliczeń • wymaga wsparcia i pomocy nauczyciela

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Dodatkowe informacje:

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Srodowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	• podczas lekcji uczeń powinien siedzieć blisko nauczyciela
Pomoce dydaktyczne	• pomoce audiovizualne • zdjęcia, modele, rysunki • umożliwienie korzystania przez ucznia z notatek, wzorów, tabliczki mnożenia, kalkulatora, itp.
Organizacja pracy na lekcji	• indywidualizacja pracy z uczniem, podchodzenie do ucznia w trakcie zajęć, wspomaganie • wydłużenie czasu podczas sprawdzianów, kartkówek
Motywowanie do pracy	• powierzenie uczniowi jakiejś funkcji w klasie, co wpłynęłoby na poprawę jego samooceny
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	• ocenianie dostosowane do możliwości ucznia • docenianie postępów ucznia, ocenianie stopnia zaangażowania • stosowanie kartkówek z zakresu ostatniej lekcji bądź odpytanie
Prace domowe	• w zakresie treści i ilości zadań dostosowane do możliwości ucznia
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Zajęcia rewalidacyjne	2 godz.	oligofrenopedagog	Szkola	Cały okres edukacji
Zajęcia logopedyczne	1godz.	logopeda	Szkola	Cały okres edukacji

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

- *kontakty bezpośrednie w miarę potrzeb*
- *w sytuacjach pilnych – kontakt telefoniczny*

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

Skład Zespołu:

.....
.....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

.....
.....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....

wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	• zdolność rozróżniania podobnych konfiguracji • dobra koordynacja wzrokowo-ruchowa	• upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim • niska pamięć bezpośrednia słuchowa • niedokształcony zasób słownictwa • mała zdolność abstrahowania i myślenia
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	-	• słabe przyswajanie norm społecznych • niskie poczucie własnej wartości
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	• dobre rozumienie czytanego tekstu	• słabe myślenie arytmetyczne, ogromne trudności w zakresie matematyki • niski poziom techniki czytania – czyta wolno, na ogół sylabami • wiele błędów w piśmie

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Dodatkowe informacje:

Chory na astmę.

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Srodowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	• uczeń powinien zajmować miejsce blisko nauczyciela prowadzącego lekcje/zajęcia
Pomoce dydaktyczne	• pomoce audiovizualne • tabliczka mnożenia, kalkulator, wzory algebraiczne • inne pomoce dotyczące treści zajęć, a umożliwiające chłopcu odwołanie się do konkretnych sytuacji
Organizacja pracy na lekcji	• szeroko pojęta indywidualizacja procesu dydaktycznego • podchodzenie do ucznia w trakcie zajęć, tłumaczenie poleceń, instruowanie, pomoc w wykonywaniu zadań • ustalenie zasad postępowania, wywieszenie ich w widocznym miejscu, odwołanie się do nich i egzekwowanie przestrzegania ich
Motywowanie do pracy	• zachęcanie ucznia do podejmowania prób wykonania zadań, jeżeli poziom ich trudności nie przekracza możliwości ucznia • podkreślanie każdego, nawet najmniejszego sukcesu ucznia • dzielenie zadań na poszczególne etapy
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	• opracowanie kryteriów oceniania dostosowanych do potrzeb i możliwości ucznia • konstruowanie testów, sprawdzianów umiejętności dostosowanych do możliwości ucznia • ocenianie zaangażowania w proces lekcyjny • ocenianie wiedzy/umiejętności przez ucznia podczas lekcji • sprawdzanie wiedzy/umiejętności z zakresu masek partii materiału • podczas odpowiedzi ustnych wspomagać zadając pytania naprowadzające, dawać możliwość dokonania wyboru odpowiedzi • z uwagi na astmę oskrzelową stosować się do przeciwwskazań wykonywania niektórych czynności, szczególnie na lekcjach wychowania fizycznego i zajęciach praktycznych

Prace domowe	• poziom trudności i ilość zadań dostosowana do możliwości ucznia
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielenia pomocy
Zajęcia rewalidacyjne	2 godz.	Oligofrenopedagog	Szkoła	Cały okres edukacji
Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne	1 godz.	Terapeuta zajęciowy	Szkoła	Cały okres edukacji

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

- na bieżąco informowanie rodziców o poczynionych postępach chłopca i napotykanym przez niego trudnościach
- gromadzenie informacji na temat aktualnego stanu zdrowia i samopoczucia chłopca

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

Skład Zespołu:

.....
 .....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

.....
 .....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

.....

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....

Data urodzenia: .....

Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....

Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....

wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego: upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	• zdolności manualne	• istotnie obniżone wszystkie funkcje sfery percepcyjno-motorycznej na poziomie upośledzenia w stopniu lekkim • ograniczony zasób wiadomości • trudności w rozumieniu poleceń i instrukcji • zaburzone rozumowanie
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	• w miarę dobrze funkcjonuje w grupie • opiekuńcza i koleżeńska wobec rówieśników • często pogodna, uśmiechnięta • dostosowuje się do norm społecznych	• duże wahania nastroju, trudności emocjonalne
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	• zdolności plastyczne, precyzyjna i dokładna • raczej dobrze przepisuje tekst	• duże trudności w pisaniu ze słuchu • brak płynnego czytania, czytanie bez zrozumienia • niski zasób słów • trudności w wypowiedzianiu się

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Rodzina 5-osobowa, żyjąca w ubóstwie, wśród innych członków rodziny również obniżenie poziomu intelektu.

Dodatkowe informacje:

Ma tendencje do konfabulacji.

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	• uczennica powinna siedzieć w pierwszej ławce
Pomoce dydaktyczne	• przygotowanie, zamiast obszernych notatek, graficzne przedstawienie najważniejszych informacji dotyczących omawianej lekcji • korzystanie z pomocy, dzięki którym można przyswajając wiedzę korzystając ze wszystkich zmysłów
Organizacja pracy na lekcji	• częste podchodzenie do uczennicy podczas zajęć i udzielanie jej pomocy • zachęcanie uczniów do udzielania pomocy koleżeńskiej • upewnienie się, czy uczennica zrozumiała polecenie, wie co ma robić • stosowanie krótkich i prostych poleceń
Motywowanie do pracy	• przy ocenianiu branie pod uwagę wkładu pracy oraz chęci uczennicy • eksponowanie na forum klasy i szkoły mocnych stron uczennicy, jej zdolności np. plastycznych • dostrzeganie i podkreślanie tego, co uczennica potrafi, czego dokonała
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	• dostosowanie kryteriów oceniania do możliwości uczennicy • przygotowywanie zadań o niższym stopniu trudności • podział materiału na małe partie, podział zadań na poszczególne etapy
Prace domowe	-
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednio ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Zajęcia rewalidacyjne	1 godz.	Oligofrenopedagog	Szkola	Caty okres edukacji
Zajęcia logopedyczne	1 godz.	Logopeda	Szkola	Caty okres edukacji

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

- *obustronny kontakt rodziców i szkoły*
- *powiadomienie rodziców o sukcesach, niepowodzeniach oraz o sytuacjach nietypowych*

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

W razie potrzeby skontaktowanie się z ośrodkiem pomocy rodzinie, w celu zorganizowania pomocy materialnej rodzinie uczennicy.

Skład Zespołu:

.....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny: .....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego: .....

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....

Data urodzenia: .....

Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....

Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....

wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego: niepełnosprawność ruchowa

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	zainteresowania handlowe i ekonomiczne	- niższy niż przeciętny rozwój umysłowy - niedorozwój funkcji poznawczych - trudności w orientacji w przestrzeni - pogłębiająca się wada wzroku - niski zasób słownictwa czynnego - brak analitycznego myślenia
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	ambicja, upór w dążeniu do celu	- trudności w funkcjonowaniu w grupie - lęk przed pobyt w dużej przestrzeni
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	- dość dobra sprawność arytmetyczna - zdolność tworzenia spójnego systemu wiedzy z życia i kultury - dobre tempo i poprawność czytania - dobrze rozumienie czytanego tekstu - dobrze radzi sobie z ortografią	- zaburzenia poziomu graficznego pisma - problemy z interpunkcją

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Rodzice wykształceni, bardzo dobra sytuacja materialna rodziny. Od wczesnego dzieciństwa rodzice zapewniali wszechstronny rozwój dziecka.

Dodatkowe informacje:

Dobrze czuje się w kontaktach koleżeńskich z rówieśnikami.

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	- planowanie zajęć na tej samej kondygnacji budynku (I piętro) - stopniowe przyzwyczajanie ucznia do zajęć w dużych salach (stopniowe przechodzenie od najmniejszych sal do coraz większych) - unikanie gwałtownych zmian pomieszczeń - z uwagi na wadę wzroku uczeń powinien siedzieć w pierwszej ławce
Pomoce dydaktyczne	- możliwość korzystania z komputera - tablice z tekstem - krzesło dostosowane do niepełnosprawności
Organizacja pracy na lekcji	- dostosowanie doboru zadań/cwiczeń na zajęciach do ograniczeń ruchowych ucznia - unikanie konieczności długotrwałej koncentracji uwagi na jednej czynności np. czytaniu, słuchaniu, pisaniu – stosowanie różnorodności w prowadzeniu zajęć - nie oceniać prac za poziom graficzny pisma - przygotować testy/teksty za pomocą powiększonej czcionki lub umożliwić korzystanie z innych pomocy powiększających druk, np. lupy
Motywowanie do pracy	- praca z psychologiem w celu poprawy samooceny ucznia - zачęcenie do udziału w kółku zainteresowań z matematyki - docenienie postępów ucznia
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	pisanie tekstów odręcznie i na komputerze
Prace domowe	ograniczenie zadań domowych z uwagi na niepełnosprawność
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednio ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Zajęcia rewalidacyjne	2 godz.	Rehabilitant	Szkola	Caty okres edukacji
Zajęcia ruchowe w małych grupach	1godz.	Nauczyciel w-f	Szkola	Caty okres edukacji
Rozwijanie umiejętności w posługiwaniu się komputerem	1 godz.	Nauczyciel informatyki	Szkola	Caty okres edukacji

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

- informowanie rodziców o postępach syna
- monitorowanie kontynuacji leczenia w poradni rehabilitacyjnej

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

Skład Zespołu:

.....
 .....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

.....
 .....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....

Data urodzenia: .....

Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....

Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....

wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego: niepełnosprawność ruchowa

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobrażenia, myślenie)	-	• obniżony rozwój umysłowy • poważna wada wzroku korygowana okularami • niski zasób słownictwa • trudności w orientacji w przestrzeni • unikanie gier zespołowych
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	-	-
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	• wykazuje dobre rozumienie czytelnych przez siebie tekstów • dobrze radzi sobie z arytmetyką • pisze poprawnie pod względem ortograficznym, prawidłowo rozmieszcza tekst na stronie	• trudności w rysowaniu tabel i wykresów • brak możliwości samodzielnego wykonania konstrukcji • trudności w wykonywaniu wybranych ćwiczeń na zajęciach • w-f • zaburzony poziom graficzny pisma • trudności w konstruowaniu wypowiedzi pisemnej, z prawidłowym formułowaniem zdań • trudności w zakresie geometrii

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Rodzina pełna, ma młodszą siostrę (rozwija się prawidłowo). Rodzice pracują, wykształcenie średnie.

Dodatkowe informacje:

Dziecięce porażenie mózgowe na skutek urazu okołoporodowego.

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	• organizacja zajęć lekcyjnych – ograniczenie konieczności przemieszczania się po całej szkole • z uwagi na wadę wzroku uczeń powinien siedzieć w pierwszszym rzędzie • uprzedzenie ucznia o możliwych zmianach w realizacji planu zajęć • udzielenie uczniowi pomocy w poruszaniu się w nowej przestrzeni • szczególne zwracanie uwagi na ucznia podczas wyjazdów poza szkołę, wy-cieczek klasowych
Pomoce dydaktyczne	• plansze dydaktyczne, modele figur geometrycznych • w miarę potrzeby wyposażenie w urządzenia umożliwiający uczniowi ubła-ściwy odczyt tekstu np. lupa, ramka powiększająca, wyświetlanie tekstu na ekranie rzutnika • przygotowywanie tekstów za pomocą powiększonej czcionki • umożliwienie pisania prac na komputerze
Organizacja pracy na lekcji	• dostosowanie metod, form pracy do obniżonych możliwości intelektualnych i niepełnosprawności ruchowej ucznia • pokaz praktyczny, powtarzanie czynności, które mogą sprawić uczniowi trudność • pomoc w rysowaniu tabel, wykresów lub przygotowanie wydruku do uzu-petnienia przez ucznia • indywidualny dobór ćwiczeń i aktywności ruchowych na lekcji wychowania fizycznego • dopilnowanie, by uczeń pracował w okularach korekcyjnych • zainteresowanie ucznia aparaturą i sprzętem do zajęć praktycznych
Motywowanie do pracy	

Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	- kryteria oceniania dostosowane do możliwości ucznia (szczególnie z uwzględnieniem różnic indywidualnych) - nie ocenianie poziomu graficznego pisma - unikanie pisemnej formy sprawdzania wiadomości i umiejętności szkolnych na rzecz odpowiedzi ustnych - w zakresie sprawdzianów w formie pisemnej stosować testy wielokrotnego wyboru
Prace domowe	- ograniczona ilość zadań - stopień trudności zadań dostosowany do możliwości ucznia
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Zajęcia rewalidacyjne	2 godz.	Rehabilitant	Szkoła	Coty okres edukacji
Dodatkowe zajęcia z zakresu zajęć praktycznych	1 godz.	Nauczyciel zajęć praktycznych	Szkoła / warsztaty	Coty okres edukacji

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

- współpraca z rodzicami ucznia w zakresie organizacji warunków dostosowania wymagań edukacyjnych do możliwości i potrzeb ucznia
- bieżąca wymiana informacji na temat postępów i trudności chłopca

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

- konsultacje dotyczące warunków organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej (poradnia psychologiczno-pedagogiczna)
- organizacja wsparcia w zakresie planowania dalszej ścieżki kształcenia i zawodu dla ucznia, z uwagi na ograniczenia zdrowotne (poradnia psychologiczno-pedagogiczna)

Skład Zespołu:

.....
 .....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

.....
 .....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....

Data urodzenia: .....

Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....

Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....

wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego: niepełnosprawność ruchowa

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	-	• znaczne ograniczenia w poruszaniu się, duża męczliwość • niższy niż przeciętny rozwój umysłowy, nieharmonijny • deficyt w zakresie percepcji wzrokowej oraz koordynacji wzrokowo-ruchowej • zaburzenia grafomotoryki • niski zasób słownictwa • szybawość ocen i postaw
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	-	-
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	• umiejętność stosowania wyuczonej wiedzy w życiu codziennym • dobra sprawność arytmetyczna – zdolność wykonywania zadań na ulamkach, działań z jedną niewiadomą, wykonywania działań sposobem pisemnym • umiejętność czytania w dobrym tempie i ze zrozumieniem • poprawność ortograficzna pisma	• trudności w rozumieniu poleceń pisemnych • zaburzona strona graficzna pisma • trudności w opanowaniu wiadomości i umiejętności z zakresu geometrii • trudności w samodzielnym tworzeniu wypowiedzi pisemnej

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Sytuacja rodzinna dobra, widoczne zaangażowanie ze strony obojga rodziców.

Dodatkowe informacje:

Chłopiec stale rehabilitowany ruchowo. Konieczność opieki okulistycznej z uwagi na pogarszający się wzrok.

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	• w klasie powinien siedzieć w pierwszej ławce • w miarę możliwości stale miejsce w klasie i w szkole podczas zajęć
Pomoce dydaktyczne	• przygotowanie tekstów (duża czcionka) • uczenie przez doświadczanie, poszukiwanie przykładów z życia codziennego • korzystanie z modeli np. figur przestrzennych na geometrii
Organizacja pracy na lekcji	• zwracanie uwagi na właściwą postawę ciała podczas siedzenia w ławce • wydłużenie (w miarę potrzeb i możliwości) czasu na pisanie • sprawdzanie, czy uczeń prawidłowo interpretuje polecenia, zwłaszcza pisemne • umożliwienie pisania na komputerze
Motywowanie do pracy	• podkreślanie mocnych stron i zdobytych umiejętności • zachęcanie do wysiłku, nagradzanie za chęci i zaangażowanie w realizację zadań
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	• nie ocenianie strony graficznej pisma • ocenianie prac plastycznych, zajęć praktycznych, głównie pod kątem zaangażowania i przygotowania
Prace domowe	• ograniczenie zadań domowych z uwagi na niepełnosprawność
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednio ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Zajęcia rewalidacyjne	2godz.	Rehabilitant,	Szkola	Caty okres edukacji
Zajęcia dodatkowe z informatyki	1 godz.	Nauczyciel informacji	Szkola	Caty okres edukacji

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

- informowanie rodziców o postępach syna
- monitorowanie kontynuacji leczenia w poradni rehabilitacyjnej i okulistycznej

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

Poradnia psychologiczno-pedagogiczna – głównie w obszarze przygotowania do wyboru zawodu.

Skład Zespołu:

.....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

.....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

.....

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

niepełnosprawność ruchowa

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	do czasu pierwszych objawów przemęczenia wykazuje dość dobrą koncentrację uwagi	- niższy niż przeciętny rozwój umysłowy, silna dysharmonia funkcji poznawczych - ograniczenia w poruszaniu się, niezborność i niegrabność ruchowa - zaburzenia orientacji w przestrzeni - wada wzroku korygowana okularami - skolioza kręgosłupa - silny deficyt w zakresie syntezy wzrokowej oraz koordynacji wzrokowo-ruchowej - zaburzenia grafomotoryki - niski zasób słownictwa czynnego - zaburzenia organiczne (patologia CUN)
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	- poważny, nawet ponad swój wiek - dobrze rozumienie typowych sytuacji społecznych - nie sprawia problemów wychowawczych	- mimo samodzielny życiowo - lepiej czuje się w kontakcie z dorosłymi np. nauczycielami niż z rówieśnikami

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	- sprawność arytmetyczna - rzadko popełnia błędy ortograficzne - dobrze radzi sobie z czytaniem - piśmo w większości tekstu jest czytelne	- trudności w rysowaniu tabel, wykresów - zaburzenia poziomu graficznego pisma - trudności w samodzielnym pisaniu np. wypracowań

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Rodzice w stałym kontakcie ze szkołą, mocno przejęci niepełnosprawnością syna, starają mu się bardzo pomagać. Angażują się w proces leczenia i rehabilitacji, również prywatnie. Chłopiec jest jedynakiem. Rodzice są względem niego nad wyraz opiekuńczy.

Dodatkowe informacje:

Chłopiec na ogół spędza czas w domu lub na zajęciach rehabilitacyjnych.

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	- planowanie zajęć na jednej kondygnacji budynku szkoły, najlepiej na parterze - uczeń powinien siedzieć w pierwszym rzędzie ławek klasowych - stolik i krzesło powinno być dostosowane do wysokości chłopca - naależy zadbać, by uczeń przyjmował właściwą pozycję ciała podczas siedzenia
Pomoce dydaktyczne	- pomoce dydaktyczne oparte głównie na wykorzystywaniu percepcji słuchowej - pomoce graficzne powinny posiadać odpowiednio dużą czcionkę, powinny być czytelne - planisz dydaktyczne, gry i filmy edukacyjne - możliwość korzystania z komputera (stałe lub doraźnie) - przygotowanie wydruku potrzebnych podczas zajęć wykresów, tabel, rysunków, figur geometrycznych
Organizacja pracy na lekcji	- podchodzenie do ucznia w trakcie lekcji i wspieranie go w wykonywaniu zadań - w miarę potrzeby stosowanie przerw śródlekcyjnych, mających charakter relaksacyjny, rozluźniający - częste zmiany aktywności, by nie doprowadzić do szybkiego zmęczenia i znużenia - dopilnowanie, by uczeń miał założone okulary korekcyjne

Motywowanie do pracy	• system pochwał i nagród • bazowanie na mocnych stronach ucznia • dodawanie uczniowi wiarę w siebie, zachęcanie do większej samodzielności • przydzielenie uczniowi znaczącej funkcji klasowej, której pełnienie nie przekracza jego możliwości
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	• opracowanie indywidualnych kryteriów oceniania • nie ocenianie strony graficznej pisma, rysunków • w miarę potrzeby wydłużenie czasu na pisanie sprawdzianów, kartkówek, wypracowań • indywidualny dobór ćwiczeń i aktywności ruchowych, z uwagi na ograniczenia ruchowe
Prace domowe	• nie powinny zbyt obciążać wzroku i ręki chłopca
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielenia pomocy
Zajęcia rewalidacyjne	2 godz.	Rehabilitant	Szkoła	C cały okres edukacji
Zajęcia rozwijające uzdolnienia	2 godz.	Nauczyciel	Szkoła	C cały okres edukacji

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

- informowanie rodziców o postępach syna
- monitorowanie kontynuacji leczenia w poradni rehabilitacyjnej
- praca z rodzicami w celu usamodzielniania chłopca, nie wyłączenia go w czynnościach życia codziennego
- zachęcanie by chłopiec uczestniczył w różnych formach zajęć dodatkowych, celem utrzymania kontaktu z młodzieżą i realizowania się

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

Skład Zespołu:

.....
 .....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

.....
 .....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....

Data urodzenia: .....

Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....

Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego: niepełnosprawność ruchowa

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Slabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	• umiejętność logicznego myślenia	• niepełnosprawność ruchowa – ograniczenia w poruszaniu się, niezgrabność ruchowa, nieumiejętność wykonywania czynności precyzyjnych • rozwój umysłowy na poziomie niższym niż przeciętny • silna dysharmonia funkcji poznawczych na niekorzyść organizacji percepcyjnych • deficyt w zakresie funkcjonowania syntezy wzrokowej, koordynacji • obniżony poziom grafomotoryki
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	• umiejętność postrzegania zjawisk społecznych • pozostaje w sferze zainteresowań zawodu – kierunek handlowy i ekonomiczny • jest ambitny, uparty w dążeniu do celu i pokonywaniu napotykanym trudności	• niechętnie bierze udział w zajęciach grupowych oraz w pracy w zespole • ma trudności z określeniem i werbalizacją swoich uczuć

Sfera	Mocne strony	Slabe strony
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	• sprawność arytmetyczna, poprawnie dokonuje obliczeń, dobrze sobie radzi w zakresie działań na ulamkach • poprawnie czyta – ze zrozumieniem i w dobrym tempie • rzadko popełnia błędy ortograficzne • prawidłowo rozmieszcza tekst na stronie	• niski poziom wypowiedzi pisemnych; nieprawidłowo wyodrębnia zdania z całości wypowiedzi • trudności w uczeniu się, zapamiętywaniu, szczególnie obszernych treści materiału • trudności z wykorzystaniem wiedzy nabytej wcześniej • niski poziom graficzny pisma, rysunków, niska jakość wytworzonych plastycznie-technicznych

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Trudna sytuacja rodzinna – rodzina wielodzietna o niskim statusie materialnym. Pracuje tylko matka. Trudne warunki mieszkaniowe, rodzina wielopokoleniowa. Rodzina wspierająca się, akceptująca niepełnosprawność syna.

Dodatkowe informacje:

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	• wskazane zajęcia na parterze, najlepiej w jednej pracowni • uczeń powinien siedzieć w pierwszej ławce • doposażona wysokość krzesła i stołka, zwracać uwagę na prawidłową postawę podczas siedzenia
Pomoce dydaktyczne	• pomoce kształtujące wyobraźnię ucznia • usprawnianie motoryki małej – plastelina, kredki, gumowe piłki, itp.
Organizacja pracy na lekcji	• praca w niewielkich grupach • kierować do chłopca krótkie i jasne polecenia • przygotowywać ćwiczenia/zadania indywidualne dla ucznia • wspomagać ucznia w wykonywaniu zadań, pozwalać mu na korzystanie z dodatkowych pomocy • możliwe korzystanie z komputera

Motywowanie do pracy	• chwalić ucznia, wskazywać jego mocne strony, poczynione postępy • podtrzymywać upór i ambicje w zakresie nabywania wiadomości i umiejętności szkolnych • zachęcać do uczestnictwa w zajęciach pozalekcyjnych
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	• zindywidualizowanie wymagań edukacyjnych z uwagi na ograniczenia ruchowe chłopca • preferowanie odpowiedzi ustnych • odpytywanie systematycznie, z niewielkich partii materiału
Prace domowe	• prace domowe dostosowane do możliwości ucznia • ograniczenie ich ilości do koniecznego minimum
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Zajęcia rewalidacyjne	2 godz.	Rehabilitant	Szkola	Cały okres edukacji
Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne	1 godz.	Terapeuta zajęciowy	Szkola	Cały okres edukacji

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

- utrzymywanie stałego kontaktu z rodzicami ucznia
- wskazywanie na czynności, jakie chłopiec może wykonywać w domu, ćwicząc sprawność ruchową ręki

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

Ośrodek pomocy rodzinie – gdy zaistnieje potrzeba wsparcia finansowego dziecka niepełnosprawnego i jego rodziny, staranie się o zakup komputera (dofinansowanie z PEFRON).

Skład Zespołu:

.....
 .....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

.....
 .....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....

Data urodzenia: .....

Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....

Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	• umiejętność postrzegania szczegółów • duża sprawność fizyczna, wyśpor-towany	• deficyt w zakresie pamięci, koncentracji uwagi, zdolności logicznego rozumowania • trudności grafomotoryczne • trudności w integracji wzrokowo-ruchowej • niski stopień rozumienia słownego i organizacji percepcyj • trudność w myśleniu abstrakcyjnym • wolne tempo pracy • wymaga pomocy nauczyciela
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	• gotowość do zrozumienia typowych sytuacji społecznych • towarzyski, uesoly, energiczny • planuje swoją przyszłość zawodową • punktualny, systematyczny • chętnie współpracuje z nauczycielami	• trudności w ścisłej współpracy z rówieśnikami

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	• formuluje krótkie wypracowanie na wskazany temat • na bieżąco stara się pokonywać trudności dydaktyczne, poprawia negatywne oceny, uczęszcza na zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze • potrafi opanować niewielką partię materiału nauczania	• ma trudności w rozumieniu poleceń nauczyciela • trudności w pisaniu, czytaniu, rozumieniu czytanego tekstu • liczne błędy ortograficzne • duże trudności w nauce matematyki • szybko zapomina wyuczony materiał

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Rodzina pełna, wspierająca, dobrze funkcjonująca. Chłopiec ma pomoc w nauce i wsparcie psychiczne ze strony rodziców. Ma starszą siostrę, która również pomaga mu w nauce. Ma osobny pokój z wyznaczonym miejscem do pracy oraz odpoczynku. Warunki materialne wystarczające.

Dodatkowe informacje:

Brat udział w dodatkowych zajęciach sportowych (piłka nożna). Odnosił sukcesy – awansował do reprezentacji szkolnej.

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	• stanowisko nauki i pracy (na warsztatach szkolnych) blisko nauczyciela
Pomoce dydaktyczne	• praca z modelami brył, figur geometrycznych • gry edukacyjne wykorzystywane na przedmiotach teoretycznych, głównie na matematyce, języku polskim
Organizacja pracy na lekcji	• formułowanie prostych poleceń kierowanych bezpośrednio do ucznia, z kontrolą ich zrozumienia • przydzielanie do wykonywania prostych czynności i bieżąca ich kontrola
Motywowanie do pracy	• wyrażanie pochwał • wskazywanie na postępy i sukcesy w nauce • umożliwienie uczniowi sukcesu na polu jego dobrych możliwości sportowych

Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	- dostosowanie wymagań edukacyjnych oraz kryteriów oceniania do potrzeb i możliwości ucznia - testy kontrolne z niewielkiej partii materiału - bieżące, regularne ocenianie - testy krótkie, głównie wielokrotnego wyboru - odpowiedzi ustne
Prace domowe	- przygotowywanie krótkich wypowiedzi pisemnych z wykorzystaniem komputera - wykonywanie ćwiczeń utrwalających z matematyki
Inne	-

Skład Zespołu:

.....
 .....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

.....
 .....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Zajęcia rewalidacyjne	2 godz.	Oligofrenopedagog	Szkola	Caly okres edukacji
Zajęcia dydaktyczno-wyównawcze z przedmiotów teoretycznych	2 godz.	Nauczyciele przedmiotów	Szkola	Caly okres edukacji

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

Regularne kontakty z rodzicami – raz w miesiącu. Informowanie o postępach i trudnościach w szkole. Wspieranie rodziców w rozwijaniu zainteresowań i zdolności chłopca, umożliwienie udziału w zajęciach sportowych w szkole lub poza nią.

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....

Data urodzenia: .....

Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....

Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....

wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	rozumowanie słowne	- obniżenie możliwości intelektualnych do poziomu upośledzenia umysłowego w stopniu lekkim - wolne tempo pracy umysłowej - brak myślenia abstrakcyjnego - ubogie słownictwo - trudności z koncentracją uwagi
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	- relacje społeczne – potencjał rozwojowy - koleżeński, pomocy - systematyczny, wytrwały	trudności w nawiązywaniu kontaktów z rówieśnikami
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	- zainteresowania techniczne - dobry poziom graficzny pisma	- trudności w operowaniu liczbami, przejęcia problemy z wykonaniem podstawowych działań matematycznych - czyta wolno, techniką mieszaną - częściowe rozumienie czytanego tekstu - trudności z formułowaniem wypowiedzi pisemnych i ustnych

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Rodzice pracują, kontaktują się ze szkołą jedynie telefonicznie. Brak informacji na temat funkcjonowania rodziny.

Dodatkowe informacje:

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Srodowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	- zajmowanie miejsc w pierwszych ławkach - praca w małych pomieszczeniach (w miarę możliwości)
Pomoce dydaktyczne	- plansze, modele - wszelkie pomoce ułatwiające wykonywanie obliczeń rachunkowych
Organizacja pracy na lekcji	- utrzymywanie z uczniem kontaktu wzrokowego podczas zajęć - przygotowanie uwagi ucznia podczas lekcji - odwoływanie się do konkretów - wydłużenie czasu na pracę z tekstem, pisanie sprawdzianów, kartkówek
Motywowanie do pracy	- pochowały - system punktowy
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	- opracowanie kryteriów oceniania dostosowanych do możliwości ucznia - wydłużony czas na przyswojenie informacji - sprawdzanie wiadomości z niewielkich partii materiału - dostosowanie poziomu trudności zadań, szczególnie z zakresu matematyki, do możliwości ucznia - opracowywanie indywidualnych zestawów zadań, testów
Prace domowe	- rozwijające indywidualne zainteresowania - treść zadań i ich ilość dostosowana do możliwości ucznia
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednio ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Zajęcia rewalidacyjne	2 godz.	Oligofrenopedagog	Szkola	Caty okres edukacji
Zajęcia dydaktyczno-wyównawcze z przedmiotów teoretycznych	1 godz.	Nauczyciel przedmiotu	Szkola	Caty okres edukacji
Zajęcia rozwijające zainteresowania	1 godz.	Nauczyciel	Szkola	Caty okres edukacji

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

Nawiązanie kontaktu z rodzicami ucznia. Wsparcie w zakresie zgłaszanych potrzeb.

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym: poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

Skład Zespołu:

.....
 .....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

.....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

.....

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....

wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim, zagrożenie niedostosowaniem społecznym

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania

ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	- na poziomie ogólnych możliwości intelektualnych kształtują się: zdolności do myślenia słowno-pojęciowego, rozumowania arytmetycznego, rozpoznawania i oceniania zdarzeń, wnioskowania przyczynowo-skutkowego - na przeciętnym poziomie kształtują się pamięć i spostrzegawczość - dobrze radzi sobie z naśladowaniem działań, prowadzącym do rozwiązania - bardzo sprawny fizycznie – gra w osiedlowej drużynie piłkarskiej	- upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim - niski poziom koordynacji obu rąk podczas wykonywania zadań manualnych - slabo radzi sobie z samodzielną pracą, szczególnie na dłuższych i bardziej złożonych poleceniach - wykazuje tendencje do szybkiego i pochopnego działania - często udziela natychmiastowej, bezsensownej odpowiedzi
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	- chętnie podejmuje współpracę - jest koleżeński, uczynny - chętnie chodzi do szkoły - przerwy spędza w gronie najbliższych kolegów - włącza się aktywnie w życie klasy - na materiale szkolnym pracuje wytrwale - jest zmotywowany na osiągnięcie dobrych wyników w nauce	- nie uważa na lekcjach - szybko się dekoncentruje - nie notuje - często przeskadza innym

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	- czytelny charakter pisma - czyta ze zrozumieniem proste teksty - poprawnie posługuje się kalkulatorem, słownikiem ortograficznym i języka polskiego	- bardzo niski poziom wiedzy szkolnej zarówno z zakresu gramatyki języka polskiego i matematyki - wymaga naprowadzania i przypominania nawet podstawowych wiadomości,

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

- rodzina pełna
- rodzice pracujący
- jedynak
- powikłany poród – zagrożenie życia dla dziecka

Dodatkowe informacje:

-

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Srodowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	- miejsce w klasie – takie posadzenie ucznia w trakcie lekcji, które umożliwiła bieżącą kontrolę stopnia rozumienia poleceń, zadań, opanowania omawianego materiału - pomoc koleżeńska podczas zajęć – sąsiedztwo koleżanki/kolegi, którzy udzielią pomocy - w razie pojawienia się niepokojących zachowań wprowadzić przerwy podczas zajęć - polecenia kierowane do ucznia powinny być formułowane w sposób konkretny
Pomoce dydaktyczne	- dłuższe teksty, materiały źródłowe udostępniać w wersji drukowanej, uproszczonej - pomoce dydaktyczne: plansze, kalkulator, słowników, mapy - stosować pomoce wizualne (obrazy, eksponaty, wykresy, schematy, plansze tematyczne, ilustracje, desygnaty otoczenia)
Organizacja pracy na lekcji	- omawianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności - pozostawianie więcej czasu na jego utrwalenie - podawanie poleceń w prostej formie - unikanie trudnych czy bardzo abstrakcyjnych pojęć - częste odwoływanie się do konkretnego, przykładowego

przeczytania tekstu, fragmentu lektury • umożliwić uczniowi pracę w małych grupach, korzystając ze wsparcia i kompetencji kolegów • zapewnienie intensywniejszej opieki wychowawczej w czasie wolnym (przerwy, wycieczki, itp.)	ocenianie zgodnie z zasadami obowiązującymi w szkole, z uwzględnieniem specyfiki niepełnosprawności umysłowej lekkiego stopnia • ocena osiągnięć uwzględnia wysiłek ucznia włożony w pracę, zaangażowanie, przygotowanie do lekcji • celem budowania systemu motywacji (wewnętrznej i zewnętrznej) jest zwiększenie częstotliwości wzmocnień pozytywnych opierających się na komunikacji werbalnej i niewerbalnej (system umownych znaków) • nauczyciel musi zadbać o to by uczeń miał szansę osiągnięcia sukcesu i budowania wiary we własne możliwości • kontrolowanie postępów powinno przybierać różnicowane formy, również w postaci konkursów, gier dydaktycznych, itp. • ocena powinna pokazać uczniowi jego braki oraz możliwości ich uzupełnienia • ocena powinna dotyczyć konkretnych umiejętności i wiadomości • często uzmacniać, tworzyć atmosferę życzliwości i bezpieczeństwa, dbać o prawidłowe relacje z rówieśnikami
Motywowanie do pracy	Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny • każdorazowo dostosowana powinna być ilość czasu do specyfiki zadania (zwiększenie ilości czasu na samodzielne wykonanie pracy lub taka sama ilość czasu jak mają inni uczniowie, ale mniej zadań) • pozostawić dodatkowy czas na ponowne przejście pracy już skończonej i skorygowanie jej poprawności Prace domowe • ilość i stopień trudności zadań i ćwiczeń powinna być zgodna ze sferą rozwoju i najbliższego rozwoju ucznia • określać dokładnie wymagania wobec ucznia i termin oddania pracy
Inne	-

• unikanie pytań problemowych, przekrojowych • pozwalać na wolniejsze tempo pracy • szerokie stosowanie zasady pogłębienia • dodatkowe instruowanie ucznia • zadawanie do domu tyle ile uczeń jest w stanie wykonać samodzielnie • grupowa forma zajęć – grupa jednorodna lub zróżnicowana pod względem możliwości poznawczych • w indywidualnej formie zajęć – dostosowane teksty, ćwiczenia, indywidualne karty pracy • ustalanie i sprawdzanie kolejnych działań ucznia, poprawności myślenia • dzielenie materiału na części, pracy na etapy • sprawozdanie znajomości i zrozumienia poleceń • w razie potrzeb – wydłużanie czasu pracy • polecenia kierowane do ucznia muszą być formułowane w sposób konkretny oraz krótko i jasno określać cel działania • zadania, polecenia dłuższe bardziej skomplikowane dzielimy na kolejne etapy ich wykonania • przed rozpoczęciem lekcji, dyskusji, wykładu należy zapoznać ucznia z ich tematem z ważnymi trudnymi pojęciami • pracę samodzielną poprzedzamy dokładną instrukcją, analizą zadania, tekstu, demonstracją, wykorzystaniem pogłębionych pomocy i środków dydaktycznych, dodatkowymi objaśnieniami • w trakcie pracy dydaktycznej angażować częściej w czynności praktyczne, manipulacyjne • należy bazować na materiale pogłębionym, pokazać, przykłady, obrazach, eksponatach • trzeba umożliwić uczniowi korzystanie w czasie zajęć z pomocy dydaktycznych: plansz, kalkulatora, słowników, map • pracować z uczniem na konkretnych uwzględniając jej krótkotrwały okres koncentracji, atrakcyjny wizualnie materiał podawać etapami, krótkimi porcjami • wszystkie formy i metody pracy nakierowana na wsparcie indywidualnego potencjału rozwojowego ucznia oraz uczenie jej umiejętności współdziałania i współpracy w zespole • celem wdrażania do efektywnej pracy każdorazowo zaznaczyć w książce, zapisane lub dać kartkę do wklejenia z najważniejszymi pojęciami związanymi z daną jednostką lekcyjną (np. zakres materiału do opanowania) • celem utrwalania wiedzy i umiejętności szkolnych informować ucznia z wyprzedzeniem o konieczności opanowania określonej partii materiału,	

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwoju i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielenia pomocy
Rewalidacja indywidualna	2 godz. w tygodniu	Pedagog specjalny – oligofrenopedagog (1 godz.) Psycholog	Szkoła	Bieżący rok szkolny
Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze	2 godzina w tygodniu	Nauczyciel języka polskiego i matematyki	Szkoła	Bieżący rok szkolny
Konsultacje przedmiotowo-pedagogiczne	W zależności od potrzeb	Nauczyciele przedmiotowi	Szkoła	Bieżący rok szkolny

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

- instruktaż
- warsztaty, szkolenia
- indywidualne rozmowy lub kontakt telefoniczny wychowawcy i nauczyciela przedmiotowego (zawsze w razie potrzeby)
- zeszyt do korespondencji z rodzicami
- zebrania z rodzicami
- możliwość konsultacji pedagogicznych i psychologicznych w szkole

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

Skład Zespołu:

.....
.....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny: .....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego: .....

Niedostosowanie społeczne i zagrożenie niedostosowaniem społecznym – funkcjonalne następstwa niedostosowania społecznego u młodzieży

Określenie „niedostosowanie społeczne” stosowane jest w stosunku do osób, których funkcjonowanie społeczne jest zaburzone w sferze emocjonalno-wolitionalnej, behawioralnej i osobowości. Są to przede wszystkim trudności w dostosowaniu się do obowiązujących norm społecznych, zadań życiowych, niewłaściwie zintegrowanych postaw społecznych, nieprzestrzeganiu zasad moralnych, nieadekwatnych lub negatywnych tylko reakcjach na zakazy i nakazy. Poniżej szczegółowe zestawienie zaburzeń.

Funkcjonalne następstwa niedostosowania społecznego u młodzieży: ⁵

- trudności w koncentracji uwagi, pobudliwość i niekonsekwencja reakcji;
- zachowania agresywne (fizyczne, werbalne), buntownicze, destruktywno-antagonistyczne w domu, szkole, środowisku rówieśniczym;
- stosowanie przemocy;
- nieprzemyślane, przypadkowe, chaotyczne reakcje, nieadekwatne do wymagań otoczenia społecznego, szkoły itp.;
- nieuwzględnianie zasad i norm społecznych;
- prezentacja oporu wobec otoczenia („wybuchowy” charakter, bunt przeciwko autorytetom, apatia, upór);
- wagarowanie;
- niestałość emocjonalna;
- kradzieże – kłamstwa;
- włóczęgostwo;
- kierowanie się zasadą przyjemności i chęci doświadczenia ryzyka;
- brak lub niski poziom empatii;
- trudność w budowaniu i utrzymywaniu relacji społecznych;
- trudności w uczeniu się;
- zachowania ryzykowne (sporadyczne lub systematyczne picie alkoholu, używanie substancji psychoaktywnych);
- niszczenie mienia;
- niechęć do podejmowania systematycznego wysiłku umysłowego/fizycznego (praca i nauka);
- brak poczucia odpowiedzialności za życie swoje – ryzykanctwo.

⁵ Nitychoruk-Piekarz I. – doradca metodyczny ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej w Bytomiu – 2013 r.

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

zagrożenie niedostosowaniem społecznym

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	Przeciętny poziom rozwoju umysłowego, zdolności praktyczne przewyższają zdolności manualne.	Słabo rozwinięte procesy integracji percepcyjno-motorycznej, funkcje słuchowo-językowe, słabo rozwinięta percepcja i pamięć, najstabiliej rozwinięta bezpośrednia pamięć słuchowa i fonologiczna, trudności z utrwalaniem i przechowywaniem wiedzy.
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	Zna zasady funkcjonowania społecznego, zainteresowania motoryzacyjne.	Roczne opóźnienie szkolne, zachowuje rezerwę w kontaktach z dorosłymi, słaba kontrola emocji, w sytuacjach trudnych reaguje agresją werbalną, używa wulgaryzmów, w relacjach z rówieśnikami podejmuje próby dominacji, niechętnie wykonuje polecenia nauczycieli, wysoka absencja na zajęciach lekcyjnych.

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	Pismo czytelne, sprawność pisania przeciętna, dobra technika czytania, wykazuje zainteresowanie przedmiotami mechanicznymi, sprawny manualnie na zajęciach praktycznych	Ułogi zasób wiadomości ogólnych, trudności z zapamiętywaniem wyrazów podczas dyktowania, błędy gramatyczne i ortograficzne, słabe rozumienie przeczytanych treści, nie nabył podstawowych kompetencji matematycznych, myli cyfry, opuszcza działania i znaki przy liczbach, mało płynnie postępuje się tabliczką mnożenia, nie rozwiązuje samodzielnymi równań i nierówności.

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Chłopiec wychowywany jest przez ojca i konkubinę ojca. Mama ucznia zmarła, gdy miał 11 lat. Ma dorosłą siostrę, mieszkającą poza domem i przyrodniego 2-letniego brata. Sytuacja finansowa rodziny jest przeciętna. Ma swój pokój i dobre warunki do nauki.

Dodatkowe informacje:

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	Zapewnienie uczniowi miejsca w pobliżu nauczyciela.
Pomoce dydaktyczne	Prezentacje multimedialne, rzutnik multimedialny, tablica interaktywna, wykresy, schematy, tabele.
Organizacja pracy na lekcji	Jasne i konkretne określenie zasad pracy na lekcji, aktywizowanie do pracy w grupie np. przez pełnienie roli lidera, sprawdzanie czy uczeń wysłuchał i zrozumiał polecenie, unikanie krytykowania w obecności rówieśników, wodowanie do samodzielnej pracy, tworzenie poczucia wsparcia i pomocy, wykorzystanie zainteresowania ucznia na przedmiotach mechanicznych.
Motywowanie do pracy	Stosowanie pochwał i nagród motywujących do dalszej pracy, docenianie wkładu pracy i wysiłku, umożliwienie przeżycia sukcesu.

Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	Podzielenie materiału na etapy, ustalanie materiału do zaliczenia z możliwością poprawy w razie niepowodzenia, sprawdzanie wiedzy w formie testowej, podczas odpowiedzi ustnej stosować pytania naprowadzające, w razie potrzeby wydłużyć czas pracy pisemnych lub ograniczyć ich zakres, stosowanie licznych powtórzeń.
Prace domowe	Prace domowe umożliwiające rozwijanie umiejętności szkolnych wskazanych jako słabe strony.
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednio ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielenia pomocy
Zajęcia socjoterapeutyczne	1 godz. w tygodniu	Socjoterapeuta	Szkola	Rok szkolny
Zajęcia psychoterapeutyczne	1 godz. w tygodniu	Psychoterapeuta	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Rok szkolny
Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze	1 godz. w tygodniu	Nauczyciel matematyki	Szkola	Rok szkolny
Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze	1 godz. w tygodniu	Nauczyciel języka polskiego	Szkola	Rok szkolny

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

Comiesięczne spotkania z ojcem informujące o postępach i wynikach ucznia, zaproponowanie warsztatu umiejętności wychowawczych dla ojca ucznia.

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

Współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną podczas tworzenia IPET, organizowania i prowadzenia psychoterapii dla ucznia, warsztatu dla rodzica.

Skład Zespołu:

.....
 .....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

.....
 .....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

z uwagi na zagrożenie niedostosowaniem społecznym

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	• przeciętny poziom intelektualny • przeciętny poziom myślenia abstrakcyjnego i klasyfikowania pojęć • dobry poziom umiejętności fonologicznych • zdolności słowne adekwatne do wieku rozwojowego • aktywna podczas lekcji • uzdolniona plastycznie i literacko • samodzielna w pracy	• niska zdolność przestrzegania i koncentracji uwagi • zaburzenia pamięci wzrokowej • obniżone rozumowanie arytmetyczne
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	• zna normy i zasady społeczne • nawiązuje poprawne kontakty z rówieśnikami • lubiana przez rówieśników • chętnie pracuje w zespole • przeciętny poziom lęku • pozytywna motywacja do nauki	• czasami zachowuje się impulsywnie • bywa pasywna i zamknięta • zdarza się, że odmawia wykonania polecenia • labilna emocjonalnie • nadwrażliwa • osłabiona kontrola emocjonalna • dominująca potrzeba stabilności, bezpieczeństwa i akceptacji • woli nawiązywać powierzchnowe relacje z innymi

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	• systematyczna w prowadzeniu notatek • płynna technika pisania, z nielicznymi błędami • ortograficznymi • poziom graficzny pisma bez zastrzeżeń • czyta płynnie z odpowiednią intonacją głosu, w szybkim tempie • prawidłowe rozumienie tekstu czytanego głośno • zainteresowania czytelnicze	• wybiórce braki i zaległości w wiadomościach, które utrudniają rozumienie i przyswojenie treści oraz osiągnięcie postępów w nauce • braki w wiadomościach z poprzednich etapów edukacyjnych • słabe umiejętności pracy z tekstem czytany cicho • oczekuje wsparcia osoby dorosłej

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Bardzo trudna sytuacja życiowa uczennicy. Posiada czwórkę rodzeństwa, z których trójka jest przyrodnia. W związku z problemami w rodzinie, w 2011 r. została wraz z rodzeństwem umieszczona w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej, w której przebywa do chwili obecnej.

Dodatkowe informacje:

Po urodzeniu zdiagnozowano u uczennicy porażenie mózgowe oraz epilepsję. Przyjmuje leki antyepileptyczne.

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	• nie wymaga dostosowań
Pomoce dydaktyczne	• rzutnik multimedialny • prezentacje multimedialne • filmy • komputerowe gry edukacyjne • drukarka • skaner • podręczniki

Organizacja pracy na lekcji	- indywidualizacja procesu nauczania - podzielenie materiału na mniejsze partie - dostosowanie wymagań do stanu psychicznego uczennicy - dostosowanie poziomu trudności zadań do możliwości uczennicy - zadawanie pytań pomocniczych - budowanie więzi z nauczycielami i klasą - wykorzystywanie sytuacji dydaktycznych i wychowawczych do budowania systemu wartości
Motywowanie do pracy	- pozytywne wzmacnianie - powierzanie odpowiedzialnych zadań - wykorzystywanie zdolności plastycznych i literackich - stwarzanie możliwości do przeżycia sukcesu
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	- wydłużenie czasu na kartkówkach i sprawdzianach - spracowanie wiedzy w formie testu wyboru - ustalenie zakresu materiału do zaliczenia - wydłużenie czasu podczas odpowiedzi ustnych, stosowanie pytań pomocniczych - zadania dostosowane do możliwości uczennicy
Prace domowe	zadania kształtujące samodzielne i twórcze myślenie oraz wykorzystujące zainteresowania
Inne	zorganizowanie na terenie szkoły wystawy prac plastycznych uczennicy

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Socjoterapeutyczne	2 godz./tyg.	Socjoterapeuta	Szkoła	Etap kształcenia
Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z matematyki	1 godz./tyg.	Nauczyciel matematyki	Szkoła	Rok szkolny
Zajęcia rozwijające uzdolnienia	1 godz./tyg.	Instruktor rysunku i malarstwa	Dom kultury	Wg potrzeb

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

Brak kontaktu z rodzicami uczennicy. Współpraca z opiekunem z Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej.

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – współpraca i wymiana informacji, ustalanie kierunków działań, wspólne rozwiązywanie pojawiających się trudności
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna – diagnoza uczennicy, szkolenie dla Rady Pedagogicznej
- Osiadłowy Dom Kultury – współpraca w zakresie organizacji zajęć artystycznych dla uczennicy

Skład Zespołu:

.....
 Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

z uwagi na zagrożenie niedostosowaniem społecznym

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Slabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	- sprawnosć intelektualna w normie - dobra koordynacja wzrokowo-ruchowa - i umiejtność tworzenia całości z elementów - sposobrzegawczość - odróżnianie szczegółów istotnych od peryferyjnych - prawidłowa długotrwała pamięć wzrokowa	- slaba koncentracja uwagi i logicznego rozumowania - niski poziom abstrahowania i tworzenia pojęć - nizsza zdolnośc logicznego myślenia z udziałem czynnika werbalnego - niska autoekspresja za pomocą słów
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	- zna normy społeczne - prawidłowo nawiązuje kontakty z osobami dorosłymi	- duże trudności adaptacyjne w szkole - przejawia zachowania nacechowane lekciem i nieufnością - wycofany z kontaktów społecznych - wyalienowany z zespołu klasowego - skupiony na sferze sensorycznej w swojej egzystencji

Sfera	Mocne strony	Slabe strony
Umiejtności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	- poprawne tempo czytania - dobrze zrozumienie tekstu czytanego na głos	- niewyraźne pismo - leworęczność - wolne tempo pracy - problemy z konstruowaniem wypowiedzi ustnych i pisemnych - zaległości szkolne - slabo opanowane podstawowe operacje matematyczne

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Wychowuje się w rodzinie pełnej. Jest jedynakiem. Oboje rodzice pracują, sytuację materialną rodziny można określić jako dobrą. Mama ucznia w stałym kontakcie ze szkołą.

Dodatkowe informacje:

Uczeń leczony specjalistycznie.

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	uczeń usadowiony w bezpośredniej bliskości nauczyciela
Pomoce dydaktyczne	podręczniki, tabele, wykresy, prezentacje multimedialne, komputer, drukarka
Organizacja pracy na lekcji	- sprawdzenie zrozumienia przez ucznia poleceń nauczyciela - rozpoczynanie zajęć od wykonywania takich ćwiczeń, by uczeń był pewien dobrego wyniku - sprawdzanie, czy uczeń prawidłowo wykonał notatki - dzielenie materiału na mniejsze partie możliwe do opanowania przez ucznia - wydłużenie czasu pracy - wykorzystanie metod aktywizujących np. gry dydaktyczne, inscenizacje - wspieranie ucznia w nawiązywaniu prawidłowych relacji z klasą
Motywowanie do pracy	- częste chwaleńie, nawet za małe osiągnięcia - docenianie wysiłku i tokładu pracy ucznia - dostrzeganie nawet niewielkich sukcesów

Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	• odpytywanie zgodnie z ustalonym harmonogramem • sprawdzanie notatek i zadań domowych • sprawdzania wiedzy w formie testowej • unikanie odpytywania na forum klasy • możliwość sporządzania prac pisemnych na komputerze
Prace domowe	• dostosowane do możliwości ucznia • możliwość sporządzania prac pisemnych na komputerze, w formie prezentacji multimedialnych lub wypowiedzi ustnych
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udziałowej pomocy
Socjoterapia	2 godz./tyg.	Socjoterapeuta	Poradnia psychologiczno-pedagogiczna	Cykl kształcenia
Zajęcia dydaktyczno-wyównawcze z języka polskiego	1 godz./tyg.	Nauczyciel języka polskiego	Szkoła	Rok szkolny
Zajęcia dydaktyczno-wyównawcze z matematyki	1 godz./tyg.	Nauczyciel matematyki	Szkoła	Rok szkolny

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

- konsultacje z psychologiem i pedagogiem szkolnym
- porady dotyczące problematyki dydaktycznej i wychowawczej
- warsztaty umiejętności wychowawczych

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

Współdziałanie z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w zakresie diagnozy, prowadzenia zajęć specjalistycznych oraz wspomagania merytorycznego nauczycieli.

Skład Zespołu:

.....
 .....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

.....
 .....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

z uwagi na zagrożenie niedostosowaniem społecznym

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	• przeciętny poziom sprawności umysłowej • rozumowanie logiczne na materiale werbalnym • dobrze radzi sobie z ujmowaniem podobieństwa i różnic, uogólnianiem, wyciąganiem wniosków • na dobrym poziomie zdolność rozumowania arytmetycznego	• nieharmonijny rozwój • rozumowanie logiczne na materiale konkretnym • wolno nawiązuje kontakt zadaniowy • brak motywacji do pracy • niski poziom bezpośredniej pamięci wzrokowej i słuchowej • mało sprostregawczy • zaburzona percepcja wzrokowa i koordynacja wzrokowo-ruchowa • zakłócenia orientacji przestrzennej • słabo wycwiczonego analiza i synteza fonemowa

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	• aktywny ruchowo • sprawny fizycznie • zainteresowany rozwijaniem fizycznych fizycznej • silna więź emocjonalna z mamą	• negatywiściyczny • infantylny • niezbyt chętnie wykonuje polecenia • często nieprzygotowany do lekcji • próby podporządkowania sobie społeczności klasowej • impulsywne, reakcje często nieprzemysłane • przejawy agresji werbalnej i niewerbalnej • udział w grupie nieformalnej kibiców piłkarskich • wagarzy • palenie papierosów • spożywanie alkoholu
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	• przeciętny zasób wiadomości • płynnie czyta • czytelne pisze	• roczne opóźnienie szkolne na poziomie gimnazjum • wypowiada się niechętnie, krótkimi zdaniami • trudności z werbalizowaniem myśli, definiowaniem pojęć • trudności z wypowiadaniem się na zadany temat • trudności z zadaniami wymagającymi organizowania uzrozkowanego sprostreganego materiału w logiczną całość • słabo rozumie samodzielnie przeczytane teksty • nie dokonuje pełnej analizy poleden pisemnych • braki w zakresie gramatyki języka polskiego • braki w podstawowej wiedzy matematycznej • niski poziom graficzny pisma

Sfera	Mocne strony	Slabe strony
		- ograniczone wypowiedzi do jednego zdania - problemy z formułowaniem wypowiedzi pisemnych - popetnia błędy ortograficzne - trudności w liczeniu

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Rodzina niepełna. Mieszka z mamą i piętnoletnią siostrą. Rodzice rozwiedli się z powodu nadużywania alkoholu i stosowania przemocy przez ojca. Sytuacja finansowa rodziny poniżej przeciętnej, okresowo korzystają z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Dodatkowe informacje:

Uczeń objęty nadzorem Sądu Rodzinnego – kontakt ze szkołą społecznego kuratora sądowego.

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	- osadzenie ucznia blisko nauczyciela, podczas przerw uczeń „dyżuruje” razem z nauczycielem - stworzenie warunków wymagających wysiłku fizycznego - zagwarantowanie dostępu do siłowni szkolnej podczas zajęć wychowania fizycznego
Pomoce dydaktyczne	- prezentacje multimedialne z dźwiękiem - stosowanie modeli przestrzennych - siłownia – sprzęt atletyczny
Organizacja pracy na lekcji	- stosowanie powtórek w celu utrwalenia materiału - stosowanie metod poglądowych – uczenie chłopca przez doświadczenie - maksymalne angażowanie do ćwiczeń praktycznych - jasne określanie materiału do opanowania przez ucznia przy jednoczesnym rozłożeniu obszernych partii na mniejsze - udzielanie pomocy chłopcu w uporządkowaniu działań - upraszczanie złożonych poleceń pisemnych - korygowanie wzorów zachowań – wskazywanie prawidłowych wzorów do konkretnych sytuacji wychowawczych - budowanie pozytywnych relacji ucznia z nauczycielami i zespołem klasowym

Motywowanie do pracy	- wskazywanie efektów działań, natychmiastowe nagradzanie słowne - wzmoczone stosowanie pochwał i zachęty, nagradzanie za osiągnięcia w obecności rówieśników - zachęcanie do systematycznego wysiłku umysłowego - kształtowanie prawidłowej motywacji do nauki
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	- egzekwowanie wiedzy w małych partiach w formie ustnej - przejrzysty system oceniania - wspólne z uczniem omawianie efektów pracy - wydłużenie limitu czasu na opanowanie bardziej skomplikowanych zagadnień
Prace domowe	- ćwiczenia manualne utrwalające - opracowanie notatek z odsłuchanych treści zawartych w prezentacjach - włączenie chłopca do szkolnej reprezentacji sportowej
Inne	

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednio ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Zajęcia socjoterapeutyczne	2 godz./tyg.	Specjalista socjoterapeuta	Szkoła	Cykl kształcenia
Zajęcia SKS	2 godz./tyg.	Nauczyciel wychowania fizycznego	Szkoła	Rok szkolny
Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze	1 godz./tyg.	Nauczyciele przedmiotowi w zależności od potrzeb	Szkoła	W zależności od potrzeb

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

Udział mamy w zebraniach dla rodziców, spotkaniach indywidualnych z wychowawcą, pedagogiem oraz nauczycielami poszczególnych przedmiotów (w zależności od potrzeb) w celu udzielania wskazówek dotyczących pomocy w nauce oraz rozwijania umiejętności wychowawczych i komunikacyjnych.

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

- *Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna – diagnozowanie, wydawanie opinii*
- *Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – diagnozowanie oraz wymiana informacji na temat środowiska rodzinnego i wychowawczego ucznia*
- *Sąd Rejonowy, Wydział Rodzinny i Nieletnich – współpraca z kuratorem społecznym w celu ujednolicenia działań wychowawczych*
- *Ośrodek Interwencji Kryzysowej – warsztaty umiejętności wychowawczych dla mamy ucznia*

Skład Zespołu:

.....
 .....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

.....
 .....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

.....
 .....

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

z uwagi na zagrożenie niedostosowaniem społecznym

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Slabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	przebiegna pamięć słuchowa różnicowanie wyrazów, umiejętność syntetyzacji sylabowej	- nizszy poziom rozwoju umysłowego - zaburzenia komunikacji językowej (jąkanie) - słaba percepcja wzrokowo-przestrzenna i koordynacja wzrokowo-ruchowa - deficyt spójności wiedzy i kultury - ubogi język - słabe umiejętności skupiania uwagi oraz zdolność logicznego rozumowania - największe trudności w zakresie myślenia abstrakcyjnego

Sfera	Mocne strony	Slabe strony
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	- zna podstawowe normy społeczne - podporządkowany regulaminom szkolnym	- zamknięty w sobie - wykazuje brak inicjatywy - obniżona zdolność samooceny - nie zawsze rozumie sytuacje społeczne - w nowych sytuacjach zagubiony - wykazuje bierność w pracy szkolnej - wycofany z kontaktu z otoczeniem - nie podejmuje prób nawiązania kontaktu z rówieśnikami
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	- dobra sprawność motoryczna - szybkie uczenie się nowych umiejętności z udziałem fizycznego czynnika wykonawczego	- wolne tempo czytania - niedzdolność czytania ze zrozumieniem - ubóstwo wypowiedzi pisemnej - brak zdolności wyrażnego i zrozumiałego pisania (niepravidlowy uchwyt pisarski) - braki w gramatyce - brak podstawowych umiejętności matematycznych

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Pravidlowo funkcjonująca rodzina. Oboje rodzice pracują, dobra sytuacja materialna. Dwójka dzieci – 16 lat i 20 lat.

Dodatkowe informacje:

Uczeń leczony przez endokrynologa.

IV. Zakres dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Srodowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	należy zadbać, by uczeń siedział w pierwszej ławce, w towarzystwie innego ucznia

Pomoce dydaktyczne	• modele • makiety • rzutnik multimedialny • komputer • filmy i gry dydaktyczne
Organizacja pracy na lekcji	• wsparcie nauczyciela podczas zapisywania notatek • podtrzymanie uwagi ucznia na lekcji (słowem lub gestem) • dostosowanie tempa pracy do możliwości ucznia • powtarzanie bardziej złożonych poleceń • dzielenie pracy na etapy, udzielanie dyskretnych pomocy • powtarzanie wiadomości i czynności w celu ich utrwalenia • podejmowanie działań integrujących ucznia z zespołem klasowym
Motywowanie do pracy	• okazywanie aprobaty • życliwa pomoc w trudnych sytuacjach • stwarzanie okazji do przeżywania sukcesów • docenianie dotychczasowych osiągnięć
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny i kryteria oceny	• wydłużenie czasu na kartkówkach i sprawdzianach • uwzględnianie dłuższego czasu do namyślu przy udzielaniu odpowiedzi • uwzględnianie trudności komunikacyjnych uczniami • w razie potrzeby wprowadzanie ucznia na właściwy tok rozumowania • stosowanie oceny opisowej
Prace domowe	• powinny stanowić powtórzenie i utrwalenie materiału z lekcji
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Socjoterapeutyczne	1 godz./tyg.	Specjalista terapeuta	Szkoła	Na okres trwałości orzeczenia
Zajęcia logopedyczne	1 godz./tyg.	Specjalista logopeda	Szkoła	Rok szkolny
Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze	1 godz./tyg.	Nauczyciel matematyki	Szkoła	Rok szkolny
Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze	1 godz./tyg.	Nauczyciel języka polskiego	Szkoła	Rok szkolny

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

Bieżący kontakt w celu wymiany informacji na temat postępów w nauce lub ewentualnych trudności. Ustalenie jednolitych form oddziaływania na ucznia mających na celu jego rozwój.

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna: współpraca dotycząca diagnozy ucznia, wsparcia rodziców i nauczycieli w zakresie nauczania i wychowania.

Skład Zespołu:

.....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-

Terapeutyczny:

.....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

.....

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

zagrożenie niedostosowaniem społecznym

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	• przeciętny poziom rozwoju umysłowego • potrafi skoncentrować się na wykonywanych czynnościach • dobrze radzi sobie z ujmowaniem podobieństw i różnic, uogólnianiem, wyciąganiem wniosków • bardzo dobrze przetwarza i planuje swoje działania • dobrze organizuje wzrokowo spostrzeżony materiał • prawidłowa słuchowa pamięć fonologiczna	• nieharmonijny rozwój • wolno nawiązuje kontakt zadaniowy • pracuje w zmiennym tempie • bardzo niski poziom rozumowania arytmetycznego • słabo rozwinięta bezpośrednia pamięć słuchowa • niski poziom integracji wzrokowo-słuchowo-ruchowej • trudności z dokonywaniem analizy i syntezy słuchowej wyrazów • zaburzona orientacja przestrzenna
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	• stara się wykonywać powierzone zadania jak najlepiej • gdy nie wymaga się od uczenia mówienia – pracuje szybko, jej działania są celowe i zgodne z planem • tworzy utwory poetyckie oddające jej stany emocjonalne	• denerwuje się, wymaga dużo czasu, by poczuć się bezpiecznie i pewnie • niepokona siebie i swoich możliwości • odczuwa lęk przed porażką • niechętnie się wypowiedza (jednym słowem lub krótkim zdaniem)

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	• przeciętny zasób wiadomości • potrafi wykonywać proste działania na wyrażeniach algebraicznych i rozwiązywać równania • poziom graficzny pisma prawidłowy	• trudności z werbalizowaniem myśli, definiowaniem pojęć, wypowiadaniem się na zadany temat • bardzo wolne tempo czytania • liczne błędy podczas czytania • niski poziom rozumienia tekstu czytanego zarówno głośno i cicho • udzielenie niepełnych, pozbawionych szczegółów odpowiedzi • duża ilość błędów ortograficznych, interpunkcyjnych i gramatycznych • braki w wiadomościach i umiejętnościach matematycznych sięgające szkoły podstawowej (liczenie w pamięci, pierwsze mnożenie i dzielenie, wykonywanie działań na ułamkach,

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Trudna sytuacja rodzinna. Rodzice nie są rozwiedzeni, lecz mieszkają osobno. Mieszka z mamą i dwoma starszymi siostrami. Jedną z siostr jest osobą niepełnosprawną. Sytuacja finansowa rodziny dosyć trudna. Korzystają z pomocy opieki społecznej.

Dodatkowe informacje:

Uczennica wspólnie z siostrami przez dwa lata przebywała w rodzinie zastępczej.

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Srodowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	zapewnienie ucznicy pomieszczenia, gdzie w razie trudności emocjonalnych będzie mogła się wycofać i poczuć bezpiecznie (np. gabinet pedagoga lub pielęgniarki szkolnej).
Pomoc dydaktyczne	- plansze - wykresy - schematy - streszczenia - słowniki - prezentacje multimedialne - filmy
Organizacja pracy na lekcji	- jasne określenie zakresu materiału do opanowania - kontrolowanie stopnia zrozumienia poleceń - powtarzanie bardziej złożonych poleceń - częste powtarzanie opracowanych poprzednio treści - jak najczęstsze wizualizowanie treści nauczania - wsparcie w budowaniu i podtrzymaniu właściwych relacji z rówieśnikami - tworzenie atmosfery bezpieczeństwa, akceptacji i wsparcia - unikanie publicznej krytyki
Motywowanie do pracy	- zachęcanie do kontynuowania wysiłku pomimo napotykanym trudności - angażowanie do zadań, w których mogłaby się wykazać - zapewnienie pomocy w sytuacjach trudnych - uczenie dziewczynki, jak radzić sobie w sytuacjach trudnych
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	- odpytywanie z mniejszych partii materiału - odpytywanie ustne tylko w sytuacji sam na sam nauczyciel-uczeń (np. podczas zajęć dodatkowych) - wydużenie czasu na pamięciowe opanowanie danego materiału - sprawdziany i kartkówki przygotowane w formie testu wyboru - docenianie nie tylko efektu, ale również wkładu pracy
Prace domowe	zadawanie prac domowych dostosowanych do możliwości uczennicy
Inne	opublikowanie w gazecie szkolnej utworów uczennicy

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednio ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielenia pomocy
Socjoterapia	1 godz./tyg.	Specjalista	PPP	Na czas trwania orzeczenia
Psychoterapia	1 godz./tyg.	Specjalista	PPP	Na czas trwania orzeczenia
Zajęcia dydaktyczno-wyównawcze	1 godz./tyg.	Nauczyciel języka polskiego	Szkoła	Rok szkolny
Zajęcia dydaktyczno-wyównawcze	1 godz./tyg.	Nauczyciel matematyki	Szkoła	Rok szkolny

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

- spotkania z pedagogiem szkolnym
- zebrania klasowe
- indywidualne rozmowy z nauczycielami uczącymi
- kontakt telefoniczny lub mailowy
- organizowanie pomocy rzeczowej dla rodziny

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna – diagnoza i terapia uczennicy
- Ośrodek Pomocy Społecznej – wymiana informacji, organizowanie pomocy

Skład Zespołu:

.....

.....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny: .....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego: .....

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

z uwagi na zagrożenie niedostosowaniem społecznym

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	Pravidlowe rozumowanie logiczne na materiale konkretnym, wypowiada się chętnie, stara się mówić pełnymi zdaniami, dobrze funkcjonująca pamięć wzrokowo-ruchowa.	Sprawność umysłowa niższa niż przeciętna, podczas samodzielnej pracy jest chaotyczna i nieuwważana, trudności w werbalizowaniu myśli i wypowiadaniu się na dany temat, trudności z ujmowaniem podobieństwa i różnic, myśleniem abstrakcyjnym i wyciąganiem wniosków, niska zdolność rozumowania arytmetycznego, słabo rozwinięta bezpośrednia pamięć słuchowa, niski poziom integracji wzrokowo-słuchowo-ruchowej, słabo wyćwiczona percepcja słuchowa, skrzyżowana lateralizacja, zakłócona orientacja przestrzenna.
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	Szybko nawiązuje kontakt zadanioowy, chętnie wykonuje polecenia, stara się pracować najlepiej jak potrafi, prawidłowo rozumie obowiązujące normy społeczne, zależy jej na pozytywnym wizerunku wobec nauczycieli i pracodawcy.	Niepewna siebie i swoich możliwości, gdy napotyka trudności szybko rezygnuje z wykonania zadania, silna potrzeba akceptacji i przynależności, w kontaktach z rówieśnikami przyjmuje postawę dominującą i roszczeniową, często wywołuje konflikty wśród kolegów

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	Zna zasady redukcji wyrażań podobnych, rozwiązywania równań z niewiadomą, zna tabliczkę mnożenia, prawidłowy poziom graficzny pisma.	to klasie, skonfliktowana z rodziną, podejmuje ryzykowne zachowania (nie wraca na noc do domu, nawiązuje przelotne znajomości na spotkaniach towarzyskich, używa tytoniu i alkoholu). Roczne opóźnienie szkolne, problemy w geometrii i określaniu położenia na mapie, w liczeniu występują błędy rachunkowe które zniekształcają wynik końcowy, problemy z wykonywaniem zadań z treścią, czyta w bardzo wolnym tempie stosując technikę mieszaną, to samodzielnej pracy z tekstem nie rozumie co czyta, nie utrwaliła części mowy, części zdania oraz zasad ortograficznych, w pisaniu ze słuchu zniekształca wyrazy.

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Rodzina zrekonstruowana. Mama uczennicy dziesięć lat temu wyjechała za granicę do pracy. Przez dłuższy czas nie utrzymywała kontaktu z rodziną. W chwili obecnej stara się odbudować relacje z dziećmi. Ma trzech braci: dwóch starszych i jednego młodszego. Ojciec uczennicy pototomie się ożenił. Jest skonfliktowana z macochą, co rzutuje na relacje z ojcem. Sytuacja materialna rodziny przeciętna.

Dodatkowe informacje:

W Sądzie Rodzinnym toczy się postępowanie wobec uczennicy.

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Srodowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	Uczennica siedzi w pobliżu nauczyciela, najlepiej w pierwszej ławce.
Pomoce dydaktyczne	Stosowanie różnorodnych pomocy wizualnych w celu zwiększenia koncentracji uwagi: plansze, rzutnik pisma, komputer, prezentacje multimedialne

Organizacja pracy na lekcji	Różnorodność metod nauczania, z przewagą metod problemowych, metody projektu, pracy w grupach, dostosowanie tempa pracy do potrzeb uczennicy, stosowanie licznych powtórzeń podstawowej wiedzy, stopniowanie trudności, modyfikowanie wzorów zachowań, promowanie zdrowego stylu życia, budowanie pozytywnych relacji z rówieśnikami, budowanie systemu wartości, tworzenie poczucia akceptacji i wsparcia.
Motywowanie do pracy	Częste pochwały, najlepiej na forum klasy, wzmacnianie poczucia wartości, umożliwienie przeżycia sukcesu, zapewnienie pomocy i wsparcia.
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	W odpytywaniu pisemnym stosowanie formy testowej, w ocenie prac kierowanie uwagę przede wszystkim na to co uczennica zrobiła dobrze, przekonywanie, że każda próba jest sukcesem, ocena uwzględniająca przede wszystkim zaangażowanie i wkład pracy oraz postępy adekwatne do możliwości a nie efekty.
Prace domowe	Zadania domowe mające na celu powtórzenie i utrwalenie wiedzy.
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielenia pomocy
Zajęcia socjoterapeutyczne	1 godz./tyg.	Socjoterapeuta	Szkoła	Etap edukacyjny
Zajęcia psychoterapeutyczne	1 godz./tyg.	Psychoterapeuta	Ośrodek Interwencji Kryzysowej	Etap edukacyjny
Zajęcia dydaktyczno-wyównawcze wg potrzeb	1 godz./tyg.	Nauczyciele poszczególnych przedmiotów	Szkoła	Wg potrzeb

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

Konsultacje i porady dla rodziców dotyczące umiejętności komunikacyjnych i wychowawczych. Informowanie o sytuacji szkolnej uczennicy. Pełnienie roli mediatora w konfliktach rodzinnych.

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w zakresie diagnozy i szkolenia nauczycieli
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w zakresie organizacji zajęć specjalistycznych – psychoterapii i terapii rodziny
- Sąd Rejonowy, Wydział Rodzinny i Nieletnich – w zakresie wymiany informacji nt. sytuacji życiowej uczennicy i ustalenia wspólnych form działania

Skład Zespołu:

.....
 .....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

.....
 .....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

.....

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

z uwagi na niedostosowanie społeczne

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	- sprawność umysłowa przeciętna - ujmuje podobieństwa i różnice zachodzące między zjawiskami - uogólnia spostrzeżenia - wyciąga wnioski - spostregawczy - wykrywa związki zachodzące pomiędzy poszczególnymi elementami - lateralizacja prawostronna	- obniżona integracja wzrokowo-słuchowo-ruchowa - zaburzony słuch fonematyczny - obniżona pamięć fonologiczna - problemy z koncentracją uwagi
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	- stara się panować nad swoimi emocjami - czuje się odpowiedzialny za utrzymanie rodziny	- koleguje się tylko z jedną osobą w klasie - niechętnie współpracuje z kolegami z klasy - wadzi się w kłótnie z nauczycielami - wadzi się w konflikty z kolegami - w sytuacjach stresowych wybuchają złością i agresją werbalną - impulsywny - niesystematyczny - używa wulgaryzmów - z trudem powstrzymuje się od negatywnych zachowań pod

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
		- groźbą kary - kwestionuje zasadność regulaminów szkolnych - opuszcza zajęcia lekcyjne, zwłaszcza pierwsze i ostatnie godziny - aktywny kibic lokalnego klubu piłkarskiego, bierze udział w meczach swojej drużyny - pal papierosy, spożywa alkohol
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	- pismo czytelne, ale mało staranne - dba o tężyźnię fizyczną - regularnie uczęszcza na zajęcia wychowania fizycznego	- dwuletnie opóźnienie szkolne – uczeń ukończył gimnazjum dla dorosłych - czyta w wolnym tempie - popetnia liczne błędy w trakcie czytania - słabo rozumie przeczytany tekst głośno - duże problemy ze zrozumieniem tekstu czytanego po cichu - liczne błędy w zapisie wyrazów, zwłaszcza błędy ortograficzne - pisze tak jak mówi i słyszy - nie opanował podstaw gramatyki - bardzo duże problemy sprawia uczniowi matematyka - braki z języka polskiego i matematyki sięgają niższych etapów edukacyjnych - krótko odpowiada na pytania, posiada mały zasób słownictwa - wybiórczo zainteresowany przedmiotami szkolnymi

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Uczeń mieszka z mamą i młodszym bratem. Starszy brat przebywa w zakładzie karnym. Ojciec opuścił rodzinę kilka lat temu, kilkakrotnie był karany. Mama ucznia utrzymuje sporadyczny kontakt ze szkołą. Sytuacja materialna rodziny trudna, podejmuje prace dorywcze.

Dodatkowe informacje:

Uczeń posiada wyrok w zawieszeniu i nadzór kuratora sądowego.

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	- stała obserwacja zachowania ucznia, zarówno podczas lekcji, jak i przerwy - wydzielone miejsce, gdzie mógłby wyciszać emocje i uspokajać zachowanie (pod opieką pedagoga lub innego nauczyciela)
Pomoce dydaktyczne	- filmy - pokazy multimedialne - podręczniki - zajęcia warsztatowe
Organizacja pracy na lekcji	- zawarcie kontraktu z uczniem dot. zasad zachowania w szkole i na lekcji - wprowadzenie karty obserwacji zachowania ucznia podczas lekcji - stosowanie zasady dominacji wychowania nad nauczaniem, wykorzystanie sytuacji dydaktycznych do zmiany postaw ucznia - stosowanie metod aktywizujących i pogładowych - unikanie publicznego krytykowania - wspieranie ucznia podczas lekcji: upewnianie się, czy uczeń zrozumiał polecenia, czuwanie nad kolejnością wykonywanych działań, dzielenie materiału na etapy, utrzymywanie uwagi ucznia - wdrażanie do systematyczności
Motywowanie do pracy	- zachęcanie do podejmowania wysiłku - pokazywanie korzyści płynących z pozyskanej wiedzy - dostrzeganie nawet niewielkich postępów - podnoszenie samooceny - stwarzanie sytuacji umożliwiających przeżycie sukcesu

Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	- wydłużenie czasu na kartkówkach i sprawdzianach, lub zmniejszenie ilości zagadnień do zaliczenia - unikanie odpisywania na forum klasy - podzielenie materiału na mniejsze partie - zadawanie pytań naprowadzających - w razie niepowodzenia dawanie możliwości kolejnego zaliczenia materiału
Prace domowe	- dzielenie prac domowych na mniejsze partie - pozostawić uczniowi możliwość wyboru formy pracy: pisemna lub prezentacja multimedialna
Inne	zapewnienie dostosowania warunków egzaminu zewnętrznego, zgodnie z komunikatem dyrektora CKE, zorganizowanie dla ucznia pomocy materialnej

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednio ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielenia pomocy
Zajęcia resocjalizacyjne	2 godz./tyg.	Specjalista resocjalizacji	Szkoła	Cykl edukacyjny
Zajęcia sportowe	2 godz./tyg.	Nauczyciel wychowania fizycznego	Szkoła	Rok szkolny
Zajęcia dydaktyczno-wyrotowawcze	1 godz./tyg.	Nauczyciele przedmiotowi wg potrzeb	Szkoła	Wg potrzeb

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

Próba nawiązania współpracy z mamą ucznia i udzielanie wsparcia wg potrzeb rodzica.

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

- współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną dotycząca diagnozy ucznia i pomocy specjalistycznej
- współpraca z Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli – szkolenie Rady Pedagogicznej nt. metod i form pracy z uczniem niedostosowanym społecznie
- współpraca z Sądem Rejonowym – ścisła współpraca z kuratorem sądowym w celu monitorowania sytuacji szkolnej, przeciwdziałania nieuleśliwym zachowaniom i wspomagania ucznia

Skład Zespołu:

.....
.....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

**Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-
Terapeutyczny:**

.....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

.....

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

niedostosowanie społeczne

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	• dobre radzi sobie z logiczną organizacją materiału konkretno-obrazowego i ujmowaniem związków przyczynowo-skutkowych • umiętność przewidywania następstwa zdarzeń	• poziom inteligencji poniżej przeciętnej • długo zastanawia się nad udzieleniem odpowiedzi • trudności z połączeniem nowo nabytej wiedzy z już posiadaną • sztywne i schematyczne myślenie • deficyt percepcji i pamięci wzrokowej • obniżony poziom uczenia się wzrokowo-ruchowego • zakłócenia w obrębie słuchu fonematycznego i integracji wzrokowo-słuchowo-ruchowej • poważny deficyt sprawności grafomotorycznej
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	• nie miał konfliktu z prawem • zainteresowany zajęciami praktycznymi	• słabo rozumie sytuacje społeczne • nie przestrzega zasad współżycia społecznego • przejawia lekceważący stosunek do obowiązków szkolnych • niecierpliwy, szybko się znie-

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
		chęca • bardzo szybko traci kontrolę nad emocjami • nie powstrzymuje się od niezłaściwych zachowań, pomimo groźby kary • chaotyczny w działaniu • nadpobudliwy ruchowo • głośny i prowokujący sytuacje konfliktowe • labilny emocjonalnie • magnimnie używa wulgarnych zmiów • zachowania i wypowiedzi nieadekwatne do sytuacji • wysoka absencja • często kłamię • zdarzyły się sytuacje niszczenia mienia szkolnego
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	• poziom graficzny pisma niski, ale czytelny • potrafi wymienić podstawowe części mowy • liczy na konkretach • dodaje i odejmuje pisemnie liczby trzycyfrowe	• roczne opóźnienie szkolne na poziomie gimnazjum • mały zakres wiadomości ogólnych • ubogi zasób słów • duży problem z określaniem znaczenia pojęć • problem z formułowaniem dłuższych wypowiedzi słownych • trudności z odtworowywaniem bardziej złożonych układów graficznych • powolne tempo czytania • częściowo rozumie treści przeczytane głośno • nie dokonuje pełnej analizy po-łeczeń pisemnych • w pisanitu ze słuchu wymaga kilkakrotnego powtórzenia dyk-

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
		towarzyszących zdań • myli tabliczkę mnożenia • nie dzieli pisemnie • nie ma ukształtowanego pojęcia utamka

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Rodzina pełna. Trudna sytuacja materialna – rodzice pobierają rentę inwalidzką i rentę socjalną. Ma starszego, niepełnosprawnego brata. Rodzice posiadają niewielkie umiejętności wychowawcze. Rodzina korzysta z usług Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Pomadni Zdrowia Psychicznego.

Dodatkowe informacje:

Uczeń nieregularnie uczeszcza do lekarza psychiatry i nieregularnie przyjmuje leki.

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	• uczeń powinien zajmować w klasie miejsce umożliwiające nauczycielowi kontrolę stopnia rozumienia poleceń, zadań, opanowania podawanego materiału • w sytuacji pobudzenia emocjonalnego, czy też ataku złości odseparować ucznia od klasy i umiejscowić w przygotowanym pomieszczeniu, pod opieką nauczyciela
Pomoce dydaktyczne	• obrazy • eksponaty • plansze • słowniki • mapy • kalkulator • komputer • prezentacje

Organizacja pracy na lekcji	• polecenia kierowane do ucznia muszą być sformułowane w sposób konkretny oraz krótko i jasno określać cel działania • zadania, polecenia dłuższe, bardziej skomplikowane dzielimy na kolejne etapy ich wykonania • pracę samodzielnie ucznia należy poprzedzić dokładną instrukcją, dodatkowymi wyjaśnieniami • w trakcie pracy dydaktycznej angażować częściej w czynności praktyczne, manipulacyjne • zachęcanie ucznia do wypowiedziania się • udzielanie pomocy w formie pytań dodatkowych lub uproszczonych pytań • kontrolowanie pracy na lekcji, udzielanie wskazówek i wytycznych, pomoc i naprowadzanie na właściwy tok myślenia • w procesie uczenia wykorzystanie metod poglądowych – uczenie przez doświadczenie • zapewnić intensywną opiekę wychowawczą • na bieżąco modyfikować wzory zachowań – wskazywać poprawne i adekwatne w danej sytuacji • oceniać zachowanie ucznia w sposób punktowy – za określoną ilość punktów uczeń uzyskuje określone przywileje
Motywowanie do pracy	• zwiększenie częstotliwości wzmocnień pozytywnych • stosowanie pochwał na forum klasy • wystawianie pozytywnych ocen • dostrzeganie i docenianie starań
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	• z wyprzedzeniem należy informować ucznia o konieczności opanowania określonej partii materiału, przeczytania tekstu, fragmentu lektury itp. • umożliwienie poprawy ocen niedostatecznych • pozostawić uczniowi dodatkowy czas na ponowne przejście pracy już skończonej i skorygowanie jej poprawności • wydłużyć czas podczas sprawdzianów, lub sprawdzać wiedzę w formie testowej • dać uczniowi możliwość wyboru formy odpowiedzi: ustnej, pisemnej, testowej • proponować prace na dodatkowe oceny (np. ćwiczenia, referaty, prezentacje multimedialne) • podczas oceniania brać pod uwagę wysiłek i wkład pracy ucznia
Prace domowe	• zadawanie zadań domowych w celu pogłębienia wiedzy i systematyczności pracy, utrwalanie wiedzy
Inne	• dostosowanie warunków podczas egzaminu zewnętrznego

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednio ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Zajęcia resocjalizacyjne	2 godz./tyg.	Specjalista pedagog resocjalizacji	Szkoła	Rok szkolny
Zajęcia rozwijające uzdolnienia	1 godz./tyg.	Nauczyciel praktycznej nauki zawodu	Warsztaty szkolne	Rok szkolny
Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze	1 godz./tyg.	Nauczyciele przedmiotowi wg potrzeb	Szkoła	Wg potrzeb

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

Informowanie rodziców o absencji i wynikach w nauce. Udzielenie porad i konsultacji na temat metod wychowawczych i zasad komunikowania się w rodzinie. Zaproponowanie udziału w warsztatach umiejętności wychowawczych w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna: diagnoza ucznia, warsztaty umiejętności wychowawczych dla rodziców
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej: współpraca z pracownikiem socjalnym na temat funkcjonowania ucznia w środowisku rodzinnym i szkolnym
- Poradnia Zdrowia Psychicznego: dostarczanie informacji na temat funkcjonowania ucznia w środowisku szkolnym

Skład Zespołu:

.....
 .....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

.....
 .....
 Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

z uwagi na zagrożenie niedostosowaniem społecznym

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Slabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	• lepsze rozumowanie logiczne na materiale konkretnym niż werbalnym • zainteresowania plastyczne, wysoka sprawność manualna	• poziom sprawności umysłowej niższy niż przeciętny • znacząco niski poziom ujmowania podobieństwa i różnic, uogólniania i myślenia abstrakcyjnego • obniżony poziom integracji wzrokowo-słuchowo-ruchowej
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	• systematycznie uczęszcza na zajęcia lekcyjne • twierdzi, że lubi swoją klasę i czuje się w niej dobrze	• z trudem nawiązuje kontakt z otoczeniem • jest zahamowana i lękowa • długo zastanawia się nad udzieleniem odpowiedzi na pytanie • niski poziom rozumienia norm społecznych • w kontakcie indywidualnym obserwuje się blokady w mówieniu • utrzymuje kontakt wzrokowy, lecz jest bardzo omiśmielona • obecność grupy wpływa na uczennicę paraliżująco • odczuwa niepokój i lęk • zachowania autogresywne

Sfera	Mocne strony	Slabe strony
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	• stara się pracować najlepiej jak potrafi • w zadaniach nie wymagających mówienia pracuje sprawnie i zgodnie z planem • płynnie czyta • rozumie przeczytane treści • potrafi skonstruować dłuższą wypowiedź pisemną na określony temat	przejawiające się w samooczekiwaniach • powtarzała klasę pierwszą gimnazjum • wolno przygotowuje każdą wypowiedź • bardzo mały zasób słów, pojęć i wiadomości • ogromny problem z budowaniem zdań i wypowiadaniem się • znacząco niski poziom zdolności rozumienia arytmetycznego • popełnia błędy składniowe • wolno pracuje na materiale szkolnym • uczennica wypowiada się krótko, pojedynczym słowem, rzadko prostym zdaniem

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Rodzina pełna. Ojciec otrzymuje rentę inwalidzką, mama nie pracuje. Rodzina żyje w skromnych warunkach. Ma starszego, niepełnosprawnego brata.

Dodatkowe informacje:

W gimnazjum uczennica była objęta nauczaniem indywidualnym. Leczona specjalistycznie oraz farmakologicznie.

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	• nie wymaga
Pomoce dydaktyczne	• duże plansze i markery • komputer, rzutnik, prezentacje • tablice matematyczne • słowniki

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Zajęcia psychoterapeutyczne	1 godz./tyg.	Specjalista psychoterapeuta	Ośrodek Interwencji Kryzysowej	Etap edukacyjny
Warsztaty plastyczne	1 godz./tyg.	Instruktor zajęć plastycznych	Dom kultury	Rok szkolny
Zajęcia dydaktyczno-wyrotowawcze	1 godz./tyg.	Nauczyciel matematyki	Szkoła	Rok szkolny

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

Wywiadówki, spotkania indywidualne z wychowawcą i pedagogiem oraz nauczycielami uczącymi dotyczące postępów w nauce i funkcjonowania uczennicy na terenie szkoły. Skierowanie rodziców na warsztaty umiejętności wychowawczych do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

- współpraca z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w zakresie organizacji zajęć specjalistycznych dla uczennicy
- współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w zakresie diagnozy uczennicy, pomocy merytorycznej dla nauczycieli oraz warsztatów dla rodziców
- współpraca z Osiedlowym Domem Kultury w zakresie organizacji zajęć plastycznych dla uczennicy

Skład Zespołu:

.....
 .....
 .....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

Organizacja pracy na lekcji	- dostosowanie tempa pracy do potrzeb uczennicy - treść zadań powinna być bliska doświadczeniom ucznia - udzielanie dodatkowych wyjaśnień i wskazówek do pracy - kontrolowanie zrozumienia poleceń - czuwanie nad kolejnością wykonywanych zadań - wdrażanie ucznia do autokontroli własnej pracy - angażowanie uczennicy do zadań, w których mogłaby się wykazać (wykorzystać umiejętności plastyczne) - jak najczęstsze organizowanie pracy w małych grupach w celu korzystania ze wsparcia i kompetencji kolegów - tworzenie poczucia bezpieczeństwa, akceptacji i wsparcia - otoczenie życzliwością - stworzenie warunków do realizacji własnych zainteresowań i podejmowania własnych decyzji - dostrzeżenie i pozytywne wzmacnianie zachowań uczennicy świadczących o przełamywaniu roli osoby biernoj
Motywowanie do pracy	- unikanie odpytywania w formie ustnej w klasie, preferowanie sprawozdania wiadomości w formie pisemnej - stworzenie możliwości udzielania odpowiedzi ustnych w kontakcie indywidualnym z nauczycielem (np. podczas konsultacji z określonego przedmiotu) - jasne określenie niezbędnego zakresu wiedzy do opanowania - podzielenie większych partii materiału na mniejsze etapy - umódlwienie wykazania się wiedzą poprzez wykonywanie dodatkowych zadań (referaty, prezentacje multimedialne) - możliwość dostosować tematykę do zainteresowań - możliwość często zadania w formie graficznej: plakat, prezentacja, rysunek ozdoby klasowe
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	- możliwość dostosować tematykę do zainteresowań - możliwość często zadania w formie graficznej: plakat, prezentacja, rysunek ozdoby klasowe
Prace domowe	- możliwość dostosować tematykę do zainteresowań - możliwość często zadania w formie graficznej: plakat, prezentacja, rysunek ozdoby klasowe
Inne	- możliwość dostosować tematykę do zainteresowań - możliwość często zadania w formie graficznej: plakat, prezentacja, rysunek ozdoby klasowe

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednio ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Zajęcia socjoterapeutyczne	1 godz./tyg.	Specjalista terapeuta	Szkoła	Etap edukacyjny

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

zagrożenie niedostosowaniem społecznym

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	• posttręgaowość • myślenie przyczynowo-skutkowe	• nieharmonijny rozwój funkcji poznawczych • upośledzone przyswajanie teorii • płynność słowna
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	• zainteresowanie techniką, rękodziełem oraz muzyką • empatia, emocjonalność	• słaba zdolność spójnego tworzenia wiedzy z życia i kultury • skłonności impulsywne
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	• sprawnie czytania, czyta ze zrozumieniem, poprawnie dodaje i odejmuje, poprawnie wykonuje zadania geometryczne	• Popetnia błędy ortograficzne • pisownia charakteryzuje się brakiem odpowiednich proporcji oraz połączeń między literami • trudności z przedstawianiem liczb oraz działaniami na ulamkach zwykłych, nie podejmuje się bardziej skomplikowanych działań matematycznych

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Rodzina pełna, dobrze sytuowana. Rodzice są chętni do pomocy i zaangażowani, jednak zapracowani.

Dodatkowe informacje:

Uczeń przebywa w środowisku niesprzyjającym prawidłowemu rozwojowi ze względu na odrzucające społeczne i brak akceptacji.

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	• nie wymaga szczególnego dostosowania środowiska
Pomoce dydaktyczne	• nie wymaga specjalnych pomocy
Organizacja pracy na lekcji	• przebieg zajęć normalny z uwzględnieniem szczególnej aktywności ucznia • dodatkowe zajęcia integracyjne w których wykorzystane zostaną elementy treści przedmiotowych • stosowanie ćwiczeń służących zmianie postaw oraz modyfikowaniu wzorów zachowań
Motywowanie do pracy	• metody aktywizacji, ustne chwalenie postępów ucznia, podkreślanie i wskazywanie mocnych stron
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	• uczeń traktowany na równi z resztą grupy • w przypadkach występowania trudności w nauce teoretycznej zorganizowanie zajęć wyrównawczych
Prace domowe	• zalecanie uczniowi wyszukiwania informacji na tematy zawodowe
Inne	• szczególna obserwacja ucznia w środowisku rówieśniczym (w klasie i poza) • reakcje na zachowania odbiegające od normy

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednio ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Zajęcia socjoterapeutyczne	2 godz./tyg.	Socjoterapeuta	Poradnia psychologiczno-pedagogiczna	Na okres ważności orzeczenia
Zajęcia rozwijające uzdolnienia	1 godz./tyg.	Instruktor warsztatów rękodzieła	Dom kultury	Rok szkolny
Zajęcia dydaktyczno-wyównawcze	1 godz./tyg.	Nauczyciele przedmiotowi wg potrzeb	Szkoła	Wg potrzeb

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

Bieżące informowanie o postępach ucznia oraz zachowaniu. Kontakt osobisty, telefoniczny lub mailowy z wychowawcą oraz pedagogiem. Zaproponowanie terapii rodzinnej.

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

Diagnoza ucznia i prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną. Współpraca z Domem Kultury w celu zorganizowania zajęć warsztatowych.

Skład Zespołu:

.....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-

Terapeutyczny:

.....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

.....

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

zagrożenie niedostosowaniem społecznym

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	- prawidłowa sprawność umysłowa - przewiduje i planuje swoje działania - radzi sobie z ujmowaniem podobieństw i różnic, uogólnianiem spostrzeżeń, wyciąganiem wniosków - prawidłowa pamięć wzrokowa	- zaburzenia słuchu fonemacyjnego i percepcji wzrokowej - obniżona sprawność manualna - obniżona koordynacja wzrokowo-ruchowa - skrzyżowana lateralizacja - trudności z koncentracją uwagi
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	- zainteresowania muzyką i techniką - posiada wolę przetrwania oporu - posiada cechy lidera	- wykorzystywanie siły fizycznej - próby podporządkowania sobie rówieśników - impulsywność - wysoka absencja - niechętnie uczestniczy w zajęciach lekcyjnych - często zakłóca przebieg lekcji - nie przestrzega regulaminów szkolnych - czas wolny spędza w grupie nieformalnej - zdarzają się sytuacje, że nie wraca na noc do domu - spożywa alkohol

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	- bogaty słownik - pismo czytelne - brak opóźnienia szkolnego	- trudności z werbalizowaniem myśli - czyta sposobem mieszanym (łatwiejsze wyrazy globalnie, trudniejsze sylabami i głoskami) - nie ma opanowanych części mowy i zdania - słabo zna podstawy gramatyki języka polskiego - wolne tempo czytania i pisania - częstotwe rozumienie tekstu - popętnia błędy ortograficzne - nieprawidłowy uchałyt pisarski - niski poziom wiadomości i umiejętności matematycznych - problemy ze znajomością tabliczki mnożenia - trudności z analizowaniem zdań tekstowych - niepewny swoich wiadomości - braki w wiadomościach sięgają niższych etapów edukacyjnych

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Matka samotnie wychowująca dwojkę dzieci, korzystająca z pomocy społecznej. Pracuje na 1/2 etatu jako pomoc w kuchni. Dziewczynka w wieku przedszkolnym choruje przewlekłe. Dzieci nie mają kontaktu z ojcem, który uchyla się od płacenia alimentów.

Dodatkowe informacje:

W Sądzie Rodzinnym toczy się sprawa w związku z pobiciem.

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

- na lekcjach języka polskiego i matematyki zajmuje miejsce w pierwszych ławkach

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne

Pomoce dydaktyczne	- przyrządy geometryczne - podręczniki - kalkulator - słownik ortograficzny - komputer, skaner - modele
Organizacja pracy na lekcji	- zajmuje miejsce w ławce z uczniem bardziej zdolnym - wymaga kontroli zachowania podczas lekcji - należy wykorzystywać sytuacje dydaktyczne do kształtowania pożądanych postaw - w razie niepowodzenia, dawanie szans na kolejne zaliczenia - dostosować tempo pracy do możliwości ucznia - dzielić obszerny materiał na etapy - polecenia kierowane do ucznia muszą być formułowane w sposób konkretny oraz krótko i jasno określać cel działania
Motywowanie do pracy	- stosowanie pochwały na forum klasy - pozytywne wzmacnianie - powierzenie odpowiedzialnej funkcji w klasie - stworzenie możliwości odniesienia sukcesu
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	- sprawdziany wiedzy w formie testów wyboru - stosować ocenę opisową - podczas oceniania brać pod uwagę wkład, a nie tylko efekt pracy - w odpowiedziach ustnych zadawanie pytań naprowadzających przez nauczyciela, aby odpowiedzi ucznia były krótkie i na temat - zadawać prace dodatkowe, z których uczeń może otrzymać ocenę pozytywną
Prace domowe	zadawanie prac pisemnych o tematyce interesującej ucznia a wspierające jego słabe strony
Inne	dostosować wymagania podczas egzaminu zewnętrznego zgodnie z procedurami

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielenia pomocy
Socjoterapia	2 godz./tyg.	Terapeuta	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Rok szkolny

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielenia pomocy
Zajęcia dydaktyczno-wyównawcze	½ godz./tyg.	Nauczyciel języka polskiego	Szkoła	Rok szkolny
Zajęcia dydaktyczno-wyównawcze	½ godz./tyg.	Nauczyciel matematyki	Szkoła	Rok szkolny
Zajęcia rozwijające uzdolnienia	1 godz./tyg.	Nauczyciel przedmiotów mechanicznych	Szkoła	Rok szkolny

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

Zawarcie z matką ucznia kontraktu w zakresie realizowania obowiązku szkolnego. Konsultacje i porady na temat skutecznego wychowania. Informowanie o bieżącej sytuacji szkolnej.

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna – diagnoza ucznia
- Sąd Rodzimy – opinie na temat funkcjonowania szkolnego ucznia, ewentualna współpraca z kuratorem
- Stowarzyszenie „Wiosna” – zorganizowanie pomocy materialnej dla rodziny
- Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli – szkolenie rady pedagogicznej na temat metod pracy z uczniem niedostosowanym społecznie

Skład Zespołu:

.....
 .....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny: .....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego: .....

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego: niedostosowanie społeczne

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	- szybko nawiązuje kontakt zadaniowy - dobrze radzi sobie z ujmowaniami różnic i podobieństw - prawkidłowa słuchowa pamięć fonemowa - prawkidłowo wykształcona orientacja przestrzenna	- poziom intelektualny poniżej przeciętnej - problemy z koncentracją uwagi - szybwość myślenia - wolne tempo pracy utrudniającej uczenie się - trudności w werbalizowaniu myśli i definiowaniu pojęć - niska zdolność rozumowania arytmetycznego - zaburzona organizacja przestrzegania
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	- regularnie uczęszcza na zajęcia lekcyjne - nie ma opóźnień organizacyjnego - zaakceptowany przez zespół klasowy - chętnie wykonuje polecenia - na terenie szkoły nie przejawia zachowań agresywnych	- nadaktywny ruchowo - wahania nastroju, negatywnizm - niski poziom motywacji do nauki - zniechęcenie podczas dłuższej pracy - problemy emocjonalne - nie wierzy we własne możliwości i umiejętności - nie zawsze rozumie normy społeczne

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	- kiedy pozwala się uczniowi na zastanowienie, potrafi odpowiadać poprawnie na pytania - czyta cicho, w wolnym tempie	- uzależniony od nikotyny - zaniżona samoocena - czasem używa wulgaryzmów podczas lekcji - zaległości sięgające poprzednich etapów edukacyjnych - nie jest wdrożony do wysiłku umysłowego – szybko się męczy i zniechęca - pracuje w zmiennym tempie - do rozwiązań często dochodzi metodą prób i błędów - wypowiada się niechętnie - mały zasób słów, pojęć i wiadomości - duża ilość błędów - nieładne pismo - podstawowe wiadomości i umiejętności z matematyki wymagają utrwalenia

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Uczeń do 10 roku życia wychowywany był w związku nieformalnym. Następnie został umieszczony w placówce opiekuńczo-wychowawczej – matce zostały ograniczone prawa rodzicielskie, a ojcu odebrane. Od roku uczeń mieszka z matką i jej obecnym mężem, którzy sprawują nad nim opiekę. Trudna sytuacja materialna rodziny – korzystają z pomocy MOPS.

Dodatkowe informacje:

Uczeń dwukrotnie był hospitalizowany w Krajowym Ośrodku Psychiatrii Sądowej. Choruje na epilepsję. Orzeczonej przez Sąd nadzór kuratora w związku z licznymi czynami karalnymi.

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	- uczeń zajmuje miejsce w klasie w pobliżu nauczyciela - siedzi w ławce z uczniem uzyskującym dobre wyniki w nauce - obserwacja zachowania ucznia podczas zajęć lekcyjnych i przerwy

Pomoce dydaktyczne	• podręczniki • tabele, wykresy • komputer • rzutnik • słowniki • modele dydaktyczne
Organizacja pracy na lekcji	• częste kontrolowanie pracy ucznia na lekcji • jasne określenie zakresu materiału do opanowania • zwiększenie ilości czasu potrzebnego na wykonanie zadania • częste powtarzanie opracowanych poprzednio treści • stosowanie wobec ucznia zasady pomocy w nauce • stopniowanie trudności zadań • wdrażanie do systematycznego wysiłku umysłowego • bieżące reagowanie na niewłaściwe zachowania • tworzenie poczucia akceptacji, bezpieczeństwa i pomocy
Motywowanie do pracy	• stwarzanie sytuacji zachęcających ucznia do działania i osiąganie w ten sposób odpowiednich gratyfikacji • dostrzeganie nawet niewielkich osiągnięć • stosowanie pochwały na forum klasy
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	• dostosowanie wymagań edukacyjnych do wymagań koniecznych ze wszystkich przedmiotów • stopniowanie trudności pytań • nieocenianie prostoty wypowiedzi • ocenianie za mniejsze partie materiału • wydłużenie czasu na pamięciowe opanowanie materiału • wydłużenie czasu podczas odpowiedzi ustnych i sprawdzianów
Prace domowe	• utrwalanie zagadnień z zajęć lekcyjnych • wykorzystywanie prac domowych do rozwijania indywidualnych zainteresowań
Inne	• dostosowanie warunków i form podczas egzaminu zawodowego • zorganizowanie pomocy materialnej dla rodziny

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednio ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Resocjalizacja	2 godz./tyg.	Specjalista	Szkola	Cykl kształcenia
Zajęcia dydaktyczno-wyównawcze	1 godz./tyg.	Nauczyciel języka polskiego	Szkola	Cykl kształcenia
Zajęcia dydaktyczno-wyównawcze	1 godz./tyg.	Nauczyciel matematyki	Szkola	Rok szkolny
Zajęcia sportowe	1 godz./tyg.	Nauczyciel wychowania fizycznego	Szkola	Rok szkolny

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

Bieżąca współpraca z rodzicami, szczególnie z mamą ucznia. Informowanie o sytuacji szkolnej oraz zachowaniu ucznia. Udzielenie porad i konsultacji na temat zasad wychowania oraz pomocy w nauce. Zaproponowanie rodzicom udziału w warsztatach „Szkoła dla rodziców” prowadzonych w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

- Sąd Rodzinny – wymiana informacji z kuratorem na temat funkcjonowania ucznia
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna – diagnoza ucznia, warsztaty dla rodziców
- MOPS – wymiana informacji z pracownikiem socjalnym na temat funkcjonowania rodziny

Skład Zespołu:

.....
 .....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny: .....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego: .....

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

kształcenie specjalne dla dziecka niedostosowanego społecznie realizowane w szkole ogólnodostępnej

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	Sprawność intelektualna w normie, ujmując związki przyczynowo-skutkowe, przewidyuje i planuje efekty pracy, prawidłowa bezpośrednia pamięć słuchowa.	Przerzutność uwagi, zaburzenia koncentracji, potrzeba częstej zmiany zajęć, skrzyżowana lateralizacja, zaburzenia w obrębie koordynacji wzrokowo-słuchowo-ruchowej, zaburzona pamięć wzrokowa, słabo wyćwiczona analiza i synteza fonemowa.
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	Komunikatywna, angażuje się w życie klasy.	Nadpobudliwa psychoruchowo, trudności adaptacyjne w grupie, konflikty z rówieśnikami, potrzeba dominacji, skłonność do manipulacji, problemy z dostosowaniem się do regulaminów szkolnych i obowiązków ucznia, wągary, podwyższony poziom neurotyczności, skłonność do nadmiernej lęklivości, labilność emocjonalna, przewaga obniżonego nastroju, niski poziom empatii, podejmowanie zachowań ryzykownych (picie alkoholu, przypadkowe znajomości), niechęć do podejmowania wysiłku umysłowego.

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	Pracowita sprawność grafomotoryczna, opanowane podstawowe wiadomości i umiejętności szkolne, tempo czytania prawidłowe, duży zasób słownictwa.	Dwuletnie opóźnienie organizacyjnej, braki w wiadomościach wynikające z wysokiej absencji.

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Uczennica obecnie wychowywana jest przez ojca. Rodzice rozwiedli się dwa lata temu. Początkowo mieszkała z matką, ale dochodziło między nimi do częstych konfliktów. Na podstawie decyzji sądu, opiekę w chwili obecnej sprawuje ojciec. Dorastała w atmosferze konfliktów rodzicielskich, w których niejednokrotnie brała czynny udział. Dobra sytuacja materialna rodziny.

Dodatkowe informacje:

Uczennica objęta jest nadzorem kuratora, w związku z zastraszaniem i próbą pobicia.

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Srodowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	Nie wymaga szczególnych dostosowań.	
Pomoce dydaktyczne	Nie wymaga szczególnych pomocy.	
Organizacja pracy na lekcji	Jasne określenie zakresu wiedzy do opanowania, częste kontrolowanie pracy uczennicy na lekcji, udrażnianie do systematycznego wysiłku umysłowego, jak najczęstsze stosowanie form pracy grupowej w celu nawiązania pozytywnych relacji z rówieśnikami, modyfikowanie wzorów zachowań, w razie trudności objęcie zajęciami dydaktyczno-wyrotawnawczymi.	
Motywowanie do pracy	Stwarzanie sytuacji zachęcających do działania, stopniowanie trudności w celu ukształtowania pozytywnej postawy do nauki, wzmożone stosowanie pochwał.	
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	Jasne określenie kryteriów oceny, wydłużenie czasu na opanowanie materiału, w razie niepowodzenia dawanie szans na kolejne zaliczenia, dodatkowe zadania w formie referatów, prezentacji i projektów.	
Prace domowe	Prace mające na celu uzupełnianie braków w wiadomościach i umiejętnościach.	
Inne	Pomoc w nawiązaniu pozytywnych kontaktów społecznych, wskazanie wzorów zachowań alternatywnych adekwatnych do konkretnych sytuacji wychowawczych, promowanie zdrowego stylu życia.	

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednio ze względu na indywidualne potrzeby rozwoju i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Zajęcia resocjalizacyjne	1 godz./tyg.	Specjalista pedagogiki resocjalizacyjnej	Szkoła	Okres ważności orzeczenia
Zajęcia psychoterapeutyczne	1 godz./tyg.	Specjalista psychoterapii	Ośrodek Interwencji Kryzysowej	Okres ważności orzeczenia
Zajęcia dydaktyczno-wyównawcze	1 godz./tyg.	Nauczyciele przedmiotowi wg potrzeb	Szkoła	Wg potrzeb

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

Działania zmierzające do wyposażenia ojca w wiedzę na temat okresu adolescencyjnego, umiejętności wychowawcze i komunikacyjne. Kontakt telefoniczny, konsultacje z pedagogiem, psychologiem i wychowawcą, udział w zebraniach dla rodziców i warsztacie umiejętności wychowawczych.

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

- Ośrodek Interwencji Kryzysowej – współpraca w zakresie organizacji zajęć terapeutycznych dla uczennicy oraz warsztatów dla rodzica
- Sąd Rodzinny – współpraca z kuratorem sądowym w zakresie monitorowania sytuacji szkolnej oraz zachowania uczennicy, sporządzenie opinii dla sądu
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna – współpraca w zakresie diagnozy oraz określenia wskazań do pracy z uczennicą

Skład Zespołu:

.....
 Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

.....
 Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

z uwagi na niedostosowanie społeczne

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	• prawidłowe funkcjonowanie analizatorów wzrokowego i słuchowego • prawidłowa motoryka mała i duża • w normie funkcje rozumowania arytmetycznego • w normie pamięć krótkotrwała, mechaniczna • prawidłowa wyobraźnia przestrzenna	• niższy niż przeciętny poziom intelektualny • wahania uwagi • zaburzone myślenie abstrakcyjne • obniżona zdolność uczenia się
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	• opiekuńczy w stosunku do matki i młodszego brata	• liczne trudności wychowawcze • niski poziom rozumienia norm społecznych • agresja wobec kolegów • arogancja wobec nauczycieli • lekceważący stosunek do poleceń nauczycieli, odmowa wykonania zadań • wysoka absencja • wypowiedzi za pomocą pojedynczych słów, bez kontaktu wzrokowego • niski poziom motywacji do nauki

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	• prawidłowe tempo pisania • poziom graficzny pisma prawidłowy	• zaniżona samoocena • poczucie bezkarności • odrzucenie autorytetów • uczeń ukończył gimnazjum dla dorosłych • dwuletnie opóźnienie organizacyjnie • szybka rezygnacja z wykonywanych zadań dydaktycznych • mały zasób słownictwa • błędy ortograficzne i gramatyczne • braki w zakresie podstawowych umiejętności matematycznych • zaległości sięgające poprzednich etapów edukacyjnych

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Uczeń początkowo wychowywany samotnie przez matkę. Ma troje starszego, przyrodniego rodzeństwa z poprzedniego związku matzńskiego matki. Kiedy miał 10 lat, jego rodzice pobrali się i urodził się jego młodszy brat. Rodzina zajmuje lokal socjalny w kamienicy. Dzieli pokój z młodszym bratem. Sytuacja finansowa rodziny jest skromna – matka nie pracuje, ojciec pracuje dorywczo. Nie korzystają z pomocy MOPS.

Dodatkowe informacje:

Uczeń pozostaje pod nadzorem kuratora. Dopuścił się kradzieży, znieważenia nauczycielki i dewastacji mienia.

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	• uczeń zajmuje miejsce w pierwszej ławce • obserwacja zachowania ucznia podczas lekcji i w trakcie przerwy – bieżące reagowanie na zachowania łamiące normy społeczne

Pomoce dydaktyczne	• tablica multimedialna • komputer • rzutnik • filmy, prezentacje • karty pracy uczniów • mazaki, arkusze papieru • teksty źródłowe • krzyżówki
Organizacja pracy na lekcji	• planowanie i organizacja lekcji z wyznaczeniem ram czasowych dla ucznia • wyznaczenie praw i obowiązków z przypisanymi im ściśle przywilejami i sankcjami • ocena zachowania ucznia z wykorzystaniem punktowej karty obserwacji • stosowanie zasady dominacji wychowania nad nauczaniem • wdrażanie ucznia do pokonywania trudności, wyrabiania cierpliwości i wytrwałości w pracy • podejmowanie działań integrujących
Motywowanie do pracy	• podkreślanie pozytywnych cech ucznia • nagradzanie za osiągnięcia w obecności rówieśników • wzmacnianie wiary we własne możliwości i umiejętności
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	• wydłużenie czasu pracy • sprawdziany wiedzy w formie testów wyboru • przy wystawianiu ocen brać pod uwagę wkład pracy, a nie osiągnięcie przewidzianego poziomu
Prace domowe	• powinny stanowić powtórzenie i utrwalenie materiału z lekcji
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielenia pomocy
Psychoterapia	1 godz./tyg.	Psychoterapeuta	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Etap edukacyjny
Socjoterapia	1 godz./tyg.	Socjoterapeuta	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Etap edukacyjny

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielenia pomocy
Zajęcia dydaktyczno-wyównawcze	1 godz./tyg.	Nauczyciel matematyki	Szkoła	Rok szkolny
Zajęcia dydaktyczno-wyównawcze	1 godz./tyg.	Nauczyciel języka polskiego	Szkoła	Rok szkolny

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

Udział rodziców w pracy wychowawczej w domu. Konsultacje dotyczące metod i zasad wychowawczych. Skierowanie na warsztaty „Szkoła dla rodziców”.

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna: współdziałanie dotyczące diagnozy oraz zajęć specjalistycznych dla ucznia, szkolenia dla rady pedagogicznej
- Sąd rejonowy, Wydział Rodzinny i Nieletnich: współdziałanie z kuratorem ucznia – wymiana informacji oraz ustalenie oddziaływań wychowawczych

Skład Zespołu:

.....
 .....
 Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):
Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:
 .....
Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:
 .....

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

zagrożenie niedostosowaniem społecznym

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	• przeciętna sprawność intelektualna • dobra koordynacja wzrokowo-ruchowa • zdolności twórcze i manualne • prawidłowa pamięć wzrokowa długotrwała	• zaburzenia pamięci bezpośredniej • zaburzenia koncentracji uwagi • niskie uzdolnienia werbalne • słaba zdolność spostrzegania i analizowania form graficznych • rozumowanie logiczne słabo wykształcone
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	• podporządkowany regulaminom szkolnym	• zakłócenia emocjonalne • brak wiary we własne siły • zachowania nacechowane nieufnością i lękiem • obniżony nastrój • wycofany z kontaktów społecznych • wyizolowany z grupy społecznej • nie zawsze rozumie normy społeczne • bierna postawa podczas lekcji

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	• bez opóźnień organizacyjnego • czyta cicho	• w trakcie głośnego czytania zmienia wyrazy na inne, co utrudnia rozumienie • udziela niepełnych odpowiedzi na pytania • pisze wolno, mało czytelnie • w zapisach występuje duże nasilenie błędów różnego typu • braki w zakresie podstawowych umiejętności matematycznych • duża niepełność podczas pracy

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Rodzina pełna. Ojciec od kilku lat pracuje za granicą. Ma dwie starsze siostry. Sytuacja materialna rodziny na dobrym poziomie.

Dodatkowe informacje:

Uczeń leczony specjalistycznie, przebył dwie operacje.

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	• nie wymaga dostosowań
Pomoce dydaktyczne	• modele • obrazy • mapy • wykresy • rzutnik multimedialny • filmy dydaktyczne • prezentacje multimedialne

Organizacja pracy na lekcji	- dostosowanie tempa pracy do potrzeb ucznia - zachęcanie do częstego wypowiedziania się na lekcji - wyrabianie cierpliwości i wytrwałości w pracy - aranżowanie sytuacji umożliwiających uczniowi przeżycie sukcesu - możliwie często wykorzystywanie metod praktycznych i aktywizujących - podejście do zadań integrujących zespół klasowy - udzielanie uczniowi dodatkowych wyjaśnień i wskazówek
Motywowanie do pracy	- wdrażanie ucznia do pokonywania trudności - indywidualizacja procesu nauczania - zachęcanie do przyjęcia przez ucznia aktywnej postawy wobec zadań życiowych
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	- uwzględnianie bardzo wolnego tempa pracy ucznia - upraszczanie złożonych pytań - odpytywanie z mniejszych partii materiału - podczas odpowiedzi ustnych odpytywanie z taroki - stosowanie testowej formy sprawdzania wiedzy - zlecenie uczniowi zadań dodatkowych - wydłużanie czasu na przygotowanie sprawdzianu, przeczytanie lektury, przygotowanie projektu
Prace domowe	- dostosowanie do możliwości ucznia - nawiązujące do zainteresowań - stosowanie różnorodności form zadań
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednio ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Zajęcia psychoterapeutyczne	1 godz./tyg.	Psychoterapeuta	PPP	Rok szkolny
Zajęcia socjoterapeutyczne	1 godz./tyg.	Socjoterapeuta	PPP	Rok szkolny
Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze	1 godz./tyg.	Nauczyciel matematyki	Szkoła	Rok szkolny
Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze	1 godz./tyg.	Nauczyciel języka polskiego	Szkoła	Rok szkolny

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

Wsparcie psychologiczne dla mamy ucznia. Konsultacje indywidualne z psychologiem oraz udział w warsztatach dla rodziców. Konsultacje z nauczycielami i pedagogiem szkolnym dotyczące sytuacji szkolnej, trudności dydaktycznych i adaptacyjnych ucznia.

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna – współpraca dotycząca organizacji zajęć specjalistycznych dla ucznia, konsultacji i warsztatów dla rodzica, diagnozowania ucznia, pomocy merytorycznej dla nauczycieli.

Skład Zespołu:

.....
 .....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

.....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

.....

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

z uwagi na zagrożenie niedostosowaniem społecznym

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Slabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	Pravidlowy poziom intelektualny, w przeciwnym stopniu radzi sobie z ujmowaniem związków przyczynowo-skutkowych, przewiduje i planuje efekty pracy, wyciąga logiczne wnioski, rozumie tekst czytany głośno.	Niski poziom integracji wzrokowo-słuchowo-ruchowej, słabo wyćwiczona percepcja słuchowa w zakresie analizy i syntezy wyrazów, słabo rozumie tekst czytany cicho.
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	Zainteresowania językowe, zaakceptowane przez zespół klasowy.	Uczeń mało rozmowny, skryty, wymaga silnej motywacji do działania, często stawia opór psychologiczny, nie chce podejmować aktywności, obniżony nastrój, negatywna samoocena, poczucie bezsilności, podejrzliwość nastawiony do ludzi, nieustannie odczuwa zagrożenie, wycofany z kontaktów społecznych, męczliwy, ze zmienną koncentracją uwagi.

Sfera	Mocne strony	Slabe strony
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	Przebieżny zasób słownictwa, czytelne pismo, regularnie odrabia prace domowe, brak opóźnienia organizacyjnego.	Czyta wolno, grupami wyrazów, słabo rozumie czytany tekst, nie zna zasad ortograficznych, trudności z formułowaniem dłuższych wypowiedzi pisemnych, pracuje wolno na materiale szkolnym, niski poziom wiadomości z matematyki, zaległości sięgające poprzedniego etapu edukacyjnego.

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Rodzina pełna. Dobra sytuacja materialna. W bardzo bliskich relacjach z mamą, skonfliktowany z tatą. Jest jedynakiem.

Dodatkowe informacje:

Uczeń z chorobą kardiologiczną. W dzieciństwie operowany. Przyjmuje na stałe leki.

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Srodowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	Uczeń siedzi w pobliżu nauczyciela
Pomoc dydaktyczne	Nie wymaga specjalnych pomocy. Nauczyciel stosuje pomoce dydaktyczne takie same, jak w przypadku pozostałych uczniów.
Organizacja pracy na lekcji	Indywidualizacja procesu nauczania, stopniowanie trudności zlecanych zadań, stwarzanie sytuacji zachęcających ucznia do działania i osiągnięcia odpowiednich gratyfikacji, stosowanie wobec ucznia pomocy w nauce, uwzględnianie bardzo wolnego tempa pracy, czuwanie nad przebiegiem kontaktów rówieśniczych.
Motywowanie do pracy	Stosowanie wzmożonej zachęty i pochwał, dostrzeganie nawet niewielkich osiągnięć, chwalenie ucznia na forum klasy, stopniowanie trudności, indywidualizacja procesu nauczania.
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	Wydłużenie czasu na pamięciowe opisanie materiału, unikanie odpytywania w formie ustnej w klasie, preferowanie sprawdzania wiadomości w formie testów, stworzenie możliwości udzielania odpowiedzi ustnych w kontakcie indywidualnym podczas konsultacji z określonego przedmiotu, udzielanie dodatkowych wyjaśnień i wskazówek, jasne określenie materiału do opamiętania.

Prace domowe	<i>Dzielenie prac domowych na mniejsze partie, powinny stanowić uporządkowanie i utrwaleniem treści lekcyjnych.</i>
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednio ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Zajęcia socjoterapeutyczne	1 godz./tyg.	Specjalista socjoterapii	Szkoła	Cykl edukacyjny
Zajęcia psychoterapeutyczne	1 godz./tyg.	Specjalista psychoterapii	Szkoła	Cykl edukacyjny
Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze	1 godz./tyg.	Nauczyciele przedmiotowi	Szkoła	Wg potrzeb

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

Porady i warsztaty umiejętności wychowawczych dla rodziców.

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

Współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w razie wystąpienia trudności w funkcjonowaniu szkolnym ucznia.

Skład Zespołu:

.....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

.....

.....

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

z uwagi na: zagrożenie niedostosowaniem społecznym

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	• przeciętna sprawność intelektualna	• obniżona koncentracja uwagi • skrzyżowana lateralizacja • słaba koordynacja wzrokowo-słuchowo-ruchowa
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	• zna podstawowe normy społeczne • aktywny na zajęciach wychowania fizycznego	• emocjonalne objawy hiperkine-tyczne • pracuje szybko, chaotycznie i nieuważnie • bardzo niska motywacja do uczenia się • wysoka absencja • zachowania agresywne w szkole i w domu • reakcje gwałtowne, nieadekwatne do bodźców • wywoływanie konfliktów w grupie rówieśniczej • lekceważący stosunek do nauczycieli i obowiązków szkolnych • labilność emocjonalna • słabe rozumienie norm społecznych

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	• czyta całocierow w wolnym tempie • tempo pisania prawidłowe	• czas wolny spędza w grupie nieformalnej • roczne opóźnienie dydaktyczne • słabo rozumie przeczytane treści • poziom graficzny pisma mało czytelny • braki w podstawach gramatyki j. Polskiego • nieutrwalona tabliczka mnożenia, dzielenia i dzielenia, w zakresie mnożenia i dzielenia, dzielenia na ułamkach

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Rodzina niepełna. Trójka dzieci, z których uczeń jest najstarszy. Dwóch braci uczesza do gimnazjum. Rodzice rozwiedli się z związku z alkoholizmem ojca. Matka pobiera rentę socjalną. Niski status materialny rodziny. Korzystają z wsparcia pomocy społecznej.

Dodatkowe informacje:

W sądzie toczy się postępowanie w związku z użyciem przez ucznia na terenie szkoły materiałów pirotechnicznych.

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	• zapewnienie pomieszczenia do odpoczynku
Pomoce dydaktyczne	• słowniki • tablice matematyczne • podręczniki • rzutnik • komputer • tablica interaktywna

Organizacja pracy na lekcji	- podtrzymywanie uwagi na wykonywanej czynności, zachęcanie do kończenia zadania, kontrolowanie zrozumienia polecenia - praca metodami aktywizującymi, angażującymi wiele zmysłów, pozwalanie na uczenie się przez doświadczenie, wykorzystywanie ruchu w procesie uczenia – wiązanie przekazywanych treści z ruchem - wsparcie w budowaniu i podtrzymywaniu właściwych relacji z rówieśnikami - modyfikowanie wzorów zachowań, wskazywanie innych, alternatywnych i adekwatnych do wymagań konkretnych sytuacji wychowawczych. - zachęcanie do kontynuowania wysiłku mimo napotkanych trudności, prowadzenie na rozwijanie, wyrażanie wiary w powodzenie - minimalizowanie niepowodzeń w celu niedopuszczenia do dalszego obniżenia się motywacji do pracy - w trakcie odpowiedzi ustnych cierpliwie oczekiwanie na odpowiedź ucznia - stosowanie pomocy, wprowadzania, podpowiedzi - wydłużenie czasu niezbędnego na opanowanie danej wiadomości - w ocenie prac należy kierować jego uwagę przede wszystkim na to, co robi dobrze, przekonywać że każda podjęta próba jest sukcesem - ocena powinna uwzględniać przede wszystkim zaangażowanie i wkład pracy oraz postępy adekwatne możliwości ucznia, a nie efekty
Motywowanie do pracy	- zachęcanie do kontynuowania wysiłku mimo napotkanych trudności, prowadzenie na rozwijanie, wyrażanie wiary w powodzenie - minimalizowanie niepowodzeń w celu niedopuszczenia do dalszego obniżenia się motywacji do pracy
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	- w trakcie odpowiedzi ustnych cierpliwie oczekiwanie na odpowiedź ucznia - stosowanie pomocy, wprowadzania, podpowiedzi - wydłużenie czasu niezbędnego na opanowanie danej wiadomości - w ocenie prac należy kierować jego uwagę przede wszystkim na to, co robi dobrze, przekonywać że każda podjęta próba jest sukcesem - ocena powinna uwzględniać przede wszystkim zaangażowanie i wkład pracy oraz postępy adekwatne możliwości ucznia, a nie efekty
Prace domowe	- dostosowane do możliwości ucznia - wyrównujące braki w wiadomościach - dostosowanie warunków podczas egzaminu zewnętrznego
Inne	

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Zajęcia socjoterapeutyczne	2 godz./tyg.	Specjalista socjoterapii	Szkola	Okres trwania orzeczenia
Zajęcia sportowe	1 godz./tyg.	Nauczyciel wychowania fizycznego	Szkola	Rok szkolny
Zajęcia dydaktyczno-wyrobnicze	1 godz./tyg.	Nauczyciele przedmiotowi wg potrzeb	Szkola	Wg potrzeb

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

Staly kontakt z matką ucznia osobisty lub telefoniczny. Konsultacje i porady wychowawcy klasy oraz pedagoga. Informowanie o bieżącej sytuacji szkolnej, proponowanie udziału w warsztatach umiejętności wychowawczych. Zorganizowanie pomocy materialnej.

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna – diagnoza, porady dla rodzica, konsultacje dla nauczycieli
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – współpraca z pracownikami socjalnym dołączająca wspierania rodziny i ujednolicenia oddziaływań wychowawczych
- Sąd Rejonowy, Wydział Rodzinny – wystawianie opinii szkolnej, współpraca w kuratorem w celu ujednolicenia oddziaływań wychowawczych
- Caritas – zorganizowanie pomocy materialnej dla rodziny

Skład Zespołu:

.....
 .....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

.....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

.....

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

z uwagi na zagrożenie niedostosowaniem społecznym

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	Dobrze ukształtowana słuchowa pamięć mechaniczna, uczennica dobrze radzi sobie z procesami uogólniania i myśleniem logicznym.	Funkcjonowanie na poziomie niskiej normy intelektualnej, słabo wykształcone myślenie analityczno-syntetyczne, niskie zdolności spostrzegania, słaba bezpośrednia pamięć wzrokowa, obniżona grafomotoryka.
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	Chętnie angażuje się i mobilizuje do rzeczy wzbudzających jej ciekawość i zainteresowanie, posiada zamiłowanie opiekuńcze w stosunku do zwierząt.	Większy wysiłek intelektualny wywołuje u uczennicy spadek motywacji do nauki, często nieprawidłowo interpretuje sytuacje społeczne, nie znosi ograniczeń, ma małą zdolność gratyfikacji, niską odporność na frustrację, oczekuje pełnej akceptacji, problemy z kontrolą emocji, posiada chęć dominacji, obserwuje się wybuchy złości i wściekłości, reakcje nieadekwatne do sytuacji, prezentowanie oporu wobec otoczenia, łamanie norm społecznych, ucieczki z domu, palenie papierosów, incydentalne spożywanie alkoholu.

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	Duży zasób słownictwa, wypowiada się całymi zdaniami, prawidłowo tem-po czytania, prawidłowy poziom graficzny pisma.	Szybko się męczy podczas wykonywania zadań dydaktycznych, popełnia błędy ortograficzne, nie utrzymała części zdaniami, nie utrzymała podstawowych wiadomości i umiejętności matematycznych.

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Wychoiwuje się wspólnie z bratem w rodzinie adopcyjnej. Posiada jeszcze rodzeństwo, z którym nie utrzymuje kontaktu. Nie ma też kontaktu z rodzicami biologicznymi. Obecnie wychowywana jest tylko przez mamę, gdyż rodzice trzy lata temu rozwiedli się. Sytuację materialną rodziny można określić jako dobrą.

Dodatkowe informacje:

U uczennicy zdiagnozowano symptomy Alkoholowego Zespołu Płodowego (FAS).

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Srodowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	Uczennica powinna zajmować w klasie miejsce umożliwiające nauczycielowi kontrolę stopnia rozumienia poleceń, zadań, opanowania podawanego materiału.
Pomoce dydaktyczne	Nie wymaga specjalnych pomocy. Pomoce zgodne ze specyfiką zajęć.
Organizacja pracy na lekcji	Polecenia kierowane do uczennicy muszą być sformułowane w sposób konkretny oraz krótko i jasno określać cel działania. Zadania bardziej skomplikowane dzielimy na kolejne etapy ich wykonania. Przed rozpoczęciem lekcji należy zapoznać uczennicę z tematem, z ważnymi, trudnymi pojęciami. Pracę samodzielną uczennicy należy poprzedzić dokładną instrukcją. W trakcie pracy dydaktycznej angażować częściej w czynności praktyczne, manipulacyjne. Wykorzystywanie sytuacji dydaktycznych do wspierania rozwoju umiejętności społecznych, kształtowania akceptowanych postaw. Umożliwić uczennicy pracę w małych grupach, korzystając ze wsparcia i kompetencji kolegów.
Motywowanie do pracy	Sposobami natychmiastowej gratyfikacji za pozytywne zachowania w formie uśmiechu, gestu, pochwały ustnej.

Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	Dostosować ilość czasu do specyfiki działania. Egzekwować wiedzę z mniejszych partii materiału. Podczas odpowiedzi ustnych zadawać pytania pomocnicze. Wydzielić czas na sprawdzianach lub zmniejszyć ilość zadań do rozwiązania.
Prace domowe	W zadaniach domowych wykorzystywać zainteresowania uczennicy.
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Socjoterapia	2 godz./tyg.	Specjalista	Szkoła	Okres ważności orzeczenia
Zajęcia dydaktyczno-wyównawcze	1 godz./tyg.	Nauczyciel języka polskiego	Szkoła	Okres ważności orzeczenia
Zajęcia dydaktyczno-wyównawcze	1 godz./tyg.	Nauczyciel matematyki	Szkoła	Rok szkolny

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

Konsultacje z wychowawcą, pedagogiem szkolnym. Warsztaty umiejętności wychowawczych.

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna: diagnoza uczennicy, monitorowanie sytuacji szkolnej
- Towarzystwo Opieki nad Zawierzętami – zorganizowanie wolontariatu dla uczennicy

Skład Zespołu:

.....
 .....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

.....
 .....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

.....

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną: .....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

zagrożenie niedostosowaniem społecznym

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Slabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	Przeciętny rozwój intelektualny, prawidłowa pamięć słowna, umiejętność operowania pojęciami, prawidłowe funkcje dotyczące myślenia słowno-pojęciowego, abstrakcyjnego i myślenia logicznego.	Obniżone tempo uczenia się, koordynacja wzrokowo-ruchowa, percepcja wzrokowa, myślenie przy czynowo-skutkowe.
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	Akceptowany przez zespół klasowy, zna normy społeczne, podporządkowany regulaminom szkolnym.	Ze względu na traumatyczne przeżycia ma wysoki poziom lęku, w sytuacjach zadaniowych prezentuje postawę wycofania, jest nieufny, słabo radzi sobie w sytuacjach stresowych, ma trudności z oceną sytuacji wychowawczych, zaniżoną samoocenę, niewielki kontakt z rówieśnikami, bierny w pracy szkolnej, zdarzają się zachowania autoagresywne.

Sfera	Mocne strony	Slabe strony
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	Systematycznie prowadzi zeszyty, prawidłowy poziom graficzny pisma.	Czyta w wolnym tempie, czasem sylabizuje, trudności sprawiają uczniowi odpowiedzi na pytania uwzględniające większą ilość szczegółów, trudności w samodzielnej pracy z tekstem, utrwalenia wymagają działania na utatkach, dzielenie sposobem pi-sennym, rozwiązywanie równań.

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Złożona sytuacja rodzinna. Wychowuje się w rodzinie zastępczej, którą stanowi jego babcia. Ojciec nie żyje, matka porzuciła go, gdy miał 5 lat. Nie ma rodzeństwa. Sytuacja finansowa rodziny raczej dobra.

Dodatkowe informacje:

Uczeń konsultowany psychiatrycznie, bez środków farmakologicznych.

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Srodowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	Uczeń zajmuje miejsce w pierwszej ławce.
Pomoce dydaktyczne	Słowniki, tablice matematyczne, plansze, streszczenia tekstów, filmy, prezentacje multimedialne, modele.
Organizacja pracy na lekcji	Dostosowanie tempa pracy do możliwości ucznia, dostosowanie wymagań do stanu psychicznego ucznia, budowanie więzi z nauczycielami i klasą, tworzenie atmosfery pomocy i wsparcia, preferowanie pracy w grupach w celu nawiązania pozytywnych relacji interpersonalnych, umożliwienie zaprezentowania przez ucznia mocnych stron.
Motywowanie do pracy	Stwarzanie możliwości przeżycia sukcesu, pochwały na forum klasy, wzmożone stosowanie zachęty.
 Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceniania	Wydzielić czas pracy, gdyż uczeń lekowo reaguje na sytuacje oceniania, podzielić materiał na mniejsze partie, preferować odpytywanie z ławki, stosować pytania naprowadzające, podczas sprawdzianów sprawdzać wiedzę w formie testowej, oceniać przede wszystkim wkład pracy, a nie efekt.
Prace domowe	Powtórzenie i utrwalenie materiału lekcyjnego.
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednio ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Zajęcia socjoterapeutyczne	1 godz./tyg.	Specjalista socjoterapeuta	Szkoła	Okres ważności orzeczenia
Zajęcia psychoterapeutyczne	1 godz./tyg.	Specjalista psychoterapeuta	Ośrodek Interwencji Kryzysowej	Okres ważności orzeczenia
Zajęcia dydaktyczno-wyównawcze	1 godz./tyg.	Nauczyciel matematyki	Szkoła	Rok szkolny
Zajęcia dydaktyczno-wyównawcze	1 godz./tyg.	Nauczyciel języka polskiego	Szkoła	Rok szkolny

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

Udzielanie opiekunowi ucznia wskazań do pracy dydaktycznej i wychowawczej. Udzielanie wsparcia psychologicznego. Zaproponowanie warsztatów „Szkoła dla rodziców”.

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

- Ośrodek Interwencji Kryzysowej – diagnoza i organizacja zajęć specjalistycznych dla ucznia
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna – diagnoza ucznia, warsztaty dla opiekuna

Skład Zespołu:

.....
 .....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

.....
 Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:
 .....

Uczniowie niestyszący i słabo słyszący, niewidzący i słabo widzący – funkcjonalne następstwa słabowidzenia (niedowidzenia) i funkcjonalne następstwa uszkodzenia słuchu u młodzieży

Uczniowie z uszkodzonym słuchem to grupa bardzo zróżnicowana pod względem doskonalenia językowego i przyswajania wiadomości i umiejętności dydaktycznych. Rodzaj i stopień uszkodzenia słuchu ma przede wszystkim wpływ na jakość odbioru i wytwarzania dźwięków.

Funkcjonalne następstwa uszkodzenia słuchu u młodzieży: ⁶

- ograniczenie możliwości odbierania informacji za pomocą słuchu;
- niepełne rozumienie mowy;
- słaba umiejętność wyrażania swoich potrzeb;
- nieumiejętność zdobywania informacji oraz udzielania informacji zwrotnej;
- zaburzenia w zadawaniu pytań;
- lepsza technika czytania od poziomu zrozumienia przeczytanej treści;
- brak zrozumienia znaczenia wyrazów tworzonych przez dodanie przedrostków typu: szyć, wszyć, doszyć, obszyć, naszyć, przeszyć, uszyć, zaszyć, zszyć;
- większy zasób słownikowy bierny niż czynny (zakres semantyczny rozumianych słów i wypowiedzi dotyczy najbliższego środowiska i jest bezpośrednio związany z wydarzeniami, w których dziecko uczestniczy);
- odtwórcze, schematyczne konstruowanie wypowiedzi pisemnej jak i ustnej;
- słabe identyfikowanie głosek podobnych zarówno w warstwie brzmieniowej jak i ruchowej, np.: p, b, m, t, d, n, sz, cz, ź/rz, dź, s, z, c, dz, itd.;
- słaba sprawność narządów artykulacyjnych;
- konieczność odbioru mowy werbalnej drogą wzrokową – odczytywanie mowy z ust (niejednokrotnie jedyna, pełna droga percepcji mowy);
- długotrwanie wykształcająca i doskonaląca się umiejętność domysłu w odbiorze wypowiedzi („domysł” wymaga dłuższego czasu koniecznego do przeprowadzenia operacji myślowej);
- konieczność pracy w znacznie wydłużonym czasie (dłuższy proces rozumienia, przypomnienia znaczenia słów, korzystania ze słownika, zapamiętania ogólnego przeczytanej treści, konstrukcji odpowiedzi, itp.);
- trudności w przekroczeniu poziomu myślenia konkretno-obrazowego na kolejny etap poziomu myślenia abstrakcyjno-syntetycznego;

⁶ Nitychoruk-Piekarczyk I. – doradca metodyczny ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej w Bytomiu – 2013 r.

- znaczne trudności lub niejednokrotnie niemożność zrozumienia przerośni, metafor, przysłów, pojęć abstrakcyjnych;
- mało dostrzegalne postępy w rozumieniu mowy i umiejętność budowania dłuższych wypowiedzi, wyrazistość tych wypowiedzi jest słabiej dostrzegalna niż przyrost samej wiedzy;
- zasób słownictwa przeważnie składa się z rzeczowników i w mniejszym stopniu z czasowników, w niewielkim zakresie z przymiotników, przysłówków, bardzo nielicznych zaimków i przyimków, spójników, liczebników oraz partykuły „nie” (pozostałe partykuły występują okazjonalnie, tj.: razy, tylko, ani, by, chyba, czy, niech, niechaj, oby, tak, bodaj, się, -że, -żeż, no, -ż, oby);
- mała znajomość i użycie zaimków — najlepiej jest przyswojony zaimek osobowy „ja”;
- brak lub duże trudności w rozumieniu i rozróżnianiu deklinacji;
- słabe rozumienie struktur gramatycznych;
- specyficzne ograniczenie odbioru informacji do sfery wzrokowej, za pomocą której takie formy językowe, jak przysłówki lub przyimki (zawierające bogatą treść abstrakcyjną, wyrażające stosunki między przedmiotami i zdarzeniami) są mało czytelne;
- przyimki (znaki stosunków), które łącząc się z wyrazem zmieniają ich sens, rozumiane są fałszywie, pomimo, dobrej znajomości pozostałych wyrazów w zdaniu;
- myśl zawarta w zdaniu jest niejednokrotnie błędnie rozumiana przy dobrym rozumieniu wyłącznie znaczenia poszczególnych nazw;
- brak rozumienia przerośnego znaczenia wyrazów, których znaczenie dosłowne jest rozumiane np. zająć w ciężę, zgubić dzień, stracić głowę, padać na nos, mieć na kogoś długie zęby, rzucić okiem, itp.;
- nieumiejętność językowego wyrażenia prostych stosunków przestrzennych;
- trudności w formułowaniu pytań;
- trudności w odbiorze mowy osoby, która porusza się w czasie mówienia, nie jest zwrócona bezpośrednio twarzą do ucznia z uszkodzonym słuchem, zasłania usta, znajduje się dalej niż 2 metry, stoi pod światło;
- utrudniony odbiór mowy werbalnej w hałasie, przy współistnieniu innych zagłuszających źródeł dźwięku;
- utrudniony odbiór wypowiedzi osoby krzyczącej, mówiącej szybko, spowalniającej tempo mówienia, intonację;
- brak odbioru poleceń bezosobowych, adresowanych do całej klasy np. wstańcie;
- trudności z nadążaniem za pracą innych uczniów, za tokiem zajęć z powodu wyłącznie wzrokowego bezpośredniego kontrolowania lekcji;
- trudności ze śledzeniem toku wypowiedzi kilku osób równocześnie;
- zasób słów głównie ograniczają się do nazw konkretnych przedmiotów codziennego użytku;
- trudności w samodzielnym czytaniu i rozumieniu treści obszernych lektur szkolnych, dłuższych tekstów literackich;

- w wypowiedziach pojawiają się agramatyzmy (zespół zniekształceń gramatycznej budowy języka, głównie fleksji deklinacji i koniugacji, słowotwórstwa, budowy zdań i dłuższych wypowiedzi);
- mowa jest na ogół niewyraźna, monotonna pod względem intonacyjnym, pod względem semantycznym jest uboga, pod względem gramatycznym nieprawidłowa, uproszczona;
- zaburzenia procesów rozumienia języka w sytuacji zmiany formy gramatycznej, np. rzeczownika z mianownika liczby pojedynczej na celownik liczby mnogiej powoduje, że dziecko nie wie o co chodzi (pies – psom);
- duże problemy z percepcją różnych odmian języka, zwłaszcza literatury pięknej, poezji, utworów staropolskich, stylizacji gwarowych;
- słabe zapamiętywanie symboli i terminów matematycznych oraz nazw działań np. suma, różnica, dodać, odjąć, podzielić, pomnożyć, mniej, więcej, tyle samo, mniejszy, większy, o ... więcej, ... razy więcej;
- ograniczone zrozumienie treści zadań tekstowych — brak umiejętności ich rozwiązania bez ilustracji graficznej i dodatkowych objaśnień nauczyciela;
- trudności z równoczesnym robieniem notatek i odczytywaniem wypowiedzi nauczyciela z ruchu jego warg;
- niezrozumienie wypowiedzi, w której występują nieznane wyrazy, zwroty;
- trudności ze zrozumieniem długosz, złożonych zdań;
- trudności w percepcji informacji werbalnej rozpoczętej przez mówcę bez zakomunikowania o tym fakcie;
- utrudniony lub niemożliwy odbiór treści przekazywanych w radiu, telewizji;
- problemy z wysłuchiwaniami i rozumieniem wierszyków, piosenek dziecięcych, opowiadań, bajek;
- niesłyszenie końcówek gramatycznych;
- pamięciowe opanowanie pewnych schematów czynności, odtwarzanych mechanicznie np. przy rozwiązywaniu zadań tekstowych;
- osłabiona motywacja do uczenia się i powtarzania ćwiczeń;
- wieszka męczliwość podczas wysiłku umysłowego;
- trudności ze świadomą koncentracją uwagi;
- zaburzony odbiór informacji nadawanej przez głośniki, megafony;
- nie słyszenie wyrażenia typu „proszę” wypowiedzianych za drzwiami;
- niepełne rozumienie filmów (także polskich) z powodu braku napisów w języku polskim, szybkiego tempa wypowiedzi aktorów, niepełnej możliwości kontrolowania ust wypowiadających się w filmie aktorów, ograniczenia rozumienia wypowiedzi aktorów w teatrze.

Dysfunkcja wzroku może być wynikiem rozmaitych chorób lub uszkodzeń narządu wzroku. Osoby słabo widzące mają bardzo zróżnicowane możliwości widzenia, które uzależnione są od stanu narządu wzroku i stopnia widzenia, czynników zewnętrznych, predyspozycji psychofizycznych. Osoby słabo widzące mają przede wszystkim trudności w spostrzeganiu przestrzeni, a to powoduje trudności w orientowaniu się w otoczeniu, samodzielnym poruszaniu się i działaniu.

Funkcjonalne następstwa słabowidzenia (niedowidzenia) u młodzieży:⁷

- zwężenie pola widzenia;
- zaburzona wrażliwość na światło;
- osłabiona adaptacja;
- zmienne widzenie;
- fragmentaryczne, niedokładne i ubogie w treść obrazy wzrokowe postrzeganej rzeczywistości, w tym społecznej;
- zaburzenia spostrzegania przestrzeni (wszystkich przedmiotów i zjawisk w niej występujących);
- zaburzenia w dostrzeganiu relacji między różnymi przedmiotami w przestrzeni, ich lokalizacją;
- trudności widzeniem małych przedmiotów;
- trudności w dostrzeganiu stosunku między widzianymi przedmiotami a tłem, na którym one występują;
- trudności z postrzeganiem całości, na którą składają się pewne określone elementy;
- niedokładne poznanie danych zjawisk, przedmiotów;
- trudności w rozpoznawaniu niektórych przedmiotów, gdy są one w trochę innych stanach i okolicznościach;
- zaburzenia koordynacji wzrokowo-ruchowej, w tym motoryki;
- niższa sprawność w grach sportowych;
- trudności z czytaniem tekstów wydrukowanych zbyt małą i bladą czcionką;
- trudności podczas pisania w zakresie mieszczące się w liniaturze;
- trudności z odczytywaniem map i rysunków złożonych, na których znajduje się wiele elementów graficznych;
- trudności w nawiązywaniu kontaktów społecznych;
- szybkie dekoncentrowanie się, wzmożona męczliwość;
- zmniejszone możliwości odbioru wiadomości i informacji, pełnego, spontanicznego obserwowania przedmiotów, osób, zjawisk występujących w jego otoczeniu;
- trudności z praktycznym wykorzystaniem zdobytych wiadomości i umiejętności w życiu codziennym;
- trudności w zakresie kontrolowania, do kogo mówi nauczyciel;
- trudności odpoznawania uczuć dziecka w danej chwili przez nauczyciela i rówieśników z klasy;
- trudności w łączeniu uczuć, nastroju z odpowiednią mimiką twarzy;
- szybkie dekoncentrowanie się i większa męczliwość. uczeń z uszkodzonym wzrokiem odbiera głównie informacje na drodze słuchowej;
- niższa sprawność w grach sportowych;
- trudności z czytaniem tekstów wydrukowanych zbyt małą i bladą czcionką;
- trudności podczas pisania w zakresie mieszczące się w liniaturze;
- trudności z odczytywaniem map i rysunków złożonych, na których znajduje się wiele elementów graficznych;

⁷ Nitychoruk-Piekarczyk I. — doradca metodyczny ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej w Bytomiu — 2013 r.

- zaburzona pamięć wzrokowa znacznie utrudnia zapamiętanie kilkuelementowych obrazów graficznych tj. wzór, wyrazy z trudnościami orograficznymi;
- brak możliwości dokonywania autokontroli własnoręcznie zapisywanych tekstów utrudnia korektę zapisu, uzupełnienie braków lub nieprawidłowości;
- dominujący słuchowy sposób nabywania nowych wiadomości szkolnych.

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

obustronny niedosłuch przewodzeniowy lekkiego stopnia

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	- rozwoj funkcji grafomotorycznych - umiejętność logicznego myślenia - umiejętność uogólniania wykorzystywana w sytuacjach praktycznych - dobry kontakt werbalny - prawidłowe rozumienie prostych komunikatów werbalnych kierowanych bezpośrednio do uczennicy - dobrze funkcjonowanie w sytuacji zadaniowej - chętnie współpracuje - stara się samodzielnie poprawiać wskazane błędy w trakcie pracy dydaktycznej	- niższy niż przeciętny poziom rozwoju intelektualnego - niski poziom sprawności wzrokowej - niskie umiejętności argumentacji, logicznego myślenia, wnioskowania - trudności identyfikacji i odkwarzania słyszanych wyrazów wielosylabowych, rzadko używanych - myli wyrazy o podobnym brzmieniu - trudności ze zrozumieniem pojęć abstrakcyjnych, metafor - trudności z formułowaniem dłuższych wypowiedzi - nie wykazuje nieprawidłowości w tym zakresie
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	- przestrzega norm społecznych - jest koleżeńska, uczynna - włącza się aktywnie w życie klasy - nie zniechęca się w czasie napotkanych trudności	

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	- prawiłdowy poziom czytania oraz czytania ze zrozumieniem - dobry poziom opanowania umiejętności arytmetycznych - dobra znajomość tabliczki mnożenia i dzielenia - nie popełnia błędów ortograficznych	- trudności z pełnym rozumieniem treści zadani tekstowych oraz rozumieniem tekstów naukowych - niższy poziom słownictwa w zakresie synonimów, wyrazów bliskoznacznych

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Dodatkowe informacje:

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	- zapewnić miejsce w pierwszej ławce, naprzeciwko nauczyciela w odległości 2 metry od nauczyciela - zapewnić prawidłowy komfort akustyczny w sali — brak pogłosu, echa - zapewnić właściwe oświetlenie w sali (ustawić uczeniec tyłem do źródła światła) - wyeliminować źródła dźwięku w sali (magnetofon, radio, odgłosy z boiska, ulicy)
Pomoce dydaktyczne	- dłuższe teksty, materiały źródłowe przekazywać uczenicy w wersji drukowanej, ksero - stosować pomoce wizualne (wykresy, schematy, plansze tematyczne, ilustracje, desygnaty otoczenia) - pozostawić więcej czasu na wykonanie zadania na lekcjach - w czasie dyktowania notatki pozostawiam uczniom przekazać uczenicy wydrukowaną notatkę, przeznaczoną do wklejenia do zeszytu - mówić w naturalnym tempie, nieco wolniej, z nieco dłuższymi przerwami między poszczególnymi wątkami - używać w wypowiedziach werbalnych krótkich zdań oraz słownictwo znane uczenicy - wielokrotnie powtarzać nowe słownictwo, zapisywać nowe zwroty, wyrazy na tablicy - nowe słownictwo wprowadzać z obrazem wizualnym - treści teoretyczne wskazywać w formie praktycznej
Organizacja pracy na lekcji	

	• stale sprawdzać u uczennicy zrozumienie treści programowych poruszanych na zajęciach • chwalić za dłuższe wypowiedzi werbalne • dodatkowo oceniać prawidłową konstrukcję stylistyczną, gramatyczną i fleksyjną wypowiedzi pisemnej • stosować sprawdziany w wersji testów w większości z pytaniami zamkniętymi • dzielić większe części materiału na mniejsze partie • w ocenie uwzględniać zaangażowanie uczennicy • w ocenie prac pisemnych nie oceniać błędów wynikających z wady słuchu (ubezdławianie, upraszczanie grup spółgłoskowych oraz zaburzonej strony stylistycznej i fleksyjnej) • powinny stanowić one formę utrwalenia treści nauczania realizowanych na lekcjach • przygotowanie prezentacji, projektu ze wskazanej partii materiału zarótano jako utrwalenie lub wprowadzenie • rozwijając pamięć wzrokową
Motywowanie do pracy	
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	
Prace domowe	
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Rewalidacja indywidualna	2 godz. w tygodniu	Surdopedagog	Szkoła	Bieżący rok szkolny
Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze	1 godzina w tygodniu	Nauczyciel języka polskiego, angielskiego	Szkoła	Bieżący rok szkolny
Konsultacje psychologiczne, pedagogiczne	W zależności od potrzeb	Psycholog, nauczyciele przedmiotowi	Szkoła	Bieżący rok szkolny

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

- konsultacje indywidualne w sprawie realizacji treści programowych w nauczycielami prowadzącymi poszczególne zajęcia dydaktyczne (przedmioty)
- porady pedagoga szkolnego

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

Skład Zespołu:

.....

.....
Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

.....
Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

.....

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną: .....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

obustronny niedosłuch stopnia umiarkowanego

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	• dobra motywacja do podejmowania działań, ambitna • umiejętność logicznego myślenia • umiejętność wykorzystania w sytuacjach praktycznych • dobre funkcjonowanie w sytuacji zadaniowej	• słaba pamięć wzrokowa • trudności z wnioskowaniem • trudności z identyfikacją i słyszanych wyrazów • niepełne rozumienie mowy związanej
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	• aktywna w czasie zajęć • włącza się, angażuje w życie klasy • otwarta na krytykę	• słaba umiejętność wyrażania swoich potrzeb
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	• prawidłowy poziom czytania • znajomość tabliczki mnożenia • prawidłowo wykonuje obliczenia pisemne • dobre rozumienie prostych tekstów i wypowiedzi ustnych innych osób	• nieumiejętność samodzielnego zdobywania informacji oraz udzielania informacji zwrotnej • trudności w formułowaniu pytań, zaburzenia czytelności artykulacyjnej • mylenie wyrazów o podobnym brzmieniu • problemy z słuchową analizą i syntezą wyrazów o złożonej konstrukcji • słabe rozumienie pojęć abstrakcyjnych

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

- sytuacje materialna dobra
- obydwoje rodziców pracuje zawodowo
- rodzina wielodzietna – 3 dzieci (5, 10 i 14 lat)
- brak występowania wody słuchu u pozostałych członków rodziny (bliższej i dalszej)

Dodatkowe informacje:

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	• zapewnić miejsce blisko nauczyciela • zapewnić dobrą widoczność twarzy osoby mówiącej (nauczyciel, koledy) • wyeliminować zbędne źródła dźwięku
Pomoce dydaktyczne	• zezwolić na lekcjach na stosowanie słowników wyrazów bliskoznacznych (także w wersji komputerowej) • stosować pomoce dydaktyczne – plansze, rysunki, zdjęcia
Organizacja pracy na lekcji	• pozostawić więcej czasu na sformułowanie odpowiedzi i wykonanie poleceń nauczyciela • udzielać dodatkowych wyjaśnień, wskazówek, przeformułowania pytań • zapewnić poczucie bezpieczeństwa i zniwelowania lęku wynikającego z niepełnego odbioru słuchowego, zwracać uwagę na czasie robienia notatek ze słuchu, klasówek, pytanie ustnego
Motywowanie do pracy	• chwalić za wykonaną pracę • zapewnić możliwość przygotowania się pisemnego do odpowiedzi ustnej
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	• stosować spracowany wiadomości w formie testów • dzielić materiał nauczania na mniejsze części wymagające pamięciowego opanowania • punktować zaangażowanie, wysiłek uczennicy
Prace domowe	• służyć utrwaleniu treści realizowanych na lekcjach
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Rewalidacja indywidualna (w tym ćwiczenia słuchu, rozwój słownictwa)	2 godz. w tygodniu	Surdopedagog	Szkola	Bieżący rok szkolny
Zajęcia logopedyczne	1 godzina w tygodniu	Logopeda	Szkola	Bieżący rok szkolny

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

- *analizowanie postępów ucznia w nauce*
- *porady w zakresie ćwiczeń w domu*

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

Skład Zespołu:

.....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-
Terapeutyczny:

.....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

.....

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

obustronny niedosłuch stopnia lekkiego

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	- dobry poziom koncentracji uwagi – w czasie zajęć - umiejętność logicznego myślenia - dobry kontakt werbalny – bezpośredni i pośredni - dobry poziom rozumienia kierowanych do niej poleceń - dobra czytelność artykulacyjna - prawidłowa artykulacja, rytm	- zaburzona prozodia mowy – w trakcie zadawania pytań - trudności w prawidłowym odzwierciedleniu ze słuchu wyrazów w języku obcym - niepełne rozumienie mowy werbalnej w sytuacji szybkiego mówienia i bez określenia tematu rozmowy - mylenie wyrazów o podobnym brzmieniu, nierozumienie metafor, przysłów, przenośni - problemy z wysłuchaniem głosek wysokich - trudności w selektywnym słyszeniu w hałasie
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	- przestrzega norm społecznych - otwarta - chętna do współpracy - wysoki poziom motywacji do nauki - poprawia błędy, dokonuje korekty wskazanego zadania (stara się)	- przejmuje się porażkami - niedopuszcza do siebie informacji z wada słuchu może być przyczyną trudności - niechętnie rozmawia o swojej niepełnosprawności - nie lubi używać aparatów słuchowych

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	na prawidłowym poziomie opanowane podstawowe fundamentalne, umiejętności szkolne zarówno w zakresie przedmiotów ścisłych jak i humanistycznych	- niepełne rozumienie treści tekstów naukowych - niższy poziom słownictwa czynnego zwłaszcza w zakresie synonimów, wyrazów obcego pochodzenia, wyrazów pokrewnych.

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

- rodzina pełna
- nie mają problemów zawodowych i materialnych
- jedno dziecko
- brak uszkodzeń słuchu w rodzinie
- wada słuchu u uczennicy wykryta w 6 roku życia jako konsekwencja licznych przewlekłych, wysiępkowych zapaleń ucha środkowego (lewego i prawego)

Dodatkowe informacje:

-

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Srodowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	- zapewnić miejsce w pierwszej ławce, blisko nauczyciela - mówić w odległości nie dalszej niż 2 metry od uczennicy - zapewnić odpowiednie oświetlenie w czasie mówienia do uczennicy - zapewnić komfort słuchowy (brak hałasu z zewnątrz sali)
Pomoce dydaktyczne	- zezwolić na stosowanie audiotapek przy zapoznawaniu się z lekturami - stosować plansze pomocnicze
Organizacja pracy na lekcji	- pomóc w sporządzeniu notatki w czasie lekcji - wydawać krótkie instrukcje werbalne dotyczące konkretnych zadań - po zostawic więcej czasu na wykonanie zleconej pracy
Motywowanie do pracy	wyznaczenia realnych do wykonania przez uczennicę zadań zarówno pod kątem czasu wykonania, ilości materiału do przyswojenia,

Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny i kryteria oceny	• pozostawić więcej czasu na wykonanie zadania, sformułowanie wypowiedzi • ocenić przede wszystkim wartość merytoryczną prac uczennicy • w ocenie nie uwzględniać konieczności zapoznawania się przez uczennicę z treściami przeznaczonymi do pamięciowego przyswojenia na rzecz umiejętności praktycznych w danym zagadnieniu • nie oceniać błędów stylistycznych (nieprawidłowej konstrukcji zdań, stylu) • z wyprzedzeniem informować o konieczności zapoznawania się z lekturą i dłuższym tekstem źródłowym
Prace domowe	• utrwalenie zagadnień z zajęć lekcyjnych • przygotowanie słownictwa na kolejną lekcję z określonego działu tematycznego (powtórzenie)
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednio ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Rewalidacja indywidualna	2 godz. w tygodniu	Surdopedagog	Szkoła	Bieżący rok szkolny
Zajęcia dydaktyczno-wyównawcze	1 godzina w tygodniu	Nauczyciel języka polskiego, angielskiego	Szkoła	Bieżący rok szkolny
Terapia surdopedagogiczna	W zależności od potrzeb	Surdopedagog	Poradnia psychologiczno-pedagogiczna	Bieżący rok szkolny

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

- konsultacje indywidualne z nauczycielami
- konsultacja z pedagogiem w zakresie słabych stron uczennicy – nieakceptacji niepełnosprawności
- grupa wsparcia dla rodziców dzieci z wadą słuchu

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

- terapia surdopedagogiczna w PPP
- grupa wsparcia w PPP

Skład Zespołu:

.....
 .....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

**Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-
 Terapeutyczny:**

.....
 .....
Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

obustronny niedosłuch typu odbiorczego głębokiego stopnia, aparatuwana

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	• dobra umiejętność uogólniania • dobre rozumienie prostych komunikatów werbalnych kierowanych bezpośrednio do ucznia popartych ilustracją • dobra pamięć wzrokowa i wzrokowo-ruchowa • opanowana umiejętność odczytywania motywu z ust • dobra umiejętność organizacji materiału konkretnego wg wskazane go schematu	• słaba pamięć słuchowa • trudności w logicznej organizacji materiału abstrakcyjnego • słabe logiczne myślenie • trudności z abstrahowaniem • trudności z wyłączeniem słuchowym odbiorem treści werbalnych • trudności z prawidłowym zapisem wyrazów ze słuchu (w trakcie dyktowania) • trudności z interpretacją nagrań CD • niedobory słownikowe •agramatyzm • błędy deklinacyjne • błędy koniugacyjne • błędy wymowy • niski poziom motywu we wszystkich jej zakresach (leksykalnym, gramatycznym i artykulacyjnym – nie zaw sze jej wypowiedź jest zrozumiała)

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	• dobra znajomość i przestrzeganie norm społecznych obowiązujących w szkole i poza nią • otwartość, chętność do współpracy • nie zraża się trudnościami	• problemy w sytuacjach społecznych z rówieśnikami wy-nikające z niezrozumienia ich przekazu werbalnego oraz sło-sowania przez młodzież metafor, powiedzi potocznych, slangu młodzieżowego
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	• prawidłowy poziom czytania pro-stych tekstów oraz czytania ze zro-zumieniem • dobry poziom opanowania umiej-ętności arytmetycznych • dobra znajomość tabliczki mnożenia i dzielenia • nie popełnia błędów ortograficznych	• trudności z pełnym rozumie-niem tekstów złożonych nau-kowych, popularno-naukowych, pisanych językiem staropolskim • niski poziom słownictwa ogra-niczający się do podstawowych, często używanych pojęć • duże trudności w samodzielny-m redagowaniu notatki ze słuchu, rozumieniu nagrań CD • niepełne rozumienie treści za-dani tekstowych złożonych • nie jest w stanie samodzielnie czytać i zrozumieć treści ob-szernych lektur szkolnych • nie rozumie przenośnego zna-czenia nawet tych wyrazów, których znaczenie dosłowne ro-zumie dobrze • stosuje własne innowacje sło-wotwórcze (neologizmy i neosemantyzmy) • przewaga zdań pojedynczych • nie korzysta z wypowiedzi in-nych uczniów w klasie • trudności w selekcjonowaniu informacji • trudności w trwałym zapamię-tywaniu treści

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
		- ograniczone możliwości długiej koncentracji na treściach odbieranych drogą słuchową - ma trudności z nadążaniem za tokiem zajęć

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

- rodzina pełna
- sytuacja materialna dobra
- prawidłowe relacje z rodzicami
- jedynaczka
- ma własny pokój, z miejscem przeznaczonym na naukę

Dodatkowe informacje:

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	- zapewnić miejsce blisko nauczyciela - nie przemieszczać się po klasie w czasie prowadzenia zajęć, zlokalizować przy dyktowaniu, tłumaczeniu - zadbać o wyciszenie sali – eliminowanie zbędnych dźwięków - stałe miejsce uczennicy powinno znajdować się z daleka od źródła wzmożonego hałasu (drzwi) - w czasie trwania lekcji należy pozwolić uczennicy na odwracanie się w kierunku odpowiadającego ucznia (ułatwieniem jest krzesło obrotowe) lub zadbać o takie ustawienie ławek, aby uczennica widziała twarze kolegów
Pomoce dydaktyczne	- druk dłuższych treści stanowiących notatkę z lekcji - teksty, plansze edukacyjne - przygotowanie przez nauczyciela notatki zawierającej najistotniejsze informacje z lekcji - pozostawić więcej czasu na rozwiązanie zadań - wyjaśniać, udzielać wskazówek w formie naprowadzania, przykładowego rozwiązania - codziennie powtarzać nowe pojęcia - pod koniec lekcji zapewnić czas na przepisanie nowych zwrotów i pojęć do słownika

	- pomoc w dokonywaniu interpretacji treści - pomoc w formułowaniu odpowiedzi, przygotowanie planu wypowiedzi uložonego w formie pytań - w czasie omawiania tematu należy bezpośrednio zwracać się do uczennicy tworząc skierowaną do niej - nie przemieszczać się po klasie w czasie lekcji - wskazana jest przerwa w prowadzeniu lekcji aby umożliwić uczennicy przepisanie treści z tablicy (nie może ona jednocześnie przepisywać z tablicy i słuchać) - nie należy jednocześnie pisać na tablicy i komentować zapisanej treści - powtarzać kluczowe informacje z lekcji w części podsumowującej zajęcia lekcyjne - podczas omawiania nowego tematu należy wypisać na tablicy słowa kluczowe i jak najczęściej używać pomocy wizualnych (tablic, wykresów, rysunków itp.) - wyjaśniać pojęcia nieznane, abstrakcyjne - stopniować trudność zadań - pomóc w analizie treści tekstów – ukierunkować pracę z tekstem (zwracać uwagę na związki przyczynowo-skutkowe i czasowo-przestrzenne) - uniknąć zbędnych powtórzeń, nieoczekiwanego powracania do wcześniej już poruszonych treści bez wcześniejszego zasygnalizowania
Motywowanie do pracy	- pochwały - pod zadaniem stosować opisy jak wykonane lub niewykonane zadanie - zawęzić materiał do przyswojenia pamięciowego na klasówkę
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	- jako forma sprawdzania opanowanej treści dydaktycznej opracować testy wyboru - polecenia do odpytywania opracować w formie pisemnej - częstsze sprawdzanie wiadomości z mniejszych partii materiału
Prace domowe	powinny stanowić one formę utrudnienia treści nauczania realizowanych na lekcjach
Inne	czuć nad prawidłowym przebiegiem adaptacji z nowymi środowiskiem szkolnym

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednio ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Rewalidacja indywidualna	2 godz. w tygodniu	Surdopedagog	Szkoła	Bieżący rok szkolny
Zajęcia dydaktyczno-wyównawcze	1 godzina w tygodniu	Nauczyciel języka polskiego, angielskiego, matematyki	Szkoła	Bieżący rok szkolny w zależności od powstałych w trakcie nauki

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

- konsultacje indywidualne – osobiste z poszczególnymi nauczycielami przedmiotowymi
- konsultacje telefoniczne z wychowawczynią

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

Skład Zespołu:

.....
 .....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

.....
 Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:
 .....

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	- szybki proces przepisywania - liczy poprawnie - dobra znajomość tabliczki mnożenia i dzielenia - radzi sobie z obliczeniami pisemnymi - ładny charakter pisma - utalentowana plastycznie - potrafi w wielu brakach tekst wyopowiedzieć pisemnych jest komunikatywny	- niepełne rozumienie treści zadań tekstowych - słabe rozumienie struktur gramatycznych - błędne rozumienie pojęć pokrewnych - problemy w formułowaniu pytań - trudności w trwałym zapamiętywaniu treści - uczenie się na pamięć, bez zrozumienia - trudności w językowej organizacji tekstu w zakresie formułowania opinii, sądów, argumentowania, wartościowania itp. - problemy z analizą i syntezą słuchową - uboższe słownictwo - nie rozumie dłużej części audycji radiowych i telewizyjnych, tekstów piosenek z nagraniem - trudności w interpretacji materiału literackiego - niedobry wizerunek, wynikające z ograniczenia percepcji słuchowej.

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

- rodzina wielopokoleniowa
- dwoje rodzeństwa
- rodzice i rodzeństwo słyszący
- rodzice podjęli rehabilitację uczeniwy w chwili zdiagnozowania niedosluchu (1 rok życia)

Dodatkowe informacje:

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

obustronny niedosluch odbiorczy głębokiego stopnia, aparatowana obuusznie

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	- komunikuje się werbalnie - na dobrym poziomie kształtuje się logiczne myślenie na materiale awerbalnym (konkretnym) - wysoki poziom sprawności manualnych - dobry poziom koncentracji uwagi	- brak prawidłowej prozodii mowy, nieczytelna artykulacja - brak możliwości pracy metodami słuchowymi – nie rozumie wypowiedzi odbieranych jedynie drogą wzrokową bez możliwości odczytywania mowy z ust) - trudności w nauce języków obcych (zwołniona z nauki drugiego języka obcego) - mylenie wyrazów o podobnym brzmieniu - nierozumienie metafor, przysłów, przenośni - trudności z nadążaniem za tokiem zajęć,
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	- chętnie pomaga rówieśnikom - wysoka kultura osobista - nie zniechęca się w sytuacji niepowodzenia	- w sytuacjach trudnych z którymi sobie nie radzi wybuchają złością - często jest wycofana - trzyma się z boku klasy - nie potrafi nazwać swoich emocji

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	• stałe miejsce pracy – pierwsza ławka, przed nauczycielem • stały dostęp do słowników (języka polskiego, bliskoznacznego) • źródło światła powinno znajdować się za uczennicą • pamiętać o zamknięciu okien w czasie prowadzenia zajęć w celu zmniejszenia ilości dźwięków dochodzących do uczennicy
Pomoce dydaktyczne	• sprzęt audiowizualny • skróty w formie pisemnej treści tematów prezentowanych przez nauczyciela w czasie lekcji • pomoce poglądowe – ilustracje, zdjęcia, filmy, itp.
Organizacja pracy na lekcji	• kontrola, wsparcie w zakresie opracowania notatki w czasie lekcji • stosować dodatkowe objaśnienia, wskazówki, reformulowanie zdań • stosować znane słownictwo • Humaczyć nowe wyrażenia, pojęcia, synonimy • nie należy jednocześnie pisać na tablicy i komentować zapisanej treści • pomoc w analizie treści tekstów, dokonywaniu interpretacji treści • przygotować plan wypowiedzi ułożony w formie pytań jako pomoc w formułowaniu odpowiedzi • pomoc w dokonywaniu selekcji materiału – wskazanie informacji istotnych z punktu widzenia zrozumienia i opanowania materiału • oddzielenie przez nauczyciela treści istotnych od mniej istotnych • zwracając się do uczennicy posługiwać się prostymi zdaniami • pozostawienie dłuższego czasu na udzielnie odpowiedzi, wykonanie zadania • przy omawianiu czytań, spektakli, lektur, należy podać uczenncy schemat pytań, na które powinna odpowiedzieć
Motywowanie do pracy	• wyznaczać konkretne zadania, zakres materiału do opanowania i czas do tego przeznaczony • ustalić wspólnie z uczennicą zakres wymagań nadaną oceną z poszczególnych zadań jej zleczanych • wystawiać prace plastycznych • częste pochwały pisemne i usne • opisywać merytorycznie uzasadnienie oceny – dobre i złe jej elementy składowe
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceniania	• opracować odrębne dla uczennicy kryteria oceniania • ustalać szczegółowo zakres materiału do opanowania • nie oceniać błędów i pomyłek słownikowych, językowych wynikających z niedostucthu • nie odpytywać ustnie z zaskoczenia

Prace domowe	• utrwalenie zagadnień z zajęć lekcyjnych • przygotowanie słownictwa na kolejną lekcję z określonego działu tematycznego (powtórzenie)
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednio ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielenia pomocy
Rewalidacja indywidualna	2 godz. w tygodniu	Surdopedagog	Szkoła	Bieżący rok szkolny
Zajęcia dydaktyczno-wyrobnicze	2 godziny w tygodniu	Nauczyciel języka polskiego, niemieckiego	Szkoła	Bieżący rok szkolny
Zajęcia socjoterapeutyczne	1 godzina w tygodniu	psycholog	Szkoła	Bieżący rok szkolny

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

- konsultacje indywidualne z nauczycielami
- co miesięczne konsultacje z psychologiem szkolnym i nauczycielami poszczególnych przedmiotów nauczania
- stałe konsultacje z wychowawcą nt. temat trudności szkolnych i relacji z rówieśnikami

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

Terapia surdopedagogiczna w PPP.

Skład Zespołu:

.....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

.....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

.....

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną: .....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

obustronny niedosłuch przewodzeniowy lekkiego stopnia, aparatowy obuszenie

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	• dobre poziomy czytania ze zrozumieniem tekstów prostych, zbudowanych z pojęć znanych uczniowi • prawidłowy rozwój intelektualny • wyższe myślenie pozawerbalne • dobry poziom wiadomości programowych z gimnazjum • dobra umiejętność udzielania odpowiedzi na pytania dotyczące przeczytanego tekstu (przy korzystaniu z materiału źródłowego)	• trudności z słuchowym rozpoznaniem wyrazów podobnie brzmiących • trudności z odmianą deklinacyjną (mowa sytuacyjna, zadania pisemne) • nie zawsze odpowiada adekwatnie do pytania (mowa sytuacyjna, temat dowolny) • słabe czytanie ze zrozumieniem nowych tekstów naukowych, literackich • słabe rozumienie wyrazów zbudowanych z przedrostków • obniżony zasób słownictwa • mniejsza sprawność w zakresie myślenia werbalnego • niska znajomość synonimów • problem z definiowaniem pojęć • problem z werbalizacją myśli • trudność z oceną narratora • tekst pisemny odtwórca ubogi, schematyczny • trudności z zapamiętywaniem

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	• systematyczny, sumienny, aktywny • uczestniczy aktywnie w życiu szkoły • zachowuje normy obowiązujące w szkole wobec nauczycieli, kolegów • angażuje się w życie szkoły i środowiska lokalnego • nie jest konfliktowy	• rozkojarzenie • problemy z koncentracją uwagi, rozglądanie się po klasie • w czasie, gdy inni wykonują polecenia nauczyciela • częste próby o powtórzenie, dopytywanie się „co”
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	• czytanie, pisanie, liczenie opanowane prawidłowo • estetyka pisma prawidłowa • czytanie tekstu nowego z trudnościami • przy nowym tekście popełnia błędy typowo słuchowe	• nie zawsze rozumie treści zadań tekstowych • nieznacznie zmieniona struktura stylistyczna wypowiedzi pisemnej • częste nieprzygotowanie do lekcji z powodu niezapisania przez dziecko tematu pracy domowej • nieumiejętność oddzielenia treści istotnych od mniej istotnych

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

- rodzina pełnosprawna
- ojciec pracuje na stałe za granicą (przyjeżdża do domu rodzinnego raz w miesiącu)

Dodatkowe informacje:

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Srodowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	• uczeń powinien siedzieć w pierwszej ławce • nie należy mówić do ucznia stojąc tyłem do niego tyłem • nauczyciel powinien zajmować stałe miejsce w klasie – jak najmniej się przemieszczać znotaszcza podczas mówienia • należy ograniczyć dźwięki w klasie
Pomoce dydaktyczne	• plansze poglądowe • słownik wyrazów bliskoznacznych • tekst źródłowy wydrukowany
Organizacja pracy na lekcji	• treści programowe realizować w formie ćwiczeń praktycznych • trudne, długie notatki przekazywać uczniowi w formie drukowanej • pytania kierować bezpośrednio do ucznia zwracając się do niego po imieniu • mówić stonowanym, spokojnym głosem • stosować apele zapowiadające w formie np.: uwaga! mam pytanie czy...? • informować ucznia wcześniej o konieczności zapoznania z nowym dłuższym tekstem • unikać dyktowania nowej treści, nieznanego słownictwa, zadań domowych, nr stron i zadań • wypowiedzi ustne ucznia oceniać jedynie pod kątem merytorycznym
Motywowanie do pracy	• pochwały • dodatkowa ocena za aktywność • nie oceniać błędów stylistycznych w wypowiedziach zarówno ustnych i pisemnych • umożliwić w czasie klasówek korzystanie ze słowników i plansz poglądowych
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	• oceniać poziomo opanowanych wiadomości poprzez testy i sprawdziany pisemne w formie testów wyboru, wykreślanie (eliminowanie) nieprawidłowych (błędnych) wiadomości • systematycznie sprawdzać pracę domową, która powinna stanowić utrwalenie realizowanych na lekcjach treści
Prace domowe	• utrwalenie zagadnień z zajęć lekcyjnych • zapis treści zadań domowych, nr zadań, stron na tablicy
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednio ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Rewalidacja indywidualna	2 godz. w tygodniu	Surpedagog	Szkola	Bieżący rok szkolny
Terapia surdopedagogiczna	Wg planu	Surpedagog	Poradnia psychologiczno-pedagogiczna	Bieżący rok szkolny

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

Konsultacje indywidualne z nauczycielami, wychowawcą.

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

Terapia surdopedagogiczna w PPP.

Skład Zespołu:

.....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

.....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

.....

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
	porządkowych (przenoszenie krzesel, stołów)	- zdarza się, iż chłopiec jest nieprzygotowany do zajęć - nie odrabia prac domowych - zdarza się, że zajmuje się pracami nie związanymi z lekcją (rysuje, przegląda inne książki) - uczeń ma problemy w zrozumieniu poleceń nauczyciela, nawet po kilkukrotnym omówieniu i tłumaczeniu - często i szybko zapomina o tym co przekazują mu inne osoby - jest bardzo niechętny do angażowania się w zajęcia dodatkowe, zwłaszcza artystyczne, wspólnie z klasą - często narzuca się innym swoją obecnością (potrzebuje kontaktu)
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	- prawyłtowy poziom czytania oraz czytania ze zrozumieniem - dobry poziom opanowania umiejętności arytmetycznych - dobra znajomość tabliczki mnożenia i dzielenia - nie popełnia błędów ortograficznych	- trudności z pełnym rozumieniem treści zadań tekstowych oraz rozumieniem tekstów naukowych - nizszy poziom słownictwa w zakresie synonimów, wyrazów bliskoznacznych

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

- w domu jest bardziej otwarty, samodzielny
- nie sprawia kłopotów wychowawczych
- jest spokojny
- pomocny
- rodzina 3 pokoleniowa
- brak niepełnosprawności w rodzinie
- matka nie pracuje – zajmuje się domem

Dodatkowe informacje:

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

niedowidzenie obu oczu – częściowy zanik nerwów wzrokowych i zaburzenia przewodnictwa w drogach wzrokowych, oczopląs wrodzony

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	- aktualne badanie psychologiczne wykazało ogólny poziom rozwoju intelektualnego w granicach przeciętnej - większość funkcji wykłształconych jest równomiernie,	- bardzo mały zakres pamięci słuchowej (bezpośrednie) - wolne tempo uczenia się wzrokowo-ruchowego - obniżona ostrość widzenia - zaburzenia widzenia bez dostatecznej ilości światła - pogorszenie widzenia bez dostatecznej ilości światła - drobne ubytki pola widzenia pod postacią mroczków rozsianych wzdłużnych (na oku lewym) i bezwzględnych (oko lewe i prawe) - niepełny odbiór wzrokowy obserwowanej rzeczywistości - nie widzenie pewnych obszarów percypowanego otoczenia
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	- przestrzega norm społecznych - na lekcjach jest spokojny - nie przeszkadza w prowadzeniu zajęć - często ofiaruje swoją pomoc przy pracach organizacyjnych	- typ samotnika - ma problemy w zaaklimatyzowaniu się w grupie rówieśniczej - nie wykazuje aktywności w czasie lekcji

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	• zapewnić miejsce w pierwszej ławce, naprzeciwko tablicy • zapewnić prawidłowy komfort akustyczny w sali – brak pogłosu, echa • zapewnić właściwe oświetlenie w sali (zapewnić uczniowi pełny dostęp światła dziennego jak i sztucznego, wyposażyć dodatkowo w lampkę na stolek) • prace pisemne zarówno do wykonania, jak i do odczytania powinny być napisane wyraźnie bez ozdóbek – zaleca się stosowanie czcionki Arial rozmiar 16 pkt. pogrubiona • kierować do ucznia polecenia proste, bardzo konkretne, jednoznaczne • umożliwić pisanie prac pisemnych (zewnątrznych i zewnętrznych) na dokumentach przygotowanych pogrubioną czcionką Arial, rozmiar – pkt. 16 • podczas pracy z mapą, wykresem, diagramem itp. powinno się modyfikować wielkość, jakość i ilość elementów graficznych • stosować podczas wprowadzania, jak i utrwalania materiału nauczania liczne powtórki oraz dodatkowe elementy uzupełniające informacje możliwe do odbioru przez inne obszary sensoryczne np. słuchowy, dotykowy • podawać z dużym wyprzedzeniem wykaz lektur, tekst do opanowania, umożliwić korzystanie z e-booków, audiobooków oraz zasobów nagrań PZN • rysunki matematyczne i inne przedstawiać w zwiększonym formacie i uproszczeniu • w miarę możliwości wydłużać czas przeznaczony na wykonanie zadań wymagających szczególnie wyjątkowej percepcji wzrokowej • zadbać o bezpieczeństwo ucznia podczas przerw i wszelkiego typu zajęć ruchowych • zwołać ucznia z zajęć wychowania fizycznego w zakresie gier zespołowych (możliwa zaburzona ocena odległości oraz niepełna kontrola wzrokowa otoczenia) oraz innych zajęć wskazanych na zaświadczeniu od lekarza specjalisty
Pomoce dydaktyczne	• dłuższe teksty, materiały źródłowe przekazywać uczniom w wersji drukowanej, ksero • stosować pomoce wizualne (wykresy, schematy, plansze tematyczne, ilustracje, desygnaty otoczenia)

Organizacja pracy na lekcji	• pozostawić więcej czasu na wykonanie zadania na lekcjach • w czasie dyktowania notatki pozostałym uczniom przekazać uczeniowi wy-drukowaną notatkę, przeznaczoną do wklejenia do zeszytu • mówić w naturalnym tempie, nieco wolniej, z nieco dłuższymi przerwami między poszczególnymi wątkami • używać w wypowiedziach werbalnych krótkich zdań oraz słownictwo znane uczniom • wielokrotnie powtarzać nowe słownictwo, zapisywać nowe zwroty, wyrazy na tablicy • nowe słownictwo wprowadzać z obrazem wizualnym • treści teoretyczne wskazywać w formie praktycznej • stale sprawdzać u ucznia zrozumienie treści programowych poruszanych na zajęciach
Motywowanie do pracy	• chwalić za dłuższe wypowiedzi werbalne • dodatkowo oceniać prawidłową konstrukcję stylistyczną, gramatyczną i fleksyjną wypowiedzi pisemnej
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	• stosować sprawdziany w wersji testów w większości z pytaniami zamkniętymi • dzielić większe części materiału na mniejsze partie • w ocenie uwzględniać zaangażowanie ucznia • w ocenie prac pisemnych nie oceniać błędów wynikających z wady słuchu (ubezdziawienie, upraszczanie grup spółgłoskowych oraz zaburzony stronek stylistyczną i fleksyjną)
Prace domowe	• powinny stanowić one formę utrwalenia treści nauczania realizowanych na lekcjach • przygotowanie prezentacji, projektu ze wskazanej partii materiału zarówno jako utrwalenie lub wprowadzenie • rozwijając pamięć wzrokową
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udziału i pomocy
Rewalidacja indywidualna	2 godz. w tygodniu	Surdopedagog	Szkola	Bieżący rok szkolny

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze	1 godzina w tygodniu	Nauczyciel języka polskiego, angielskiego	Szkoła	Bieżący rok szkolny
Konsultacje psychologiczne, pedagogiczne	W zależności od potrzeb	Psycholog, nauczyciele przedmiotowi	Szkoła	Bieżący rok szkolny

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

- konsultacje indywidualne w sprawie realizacji treści programowych w nauczycielami prowadzonymi poszczególnymi zajęciami dydaktycznymi (przedmiotowy)
- porady pedagoga szkolnego

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

Skład Zespołu:
 .....
 .....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):
**Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-
 Terapeutyczny:**
 .....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:
 .....

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

niedowidzenie obu oczu – częściowy zanik nerwów wzrokowych i zaburzenia przewodnictwa w drogach wzrokowych, oczopląs wrodzony

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	- aktualne badanie psychologiczne wykazało ogólny poziom rozwoju intelektualnego w granicach przeciętnej - większość funkcji wykonalnych jest równomiernie,	- bardzo mały zakres pamięci słuchowej (pośredniej) - wolne tempo uczenia się wzrokowo-ruchowego - obniżona ostrość widzenia - zaburzenia widzenia bez dostatecznej ilości światła - pogorszenie widzenia bez dostatecznej ilości światła - drobne ubytki pola widzenia pod postacią mroczków rozsianych (na oku lewym) i bezwzględnych (oko lewe i prawe) - niepełny odbiór wzrokowy obserwowanej rzeczywistości - nie widzenie pewnych obszarów percepcyjnego otoczenia

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	- przestrzega norm społecznych - na lekcjach jest spokojny - nie przeszkadza w prowadzeniu zajęć - często ofiaruje swoją pomoc przy pracach organizacyjno-porzadkowych (przenoszenie krzesel, stołów)	- typ samotnika - ma problemy w zaaklimatyzowaniu się w grupie rówieśniczej - nie wykazuje aktywności w czasie lekcji - zdarza się, iż chłopiec jest nieprzygotowany do zajęć - nie odrabia prac domowych - zdarza się, że zajmuje się pracami nie związanymi z lekcją (rysuje, przegląda inne książki) - uczeń ma problemy w zrozumieniu poleceń nauczyciela, nawet po kilkukrotnym omówieniu i tłumaczeniu - często i szybko zapomina o tym co przekazują mu inne osoby - jest bardzo niechętny do angażowania się w zajęcia dodatkowe, zwłaszcza artystyczne, wspólnie z klasą - często narzuca się innym swoją obecnością (potrzebuje kontaktu)
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	- dobry poziom czytania oraz czytania ze zrozumieniem (nieco wolniejsze miejsce) - dobra znajomość tabliczki mnożenia i dzielenia	- trudności z rysunkiem geometrycznym, tworzeniem map, tabel, wykresów - trudności w szybkim przepisywaniu - zaburzenia lokalizacji danej rzeczy, elementu graficznego (np. mapy) - zaburzenia planowania zapisu, kompozycji tekstu, wykresu, itp. na stronie,

ować wielkość, jakość i ilość elementów graficznych • stosować podczas uprowadzania, jak i utrwalania materiału nauczania liczne powtórki oraz dodatkowe elementy uzupełniające informację możliwe do odbioru przez inne obszary sensoryczne np. słuchowy, dotykowy • podawać z dużym wyprzedzeniem wykaz lektur, tekst do opanowania, umożliwić korzystanie z e-booków, audiobooków oraz zasobów nagrań PZN • rysunki matematyczne i inne przedstawiać w zwiększonym formacie i uproszczeniu • w miarę możliwości wydłużyć czas przeznaczony na wykonanie zadań wymagających szczególnie wyjątkowej percepcji wzrokowej • zadbać o bezpieczeństwo ucznia podczas przerw i wszelkiego typu zajęć ruchowych • zwołać ucznia z zajęć wychowania fizycznego w zakresie gier zespołowych (możliwa zaburzona ocena odległości oraz niepełna kontrola wzroku otoczenia) oraz innych zajęć wskazanych na zastrzeżeniu od lekarza specjalisty	Pomoce dydaktyczne • zapewnić uczniowi dostęp do różnych pomocy optycznych i nieoptycznych • stworzenie możliwości ćwiczenia umiejętności samodzielnego wyboru i używania tych pomocy w zależności od zmiennych warunków otoczenia i stosowania nie tylko w czasie lekcji, ale w życiu codziennym • e-booki • ekranizacje lektur • powiększone materiały • wybrane pomoce dydaktyczne • plansze poglądowe, wykresy, wykaz wzorów, reguł gramatycznych w wersji mini – stolikowej
	Organizacja pracy na lekcji • uwzględnić w procesie dydaktycznym potrzebę dłuższego czasu pracy podczas zadań wymagających wyjątkowego wysiłku wzrokowego • na zajęciach plastycznych, technicznych, informatycznych oraz z wychowania fizycznego zasadniczym kryterium oceny powinien być wysiłek ucznia
	Motywowanie do pracy • chwalić ustnie za aktywność, zaangażowanie do wysiłku umysłowego Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceniania • wydłużyć czas pracy podczas wszelkich zadań pisemnych (klasówki, sprawdziany pisemne, testy) i wymagających zwiększonej percepcji wzrokowej oraz zmniejszyć ilość zadań do ilości niezbędnej do opanowania danej umiejętności tj.: rysowanie złożonych schematów, wskazywanie na

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

- w domu jest bardziej otwarty, samodzielny
- nie sprawia kłopotów wychowawczych
- jest spokojny
- pomocny
- rodzina 3 pokoleniowa
- brak niepełnosprawności w rodzinie
- matka nie pracuje – zajmuje się domem

Dodatkowe informacje:

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	• zapewnić miejsce pracy (ławka szkolna) w centralnym miejscu klasy tuż przed tablicą w celu jak najlepszego odbioru wzrokowego zamieszczonych na niej informacji • umożliwić swobodne podchodzenie do tablicy celem lepszego odbioru wzrokowego • zapewnić właściwy kąt patrzenia tzn. ustawienie przedmiotu w stosunku do gałki ocznej (uczeń samodzielnie w zależności od potrzeb ustala właściwy, potrzebny mu kąt patrzenia) • zapewnić właściwy kontrast tzn. warunki barwne, odpowiedni współczynnik odbicia światła i odpowiedni stopień kontrastowości – ciemne na jasnym, jasne na ciemnym) • zapewnić miejsce w pierwszej ławce, naprzeciwko tablicy • zapewnić prawidłowy komfort akustyczny w sali – brak pogłosu, echa • zapewnić właściwe oświetlenie w sali (zapewnić uczniowi pełny dostęp światłą dziennego jak i sztucznego, wyposażyć dodatkowo w lampkę na stolik) • prace pisemne zarówno do wykonania, jak i do odczytania powinny być napisane wyraźnie bez ozdóbników – zaleca się stosowanie czcionki Arial rozmiar 16 pkt. pogrubiona • kierować do ucznia polecenia proste, bardzo konkretne, jednoznaczne • umożliwić pisanie prac pisemnych (wewnętrznych i zewnętrznych) na dokumentach przygotowanych pogrubioną czcionką Arial, rozmiar – pkt. 16 • podczas pracy z mapą, wykresami, diagramem itp. powinno się modyfikować

	<i>mapie, pokazywanie części skomplikowanych rysunków, itp.</i> - osiągnięcia ucznia oceniane będą w następujący sposób: <i>wypowiedzi ustne, kartkówki z trzech ostatnich lekcji, prace domowe, sprawdziany z większej partii materiału, np. z całego dziatu, zaangażowanie w pracę podczas zajęć</i> - prace ucznia oceniać jakościowo, a nie ilościowo - ocenić brudnopis na równi z czystym - z uwagi na zaburzoną percepcję wzrokową i słabszą pamięć wzrokową nie oceniać w pracach pisemnych błędów interpunkcyjnych, opuszczania drobnych elementów liter, poziomu graficznego prac
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednio ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Rewalidacja indywidualna	2 godz. w tygodniu	Tyflopedagog	Szkoła	Bieżący rok szkolny
Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze	W razie potrzeb godzina w tygodniu	Nauczyciele uczyący z poszczególnych przedmiotów	Szkoła	Bieżący rok szkolny

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

- utrzymywanie stałego, systematycznego kontaktu z rodzicami
- informowanie na bieżąco o sytuacji szkolnej
- wspierać rodzica poprzez dodatkowe wskazówki i komentarze

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

Skład Zespołu:

.....
 .....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

.....
 .....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

Niepełnosprawności sprzężone w tym z Autyzmem i z zespołem Aspergera oraz niepełnosprawnością ruchową – funkcjonalne następstwa Zespołu Aspergera i funkcjonalne następstwa niepełnosprawności ruchowej u młodzieży

Grupa osób/uczniów z niepełnosprawnością sprzężoną to bardzo zróżnicowana grupa. Wynika to z powodu współwystępowania różnych rodzajów i stopni niepełnosprawności składających się na nią. Dlatego niepełnosprawność sprzężoną nazywa się również upośledzeniem sprzężonym, złożonym, wielorakim. Zatem bardzo trudne jest dokonanie jednoznacznej charakterystyki ucznia ze sprzężoną lub złożoną niepełnosprawnością. W przypadku takich uczniów, zazwyczaj jedna z nich przejmują rolę dominującą i ona wobec tego będzie wyznacznikiem przygotowania planu pracy dla ucznia.

Autyzm i zespół Aspergera to grupa tzw. całościowych zaburzeń neurorozwojowych. Autyzm ma różne postacie. Dlatego osoby z autyzmem są bardzo różnorodną grupą pod względem funkcjonowania społecznego, komunikacyjnego i intelektualnego.

Natomiast zespół Aspergera jest najłagodniejszą formą całościowych zaburzeń rozwoju. Niemniej jednak jest bardzo trudny do trafnego rozpoznania. Osoby z zespołem Aspergera często są odbierane jako źle wychowane lub z zaburzeniem zachowania. A tymczasem u Aspergerowców, w sferze rozumienia sytuacji społecznych, rozumienia motywów działania i uczuć innych osób występują znaczne deficyty wynikające z odmiennego funkcjonowania mózgu. Poniżej pełne spektrum trudności jakie mają uczniowie z zespołem Aspergera.

Funkcjonalne następstwa Zespołu Aspergera u młodzieży:⁸

- problemy ze współpracą z innymi ludźmi;
- niezdolność lub brak umiejętności nawiązywania kontaktów z rówieśnikami;
- nieadekwatne reakcje społeczne i emocjonalne;
- ograniczony zakres gestów;
- problemy z dostosowaniem własnych zachowań społecznych do konkretnych osób, miejsc i sytuacji;
- osobliwe „obojętne” spojrzenie;
- brak wyczucia odpowiedniego dystansu (odległości) od rozmówcy (staje zbyt blisko, lub zbyt daleko, bokiem, lub tyłem do drugiej osoby, może dotykać rozmówcę, naruszając jego przestrzeń osobistą);
- nadmierna bezpośredniość, prawdomówność, nieuwzględnianie uczuć innych;
- problemy z rozumieniem języka „niedosłownego”;

⁸ Nitychoruk-Piekarz I. – doradca metodyczny ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej w Bytomiu – 2013 r.

- zawężone zainteresowania;
- przywiązanie do rutyny;
- problemy z mimiką i niewerbalnym okazywaniem uczuć;
- brak kontaktu wzrokowego;
- unikanie bliskości fizycznej;
- umiejętności skupienia się na jednym temacie czy problemie;
- prawidłowy rozwój mowy;
- przestrzeganie reguł gramatycznych;
- mowa jest niezwykle pedantyczna, sformalizowana;
- wypowiedzi często mają charakter podawania wiadomości encyklopedycznych;
- zaburzenia w postaci nieprawidłowej wysokości głosu i intonacji oraz nieprawidłowego akcentu i rytmu wypowiedzi;
- trudności w rozumieniu słów wieloznacznych w zależności od kontekstu, i w nadawaniu właściwego znaczenia usłyszonym słowom;
- trudności w naprzemiennej komunikacji — nieumiejętność rozpoznania, kiedy powinno się odezwać, przerywanie rozmowy w trakcie jej trwania, mówienie w trakcie wypowiedzi innych osób;
- brak używania przenośni oraz brak ich zrozumienia;
- mowa często monotonna lub zbyt głośna i szybka;
- nie posługiwanie się slangiem młodzieżowym czy określeniami potocznymi, poprawianie innych, gdy wysławiają się niegramatycznie;
- czasami nieużywanie zaimka „ja” w odniesieniu do własnej osoby;
- kierowanie rozmowy na swoje ulubione tematy;
- długie wypowiedzi bez względu na brak zainteresowania otoczenia;
- zadawanie zniechęcającego pytania zupełnie niezwiązanego z tematem;
- znakomita pamięć mechaniczna (umiejętność dokładnego, długotrwałego zapamiętywania zdarzeń, faktów, szczegółów, przypadkowych elementów);
- słabo rozwinięta pamięć logiczna (umożliwia zapamiętywanie treści, sensu);
- prawdomówność, nieumiejętność konfabulacji, kłamstwa;
- drobiazgowość;
- sztywne przestrzeganie przepisów i regulaminów;
- słaba koordynacja ruchowa, sztywny sposób poruszania się;
- zaburzenia równowagi;
- występowanie współruchów polegających na udziale w określonym ruchu tych mięśni, które w danym ruchu nie powinny brać w ogóle udziału;
- zaburzenia rytmu i naśladowania ruchów podczas zabawy;
- niezręczność, obniżona sprawność manualna;
- trudności w pisaniu;
- trudności we współpracy podczas gier zespołowych;
- nadwrażliwość na niektóre bodźce sensoryczne (np. słuchowe, wzrokowe, dotykowe, zapachowe, smakowe);
- skłonność do tików i grymasów.

Niepełnosprawność ruchowa to zaburzenia funkcjonowania narządu ruchu. Niestety nie stanowi ona ograniczenia tylko możliwości lokomocyjnych i manipulacyjnych osoby ale także jej doświadczania poznawczego, kontaktów społecznych i możliwość samorealizacji w różnych dziedzinach życia. Na jakie utrudnienia przekłada się wymieniona niepełnosprawność w życiu szkolnym danej osoby, przedstawiono poniżej.

Funkcjonalne następstwa niepełnosprawności ruchowej u młodzieży:⁹

- ograniczenie, całkowity brak, samodzielnej aktywności ruchowej;
- ograniczenie możliwości czynnego doświadczania świata, jednocześnie zakłócając poznanie schematu ciała i rozumienie pojęć określających stosunki przestrzenne oraz umiejętność oceny odległości i przemieszczania się w przestrzeni;
- problemy z przyjęciem i utrzymaniem, zwłaszcza przez dłuższy czas, prawidłowej pozycji dobranej do rodzaju aktywności utrudniają koncentrację na wykonywanym zadaniu, zaburzają obserwację czynności nauczyciela i prezentowanych przez niego pokazów i wpływają na szybkie męczenie się;
- trudności z prawidłowym chwytem uniemożliwiające utrzymanie przyboru do pisania/rysowania, przewracani kartek w książce lub zeszytach ćwiczeń, manipulowanie przedmiotami (np. w czasie wykonywania działań matematycznych na konkretach lub ich zastępnikach);
- kłopoty ze skoordynowanymi i płynnymi ruchami gałek ocznych wpływające na obniżenie zdolności spostrzegania kształtów, wyodrębniania figur z tła, osłabiona kontrola wykonywanych ruchów precyzyjnych, co utrudnia naukę czytania i pisania, zdobywanie doświadczeń przedmatematycznych i rozumienie i wnioskowanie na materiale obrazkowym/graficznym;
- ograniczona sprawność manualna, obniżona precyzja ruchów docelowych, pojawiające się ruchy mimowolne czy synkinezje (współruchy) znacznie ograniczają nabywanie podstawowych technik szkolnych (czytania, pisania i liczenia), a potem biegłe posługiwanie się nimi na kolejnych etapach edukacji;
- słabsza pamięć ruchowa oraz trudność w prawidłowym odtworzeniu pokazanego ruchu (szczególnie skomplikowanych sekwencji ruchowych w odpowiedniej kolejności), co utrudnia naśladowanie i samodzielne planowanie ruchu;
- znacznie wydłużone w czasie wykonywanie czynności ruchowych powodujące problemy z nadążaniem z wykonaniem poleceń w czasie zbliżonym do pozostałych uczniów w klasie;
- słaba koncentracja uwagi;
- dysharmonia rozwoju;
- nadpobudliwość;
- męczliwość;
- bierność;
- niekiedy zachowania agresywne i buntownicze;
- niska lub zbyt wysoka (nieadekwatna) samoocena;
- trudności w relacjach społecznych;

⁹ Nitychoruk-Piekarczyk I. — doradca metodyczny ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej w Bytomiu — 2013 r.

- zaburzenia komunikacyjne, obniżenie nastroju;
- występowanie lęków o własne zdrowie i przyszłość;
- trudności z wykonywaniem czynności wymagających od dziecka aktywności własnej;
- problemy w zakresie prowadzenia obserwacji, które wymagają od dziecka umiejętności skupienia wzroku i podążania za przesuwanymi się przedmiotami, jak to się dzieje na przykład w trakcie prezentacji modelu czy doświadczenia;
- utrudnienia dotyczące posługiwania się lupa, lunetą, mikroskopem czy innym przedmiotem optycznym, co bardzo często związane jest z dłuższym czasem utrzymania ręki lub całego ciała w jednej pozycji, co u dzieci, u których występują ruchy mimowolne, może być bardzo trudne, ponadto wymaga to dużego nakładu siły mięśni i dla dzieci z zanikami mięśniowymi może okazać się niemożliwe do wykonania;
- trudności z wnioskowaniem przyczynowo-skutkowym, szczególnie w zakresie prowadzenia doświadczeń, pełnego rozumienia zjawisk fizycznych i reakcji chemicznych;
- trudności w zapisywaniu i odtwarzaniu wzorów fizycznych i modeli cząstek chemicznych, uzupełniania tabel, podpisywania wykresów oraz tworzenia rysunków pomocniczych dla wzorów chemicznych substancji;
- zwiększona męczliwość dłoni niezależnie od stosowanego narzędzia zapisu danych;
- trudności w posługiwaniu się sprzętem laboratoryjnym (np. kłopoty z nalaniem odczynników do fiolek i odważaniem składników);
- problemy z prowadzeniem właściwego zapisu działań (podstawianie liczb do wzoru, właściwe podpisanie liczb obliczeniach sposobem pisemnym, zapisywanie danych w tabelach);
- trudności z korzystaniem z danych zawartych w tabelach lub na wykresach, a także z procedurą pisemnego wykonywania działań;
- trudności podczas wykonywania czynności wymagających sprawności manualnej, np. przy kreśleniu, szkicowaniu, konstruowania oraz mierzeniu;
- kłopoty z obliczaniem pola figur geometrycznych, gdyż u uczniów tych występują trudności w orientacji przestrzennej oraz utrudnienia manualne, stąd niemożliwe może się dla nich okazać np. sporządzenie rysunku pomocniczego czy pomiar linijką;
- trudności z prowadzeniem obszernych zapisów — duża męczliwość rąk i to niezależnie od tego, czy uczeń posługuje się długopisem, czy klawiaturą komputera;
- trudności w wykonaniu przez nich danego zadania matematycznego przez występowanie ruchów mimowolnych (pismo nieczytelne również dla nich samych);
- mała ilość własnych doświadczeń u dzieci niepełnosprawnych ruchowo połączona z trudnościami manualnymi może ograniczyć u nich umiejętność posługiwania się przyborami matematycznym, jak np. cyrklem, taśmą mierniczą czy termometrem, zwłaszcza jeśli zajęcia przeprowadzane są w terenie i występują bariery architektoniczne dla wózków i innego sprzętu ortopedycznego;
- trudności z odróżnianiem przyczyn od skutków zdarzeń, umieszczaniem ich w czasie i przestrzeni, co utrudnia zapamiętywanie faktów historycznych;
- trudności z formułowaniem oraz uzasadnianiem opinii dotyczących danego wydarzenia istotnego z punktu widzenia historii;
- problemy podczas korzystania z mapy;

- trudności w myśleniu przyczynowo-skutkowym, co utrudni realizację tematyki przedmiotu, szczególnie w kontekście rozumienia genezy współczesnych stosunków społeczno-gospodarczych oraz występujących zjawisk kulturowych;
- ukierunkowanie aktywności dziecka na uczestnictwo w jak największej ilości aktów komunikacyjnych w obcym języku, tak aby umożliwić mu zrozumienie i jak najpełniejsze poznanie praktycznej strony języka;
- realizacja treści szczególnie trudna dla niemówiących uczniów z niepełnosprawnością ruchową;
- trudności z analizą i interpretacją niektórych tekstów kultury, która może być trudna dla ucznia z niepełnosprawnością, ze względu na duże ograniczenia w zdobywaniu własnych doświadczeń;
- trudności z szybkim czytaniem tekstu oraz sprawnym kartkowaniem podręcznika, encyklopedii lub słownika, (duże, ciężkie, druk mały i ujęty w kolumny);
- trudności z oglądaniem sztuki teatralnej ze względu na problemy w zakresie śledzenia przebiegu zdarzeń na scenie i możliwości objęcia wzrokiem całej sceny oraz koncentrowania wzroku na poszczególnych aktorach tak, aby móc w pełni zrozumieć toczącą się akcję,
- trudności z interpretacją map i planów (szczególnie podczas zajęć terenowych) oraz dotyczące ustalenia na mapie kierunków głównych i pośrednich;
- trudności z przełożeniem informacji wyciągniętych z mapy w atlasie na mapę ścienną czy konturową czy jakąkolwiek inną mapę nie będącą mapą administracyjną czy fizyczną.

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

niepełnosprawności sprzężone: autyzm i upośledzenie w stopniu lekkim

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	• dobry kontakt werbalny • chętnie odpowiada na pytania • wypowiada się pełnymi zdaniami • potrafi stosować gesty do uzupełniania swoich wypowiedzi • ton głosu adekwatny do wypowiedzi • przewaga myślenia pojęciowo-logicznego nad percepcyjno-manualnym • pamięć słuchowa dobrze rozwinięta – bogaty zasób słów	• sporadycznie wtrąca wypowiedzi nieadekwatne do tematu rozmowy • uogólnienia w myśleniu • przed rozpoczęciem pracy skrupulatnie porządkuje miejsce pracy
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	• chętny do współpracy • na swój sposób rozumie związki przyczynowo-skutkowe	• unika kontaktu wzrokowego • nie zawsze jest w stanie współpracować w grupie (zobłaszcza, gdy występuje element rywalizacji) • w przypadku przegranej złości się, krzyczy, przeklina • nie zawsze jest w stanie wyjaśnić przyczyny zachowań i norm społecznych

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	• zaangażowanie w rozwiązywanie zadań • stara się odpowiadać najlepiej jak potrafi • dokładny skrupulatny • wiedza o świecie pozwala na wyjśnięcie pojęć językowych • brak przeciwskazań do pełnienia zawodu słusarza	• nie potrafi się skoncentrować, jeśli zadania są na czas: zapomnia o limicie czasowym i opowiada o czymś innym • przy rozwiązywaniu zadań myśli na głos • pracuje wolniej – potrzebuje więcej czasu na rozwiązywanie zadań • trudności sprawiają zadania związane z myśleniem logicznym i obliczanie zadań tekstowych

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Dodatkowe informacje:

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	• miejsce w pierwszej ławce lub możliwie najbliższej tablicy
Pomoce dydaktyczne	• przekazywanie wiadomości z wykorzystaniem materiału konkretno-obrazowego
Organizacja pracy na lekcji	• często zwracać uwagę na upływający czas podczas rozwiązywania zadań • przypominać często podczas wykonywania zadania o celu tego zadania • konieczne wydłużenie czasu na wykonanie konkretnego zadania, prac klasowych i sprawdzianów – możliwość ich dokończenia na zajęciach dodatkowych • pomoc w selekcjonowaniu wiadomości
Motywowanie do pracy	• WAŻNE: pochwały, dostrzeżenie mocnych stron, dostrzeżenie i nazywanie sukcesów ucznia • motywowanie do pracy w formie wyznaczenia wyzwań • nagradzać i chwalić za zrealizowany cel

Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceniania	• unikać stwarzania sytuacji rywalizacyjnych podczas pracy w grupie • konsekwentnie egzekwować i wyznaczać dokładnie granice zachowania • opisywać, co zrobił źle (na poziomie zachowania) i udzielać dokładnych opisów!!! instrukcji jak powinni się zachować
Prace domowe	-
Inne	• w przypadku zachowań agresywnych pomaga mu wyjście do innego gabinetu i powrót po wyciszeniu

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwoju i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Rewalidacja				
Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne	2 godz.			

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

- *współpracować z matką dziecka. Ustalić jednolity (spójny) sposób postępowania w różnych sytuacjach*
- *wspólnie wymyślać konsekwencje trudnych zachowań*

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

Skład Zespołu:

.....
 Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

.....
Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

niepełnosprawność sprężona: autyzm i upośledzenie w stopniu lekkim

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	• kontakt werbalny – dobry • chętny do współpracy • dokładny, skrupulatny • posiada wiedzę o świecie • pamięć słuchowa dobrze rozwinięta -> bogaty zasób słów	• zaburzenia centralnej koherencji • unika kontaktu wzrokowego • wolna praca • problemy z koncentracją • zaburzenia poczucia czasu • agresja słowa w sytuacji niepowodzeń • przewaga myślenia pojęciowo-logicznego nad percepcyjno-manualnym • trudności z myśleniem logicznym • zachowania stereotypowe
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	• współpraca w grupie na poziomie podstawowym • chętnie wchodzi w relacje z otoczeniem • pomimo problemów z panowaniem nad emocjami coraz częściej udaje się to kontrolować	• sytuacje rywalizacji wywołują złość, agresję w występowaniu wulgarnych zmyłów

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	• uczeń posiada umiejętność czytania	• zaburzenia mowy • liczne echolalia • dziwne neologizmy • niezdolność adekwatnego wy-stawiania się

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):
 Bez zastrzeżeń. Rodzina pełna.

Dodatkowe informacje:

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Srodowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	• dostosowanie miejsca pracy – ograniczenie bodźców • zapewnienie uczniowi miejsca w pierwszej ławce, najbliższej tablicy • praca jeden na jeden z terapeutą oraz praca w małej grupie
Pomoce dydaktyczne	• przekazywanie wiadomości z wykorzystaniem materiału konkretno-obrazowego • wspomaganie pracy o metody i formy plastyczne • zabawy konstrukcyjne, arteterapia, wychowanie przez sztukę • używanie alternatywnego języka (komunikaty) oraz komputer + specjalne oprogramowanie – muzyka, śpiew
Organizacja pracy na lekcji	• zapewnienie miejsca w pierwszej ławce • zapewnienie bliskiego kontaktu – wydłużenie czasu pisania prac klasowych oraz sprawdzianów = możliwość dokończania na zajęciach dodatkowych • odpytывanie ustne • pomoc w selekcjonowaniu wiadomości
Motywowanie do pracy	• stosowanie gratyfikacji w postaci pozytywnych wzmocnień, pochwały, dostrzeganie mocnych stron, dostrzeganie i nazywanie sukcesów dziecka • motywowanie do pracy w formie wyzwań • stawiać zadania jako cele, nagradzać i chwalić za zrealizowanie celu

Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	• poprzez wydłużenie czasu pracy • stawianie jasno granic, jakie zachowania są dopuszczalne, a jakie nie • ustalenie jasnych zasad pracy – kontrakt • stosowanie informacji zwrotnych co do poprawności wykonania i czasu, jaki upłynął i pozostał do końca zajęć
Prace domowe	-
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Zajęcia rewalidacyjne: psycholog	1h tygodniowo			
Zajęcia rewalidacyjne: pedagog	1h tygodniowo			
Zajęcia rewalidacyjne: logopeda	1h tygodniowo			

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

Co miesięczne konsultacje z rodzicami w celu weryfikacji sytuacji dziecka.

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

Skład Zespołu:

.....
 .....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

**Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-
 Terapeutyczny:**

.....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

.....

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

Zespół Aspergera

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	• posiada spory zakres wiadomości ogólnych • dobrze radzi sobie z porównywaniem i uogólnianiem, abstrahowaniem, tworzeniem pojęć • bardzo dobrze rozwinięta pamięć słuchowa • bardzo dobrze radzi sobie z logiczną i analityczno-syntetyczną organizacją materiału konkretno-obrazowego • zdolności integracji, analizy i syntezy uzrokotwej	• posługuje się ubogim słownictwem • trudności ze zdefiniowaniem znaczenia słów, pojęć, formułowaniu dłuższych wypowiedzi słownych • mało spostrzegawczy • brak skupienia, rozkojarzenie
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	• prawidłowa interpretacja sytuacji społecznych przedstawionych na obrazkach	• trudności ze zrozumieniem sytuacji społecznych, słabo zna akceptowane społecznie sądy, zwyczaje, zasady postępowania • nie jest w stanie uchwytać i zrozumieć analogii, dotowania ludzi – zależnych od emocjonalnej sfery funkcjonowania człowieka • mało dojrzały, impulsywny, wrażliwy

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	• płynnie czyta, w dobrym tempie • zna gramatykę języka polskiego • potrafi skonstruować wypowiedź pisemną na określony temat bazując na opisie wydarzeń • dobra sprawność rachunkowa	• nie kontroluje reakcji społeczno-emocjonalnych • słabo rozumie przeczytane przez siebie treści • poziom graficzny pisma – bardzo niski – niekształtne litery

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Dodatkowe informacje:

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	• zapewnić miejsce w pierwszej ławce • zapewnić odpowiedni dystans od rozmówcy • właściwa lokalizacja sali lekcyjnej – ze względu na nadwrażliwość na bodźce sensoryczne	
Pomoce dydaktyczne	• słownik synonimów • słownik języka polskiego • słownik wyrazów obcych • plansze poglądowe • zeszyt ćwiczeń do kaligrafii	
Organizacja pracy na lekcji	• ustalony porządek zajęć • przygotowanie zestawu rzadko używanych zwrotów wykorzystywanych na zajęciach	
Motywowanie do pracy	• pochwały • ocena wykonania pojedynczych zadań	
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	• ocenianie pojedynczych zadań dostosowanych do ucznia • wszelkie kartkówki i testy w terminie wcześniej uzgodnionym	

Prace domowe	• ćwiczenia z kaligrafii (pisania) • zadania dostosowane do umiejętności ucznia		
Inne	-		

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Rewalidacja	1 godz.		Szkoła	Na czas trwania orzeczenia
Zajęcia dydaktyczno-wyodróżnawcze – język polski, matematyka	2 godz.		Szkoła	Określony czasowo
Terapia i socjoterapia			Poradnia psychologiczno-pedagogiczna	Uzgodniony z rodzicami

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

- konsultacje z pedagogiem, wychowawcą, poradą dla rodziców
- udział w grupie wsparcia w poradni

Skład Zespołu:

.....
 Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

.....
Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

Zespół Aspergera

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	- spory zasób wiadomości ogólnych - dobrze porównuje, uogólnia, abstrahuje, tworzy pojęcia - bardzo dobrze rozwinięta pamięć słuchowa - bardzo dobrze radzi sobie z logiczno-analityczno-syntetyczną organizacją materiału konkretno-obrazowego - ujmuje związki przyczynowo-skutkowe - bardzo dobrze rozwinięta zdolność integracji, analizy i syntezy wzrokowej - wyobraźnia i wizualizacja przestrzenna	- ubogi słownik - problemy z definiowaniem znaczenia słów, pojęć, formułowania dłuższych wypowiedzi słownych
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	prawidłowa interpretacja sytuacji społecznych przedstawionych na obrazkach	- trudności ze zrozumieniem sytuacji społecznych - slabo zna akceptowane normy społeczne - slabo akceptuje zmiany - malo dojrzały społecznie i emocjonalnie, impulsywny, drażliwy

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	- czyta - zna gramatykę - potrafi skonstruować wypowiedź pisemną na określony temat - poprawna ortografia - liczy szybko	- ma trudności w rozumieniu emocji - zachowania stereotypowe - nie zawsze potrafi kontrolować swoje reakcje społeczne i emocjonalne - zawiesza się, fiksuje na przedmiotach, słowach, zadaniach - powraca do tych samych wątków rozmowy, zadaje te same pytania - mechanizm obrony w sytuacjach trudnych, stresujących, napinających -> śmieć - slabo rozumie czytany tekst - niski poziom graficzny pisma - lityry nie trzymają się liniatury, niekkształtne

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

- rodzina pełna, wielodzietna; rodzice pracują
- dzieci wychowują się w jednym pokoju (3 dzieci)

Dodatkowe informacje:

-

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	-
Pomoce dydaktyczne	- słownik języka polskiego - tablica jako pomoc przy nauce pisma (miniatura, kształt)

Organizacja pracy na lekcji	- czytanie krótkich fragmentów i ich omawianie - wypowiadanie się na określony temat lekcji - praca zespolowa - odgrywanie scenek dot. sytuacji społecznych
Motywowanie do pracy	- nagrody w formie pochwał na forum klasy - rozwijanie zainteresowań - angażowanie w szkolnych imprezach (przygotowanie i wykonywanie)
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceniania	indywidualizacja rodzaju zadawanych prac domowych
Prace domowe	- praca ze słownikiem - ćwiczenia w pisaniu - uzupełnianie liter i wyrazów.
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwoju i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Resocjalizacyjne	1 godz. tygo-dniowo	pedagog	Szkoła	Cały semestr
Wyrównawcze z języka polskiego	1 godz. tygo-dniowo	Nauczyciel przedmiotu	Szkoła	Cały semestr
Socjoterapia	1 godz. tygo-dniowo	Socjoterapeuta	Szkoła	Cały semestr

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:
Comiesięczne spotkania i analiza postępów.

Skład Zespołu:

.....
.....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny:

.....
.....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

ciężkie zaburzenia rozwoju – Zespół Aspergera

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	- sprawność intelektualna jest prawidłowa - dobrze wykształcone myślenie logiczne - plynność słowna - umiejętne korzystanie z posiadanych informacji przy wykonywaniu zadań czynnościowych - duże zainteresowanie historią	- myślenie czasem bywa sztywne – ukierunkowane na swój własny tok - lepkość i sztywność - myślenie utrudnia funkcjonowanie szkolne i domowe
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	- lubiany przez kolegów, koleżanki - przestrzega przepisów i obowiązujących regulaminów	- problemy ze współpracą z innymi ludźmi - przejawia nieadekwatne reakcje społeczne i emocjonalne - ograniczony zakres gestów - w komunikacji nie postępuje się slangiem młodzieżowym i określeniami potocznymi - trudność we współpracy podczas gier zespołowych (rywalizacja??)
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	- duże zainteresowanie historią - znakomita pamięć - przestrzega reguł gramatycznych	- dysortograficzne pismo - obniżona sprawność manualna

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Dodatkowe informacje:

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	- wyznaczenie stałego miejsca siedzenia w sali lekcyjnej - ograniczenie hałasu zewnętrznego poprzez wyłączenie urządzeń, zamknięcie okien - unikanie zbyt bliskiego kontaktu fizycznego - tworzenie komfortu psychicznego poprzez dosiadanie się innych uczniów podczas zadań grupowych
Pomoce dydaktyczne	- słownik języka polskiego - słownik ortograficzny - wzorce rodzajów form pisemnych - plansze przykładowych rozwiązań - modele pobudzające wyobraźnię
Organizacja pracy na lekcji	- pomoc w sporządzaniu notatek - stosowanie wolniejszego tempa prowadzenia lekcji - przekazywanie poleceń bezpośrednio do ucznia - wydłużenie czasu na pisemne sprawdzanie wiadomości - budowanie prostych poleceń i instrukcji - zadawanie pytań pomocniczych - organizowanie pracy w grupie nad zadaniem, problemem - pobudzanie do abstrakcyjnego myślenia
Motywowanie do pracy	- stosowanie pochwał za każdą dobrze wykonaną pracę, zadanie, polecenie, rozwiązany problem - wyznaczenie realnych do wykonania zadań
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	- oceniamy umiejętności a nie posiadaną wiedzę teoretyczną oraz pracę i wolność wyśitek własny ucznia - staramy się nie oceniać źle sformułowanych tekstów tylko konkretne informacje - organizowanie sprawdzianów formie testów rozwiązywanych na komputerze. - materiał do nauczania oceniać w częściach, mniejszych partiach

Prace domowe	- utrwalanie wiadomości, zagadnień przeprowadzonych na lekcji - zlecenie ręcznego pisania, tworzenie krótkich notatek – podsumowań z lekcji
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednio ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Rewalidacja	2 godz.		Szkoła	Na okres ważności orzeczenia
Zajęcia wypracowujące z zakresy zajęć technicznych (maturalnych)	1 godz.		Szkoła	Na okres ważności orzeczenia
Terapia w poradni specjalistycznej			PPP	W porozumieniu z rodzicami

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

- konsultacje z pedagogiem, poradny dla rodziców
- wsparcie dla rodziców w poradni

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

Skład Zespołu:

.....
 .....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-
 Terapeutyczny:

.....
 .....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

ciężkie zaburzenia rozwoju – Zespół Aspergera

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	• dobre wykształcone myślenie logiczne • prawidłowa sprawność intelektualna • fluencja słowna • umiejętność korzystania z posiadanych informacji przy wykonywaniu zadań czynnościowych • dobry uczeń	• szywane myślenie ukierunkowane na własny tok, nieznacznie związane z wykonywanym myśleniem
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	• lubiany przez kolegów	• w odbiorze dziwny dla rówieśników
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	• dobry uczeń • zmotywowany do nauki	• utrudnione funkcjonowanie szkolne z powodu sztywności i lepkości myślenia • dysgrafia • hipotonia mięśniowa

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

- rodzina pełna, w pełni funkcjonalna
- sytuacja materialna dobra

Dodatkowe informacje:

Specjalistyczna opieka medyczna chłopca.

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	• dostosowanie tempa pracy do możliwości ucznia • ustalenie algorytmu współpracy • pokaz połączony z przeżyciem • zastosowanie specjalnych metod i form pracy
Pomoce dydaktyczne	• film • komputer (metody programowane) • maszyna dydaktyczna
Organizacja pracy na lekcji	• życzliwa pomoc • wsparcie w sytuacjach trudnych • wsparcie w sytuacjach uwarunkowanych zaburzeniami chorobowymi • praca wg algorytmów (stałych zasad – niezmiennych, trwałych, fundamentalnych)
Motywowanie do pracy	• wykorzystywanie wiedzy ucznia na zajęciach (jest mocny z jakiegoś tematu) • pochwały i wskazówki do dalszej pracy • zaangażowanie rodziców
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	• algorytmny • życzliwość • zrozumienie • empatia
Prace domowe	• do wykonania na komputerze (dysgrafia) • zadania zgodne z zainteresowaniami i jednocześnie rozszerzające wiedzę • unikać dłużych (obszernych) form pisemnych
Inne	

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednio ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Rewalidacja	2 godz.			Wtorek Czwartek
Zajęcia dydaktyczne				Piątek
Zajęcia z terapeutą		PPP		Piątek

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

- *kontakty z pedagogiem i wychowawcą*
- *współpraca w procesie kształcenia*
- *zaangażowanie emocjonalne rodziców*

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

Skład Zespołu:

.....
.....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

**Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-
Terapeutyczny:**

.....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

.....

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

Zespół Aspergera

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	• dobre myślenie logiczne • płynność słowna • prawidłowa sprawność intelektualna	• myślenie ukierunkowane, sztywne • lepkość i sztywność myślenia
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	• dobry uczeń • jest lubiany przez kolegów	• hipotonia mięśniotwa utrudnia spostrzeganie przez kolegów
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	• płynność słowna	• pisanie utrudnione przez wzw. hipotonię mięśniotwą

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Dodatkowe informacje:

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

- stanowisko komputerowe

Pomoce dydaktyczne	• komputer
Organizacja pracy na lekcji	• rutowca / stała / niezmienna organizacja zajęć • aranżowanie sytuacji umożliwiających aktywną współpracę z rówieśnikiem. • zapewnienie ciszy
Motywowanie do pracy	• dostosowanie form pracy do możliwości ucznia • nagradzanie i pochwała wykonanych prac i zadań
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	• wyraźne i jasne określenie kryteriów oceny uwzględniających dysfunkcję ucznia
Prace domowe	• prace odrabiane na komputerze, dostosowane do wymagań
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednio ze względu na indywidualne potrzeby rozwoju i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Zajęcia przedmiotowe	2 godz.	Nauczyciele przedmiotów zawodowych	Szkoła	Po zajęciach lekcyjnych
Zajęcia w grupach rówieśniczych	2 godz.	Wychowawca	Szkoła	Po zajęciach lekcyjnych

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

- częste rozmowy telefoniczne z rodzicami
- informowanie pisemne rodziców o efektach pracy ucznia

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

Skład Zespołu:

.....
.....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

**Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-
Terapeutyczny:**

.....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

.....

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

Zespół Aspergera

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	• dobrze porównuje, uogólnia i abstrahuje, tworzy pojęcia • bardzo dobrze rozwinięta pamięć słuchowa • bardzo dobrze radzi sobie z logiczną i syntetyczną organizacją materiału • bardzo dobrze rozwinięta zdolność integracji i syntezy wzrokowej • bardzo dobrze rozwinięta przestrzenna i wizualizacja	• trudności w definiowaniu słów i pojęć
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	• prawidłowo interpretuje sytuacje społeczne na piktogramach • ujmuje związki przyczynowo-skutkowe	• mało dojrzały społecznie i emocjonalnie • trudności w rozpoznawaniu i rozumieniu emocji i prowadzeniu rozmowy opartej na wymianie poglądów • działa stereotypowo, słabo akceptuje zmiany, nie rozumie ich przyczyny • wykazuje nadmierny niepokój • fiksacja na przedmiotach • słabo zna zasady postępowania • reakcja na stres nieadekwatna do sytuacji i bodźca

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	• czyta płynnie • rozumie treści oparte na konkretach • zna gramatykę • potrafi skonstruować wypowiedź pisemną na określony temat • sprawność rachunkowa	• niski poziom graficzny pisma • słabo rozumie przeczytane treści • nie rozumie analogii i dtuznaczności • nie wykonuje zadań o zwiększonej trudności • nie trzyma się liniatury

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Dziecko z rodziny wielodzietnej. Dobra sytuacja materialna. Rodzice pracujące.

Dodatkowe informacje:

-

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	• indywidualizacja nauczania (stały nauczyciel, pora i sala)
Pomoce dydaktyczne	• minutnik i liczniki, kredki, kredki, materiały piśmiennicze
Organizacja pracy na lekcji	• proste polecenia nauczyciela • pozwolić na stosowanie niekonwencjonalnych technik rozwiązywania zadań • wspomóc lekcję przez wizualizację
Motywowanie do pracy	• konsekwencja nauczyciela • nagrody • krótkie, konkretne polecenia • wykorzystanie specjalnych zainteresowań ucznia do pomocy innym uczniom i tym samym podniesienie jego statusu w klasie
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	• zadania z treścią • zadania grafomotoryczne • nagrody za poprawne wykonanie zadania

Prace domowe	• zadania dotyczące czytania i rozumienia przeczytanych treści • analiza krótkich wierszy • ćwiczenia kaligraficzne
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Praca indywidualna. Rewalidacja	2 godz.	Nauczyciel	Szkoła	Poniedziałek 10:00 Piątek 9:00
Praca w grupie	1 godz.	Nauczyciel	Szkoła	Środa 9:00
Praca z rodzicami	Cały czas			

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

- wspomaganie rodziców za pomocą materiałów dydaktycznych
- sformułowanie prac domowych
- kontakty z rodzicami (ocena postępów)
- poinformowanie o sposobie motywowania (wspólne uzgodnienie systemu nagród – tablica motywacyjna)

Skład Zespołu:

.....
.....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

**Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-
Terapeutyczny:**

.....
.....

Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

.....

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

Zespół Aspergera

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Słabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	- logiczne myślenie - fluencja słowna - koordynacja pomiędzy posiadanymi informacjami a zadaniami czynnościowymi	ograniczone myślenie
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	łatwość w nawiązywaniu kontaktów	szywność myślenia
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	- fluencja słowna - zainteresowania historią	- szywność myślenia - dysgrafia

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Dodatkowe informacje:

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Srodowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	- treść zadań powinna być bliska doświadczeniom ucznia - zadania powinny być dodatkowo omawiane z uczniem - materiał dostosować do zainteresowań ucznia - stosować metodę projektu
Pomoce dydaktyczne	komputer, rzutnik, zestawy doświadczalne
Organizacja pracy na lekcji	- przygotować ucznia na zmiany w otoczeniu - omawiać wielokrotnie klasowe reguły - zapowiedzieć przebieg lekcji
Motywowanie do pracy	- zachęcać do udziału w terapiach pozwalających na rozwijanie umiejętności radzenia sobie ze stresem - wspierać ucznia w zakresie budowania własnej wartości, pewności siebie
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	- wydłużyć czas prac pisemnych - umożliwić wykorzystywanie komputera - stosować punktowy system oceniania
Prace domowe	- pisane na komputerze - tematyka prac domowych – jeśli to możliwe – dostosowana do zainteresowań ucznia
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednio ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Rewalidacyjne	2-4 godz. w tygodniu			
Wyównawcze	2			
Kola zainteresowań				

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

- udział rodziców w wywiadówkach, zebraniach z rodzicami, konsultacjach
- spotkania indywidualne z wychowawcą, pedagogiem i nauczycielami uczącymi

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

Skład Zespołu:

.....
.....
Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-
Terapeutyczny:

.....
.....
Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny

I. Podstawowe informacje

Imię i nazwisko ucznia: .....
 Data urodzenia: .....
 Klasa: ..... Rok szkolny: ..... Etap edukacyjny: .....
 Podstawa objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
 Orzeczenie Nr ..... o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia .....
 wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.....

II. Rozpoznanie wynikające z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:

Zespół Aspergera

III. Charakterystyka psychopedagogiczna ucznia (wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem zapisów z orzeczenia):

Sfera	Mocne strony	Slabe strony
Funkcjonowanie poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć, język, wyobraźnia, myślenie)	• prawidłowy rozwój mowy • przestrzeganie reguł gramatycznych • znakomita pamięć mechaniczna (odtworzeniowa)	• szywane przestrzeganie reguł • mowa pedantyczna • problemy ze współpracą • ograniczony zakres gestów • zawężone zainteresowania • trudności w rozumieniu słów wieloznacznych • słabo rozwinięta pamięć logiczna • słaba koordynacja ruchowa • zaburzenia równowagi • trudności w pisaniu
Funkcjonowanie społeczno-emocjonalne	-	• problemy ze współpracą z innymi ludźmi • brak wycucia dystansu • brak kontaktu wzrokowego • trudności w naprzemiennej komunikacji • kierowanie rozmowy na swoje ulubione tematy • brak umiejętności nawiązywania kontaktów z rówieśnikami

Sfera	Mocne strony	Slabe strony
Umiejętności szkolne (czytanie, pisanie, liczenie)	• prawidłowy rozwój mowy • przestrzeganie reguł gramatycznych • podawanie wiadomości encyklopedycznych • znakomita pamięć mechaniczna	• skłonność do tików • czasami nie używa zaimka JA w odniesieniu do siebie • słaba pamięć logiczna • trudności w pisaniu

Sytuacja rodzinna (dane z wywiadu z rodzicami):

Rodzina pełna, wielodzietna, trudności materialne.

Dodatkowe informacje:

-

IV. Zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia

Środowisko fizyczne – otoczenie klasowe i szkolne	• sala lekcyjna z wydzielonym miejscem do przechowywania określonych przedmiotów • powinien siedzieć możliwie blisko nauczyciela • klasowe reguły trzeba omówić wielokrotnie i zawiesić na ścianie w formie wizualnej
Pomoce dydaktyczne	• wizualne środki dydaktyczne
Organizacja pracy na lekcji	• informować o przebiegu lekcji • wydłużyć czas przeznaczony na prace pisemne • pozwolić na pisanie ważniejszych prac na komputerze • w trudnych sytuacjach pozwolić na zapisywanie ważniejszych fragmentów (notatki) • nie powinien odpowiadać przy tablicy
Motywowanie do pracy	• bazować na materiale odpowiadającym zainteresowaniom ucznia • zachęcanie do wytrwałości w działaniu • rozbudzanie ciekawości poznawczej
Egzekwowanie wiedzy i umiejętności; zasady i kryteria oceny	• wydłużyć czas pracy przeznaczony na wykonywanie prac pisemnych • nie dyskwalifikować ucznia z powodu obniżonej sprawności grafomotorycznej • pozwalać uczniowi na zapisywanie ważnych fragmentów notatek podczas lekcji

	• w czasie pisania prac klasowych, w razie potrzeby tłumaczyć trudniejsze fragmenty poleceń
Prace domowe	• zadania domowe dostosować do indywidualnych potrzeb ucznia • prace domowe formułować w taki sposób, aby uczeń wykazał się wiedzą – nie oceniać ich pod kątem braku lub niskiej umiejętności wyrażania własnych sądów • nie oceniać poziomu graficznego pisma
Inne	-

V. Formy pomocy – w tym: zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia

Rodzaj zajęć	Wymiar godzin	Osoba prowadząca	Miejsce realizacji	Okres udzielanej pomocy
Język polski	1 godz. tygodniowo		Szkoła	
Matematyka	1 godz. tygodniowo		Szkoła	

VI. Działania wspierające rodziców ucznia:

Systematyczne kontakty z rodzicami na terenie szkoły.

VII. Zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży:

Skład Zespołu:

.....
 .....

Listy obecności członków zespołu na posiedzeniach (załączniki):

Data i podpis dyrektora zatwierdzającego Indywidualny Program Edukacyjno-
 Terapeutyczny:

.....
 .....
 Data i podpis rodzica/opiekuna prawnego:

Podsumowanie

Wypracowane IPET-y i poruszone w nich problemy, pokazują z jakim szerokim wachlarzem różnorodnych problemów ale także różnorodnych wyzwań i osobowości ludzkich, spotyka się w swojej pracy zawodowej nauczyciel. Jak je potraktuje, co w nich ujrzy zależy już tylko od niego.

Wspaniale oddaje to, przypowieść chińska o tym, że każdy z nas ma swoje wady, ułomności ale to one właśnie czynią nasze życie interesującym i wartościowym. Powinniśmy każdego człowieka, dużego czy małego, przyjmować i akceptować w pełnej jego istocie z jego „wadami” i „zaletami”. A tylko od Nas – także nauczycieli – zależy czy będziemy w nim dostrzegać tylko „pęknięcia” czy nauczymy się dostrzegać w nim ukryte piękno.

„Pęknięcie w dzbanie”

Pewna stara chińska kobieta miała dwa dzbany. Każdego ranka umieszczała oba dzbany na drążkach powieszonych na ramionach, a następnie udawała się z nimi do źródła, by przynieść wodę. Jeden z dzbanów miał pęknięcie, natomiast drugi był bez wady i zawsze utrzymał pełną porcję wody. Po długiej drodze od rzeki do domu starej kobiety pęknięty dzban był zawsze do połowy pusty.

Trwało to całe dwa lata. Stara kobieta przynosiła do domu zawsze tylko w jednym dzbanie pełno wody. Cały/dobry dzban był z siebie bardzo dumny, że mógł wykonywać należycie swoje zadanie. Za to biedny, pęknięty dzban palił się ze wstydu za swoją niedoskonałość. Czuł się gorszy ze względu na swoje pęknięcie i było mu przykro, że nie wykonuje właściwie swojego zadania.

Po dwóch latach, pełnych bólu i upokorzenia, pęknięty dzban odezwał się w końcu do staruszki:

Tak bardzo mi przykro...

Tak bardzo mi przykro, że przez moją niedoskonałość wycieka tyle wody po drodze do twojego domu.

Przepraszam...

Na to staruszka z uśmiechem odpowiedziała:

Mój drogi dzbanie...

Czy zauważyłeś, że po Twojej stronie drogi rosną kwiaty a na drugiej stronie nie?

Znam Twoją wadę i dlatego zasiałam po Twojej stronie drogi te wszystkie kwiaty, które widzisz. A Ty, nawet o tym nie wiedząc, każdego dnia podlewałeś je, zapewniając im wodę niezbędną do życia. Już dwa lata te kwiaty przystrajają mi całą drogę od mego domu aż do potoku. Przez całe dwa lata mogłam też zrywać te piękne kwiaty i przyozdabiać nimi stół. Gdyby nie Ty i Twoje pęknięcie, nie byłoby tego piękna.

Każdy z nas ma swoje wady. Doskonałość istnieje tylko w baśniach i mitach. Dzięki temu, że jesteśmy tak różni świat jest naprawdę pięknym i fascynującym miejscem.

Tylko od Ciebie zależy czy w dziecku będziesz dostrzegać tylko „pęknięcia”, czy nauczysz się dostrzegać w nim ukryte piękno.

Wybrane podstawowe akty prawne aktualnie realizowanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej

Rozporządzenie MEN z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2013r., poz. 532) (*w załączeniu rozporządzenie*).

Rozporządzenie MEN z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (tekst jednolity — Dz. U z 2014 r., poz. 414) (*w załączeniu — tekst jednolity rozporządzenia*).

Rozporządzenie MEN z dnia 25 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 520).

Art. 22 ust. 2 pkt 11 Ustawy z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r., Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.).

Bibliografia

Bernad Maria, *Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w placówkach oświatowych w nowej odsłonie*, ROM-E Metis w Katowicach, maj 2013 r.

Łoskot Małgorzata, *Zmiany w pomocy psychologiczno-pedagogicznej*, Głos Pedagogiczny, czerwiec 2013 r.

MEN Warszawa — opracowanie zbiorowe, *Podniesienie efektywności kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami uczniów. Materiały dla nauczycieli*, 2010 r.

Załączniki – wybrane akty prawne

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 7 maja 2013 r.

Poz. 532

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ¹⁾

z dnia 30 kwietnia 2013 r.

w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 11 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Publiczne przedszkola i oddziały przedszkolne zorganizowane w szkołach podstawowych, zwane dalej „przedszkolami”, szkoły i placówki udzielają uczniom uczęszczającym do przedszkoli, szkół i placówek, ich rodzicom oraz nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej i organizują tę pomoc na zasadach określonych w rozporządzeniu.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) ustawie – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;
- 2) placówce – należy przez to rozumieć placówkę, o której mowa w art. 2 pkt 3, 3a, 5 i 7 ustawy.

§ 3. 1. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana uczniowi w przedszkolu, szkole i placówce polega na rozpoznaniu i zaspokajaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz rozpoznawaniu indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia, wynikających w szczególności:

- 1) z niepełnosprawności;
- 2) z niedostosowania społecznego;
- 3) z zagrożenia niedostosowaniem społecznym;
- 4) ze szczególnych uzdolnień;
- 5) ze specyficznych trudności w uczeniu się;
- 6) z zaburzeń komunikacji językowej;
- 7) z choroby przewlekłej;
- 8) z sytuacji kryzysowych lub traumatycznych;

¹⁾ Minister Edukacji Narodowej kieruje działem administracji rządowej – oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej (Dz. U. Nr 248, poz. 1480).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 42, poz. 273, Nr 80, poz. 542, Nr 115, poz. 791, Nr 120, poz. 818, Nr 180, poz. 1280 i Nr 181, poz. 1292, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 145, poz. 917, Nr 216, poz. 1370 i Nr 235, poz. 1618, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 31, poz. 206, Nr 56, poz. 458, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1705, z 2010 r. Nr 44, poz. 250, Nr 54, poz. 320, Nr 127, poz. 857 i Nr 148, poz. 991, z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 139, poz. 814, Nr 149, poz. 887 i Nr 205, poz. 1206, z 2012 r. poz. 941 i 979 oraz z 2013 r. poz. 87.

- 9) z niepowodzeń edukacyjnych;
- 10) z zaniedbań środowiskowych związanych z sytuacją bytową ucznia i jego rodziny, sposobem spędzania czasu wolnego i kontaktami środowiskowymi;
- 11) z trudności adaptacyjnych związanych z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego, w tym związanych z wcześniejszym kształceniem za granicą.

2. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana w przedszkolu, szkole i placówce rodzicom uczniów i nauczycielom polega na wspieraniu rodziców i nauczycieli w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i dydaktycznych oraz rozwijaniu ich umiejętności wychowawczych w celu zwiększenia efektywności pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów.

§ 4. Korzystanie z pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu, szkole i placówce jest dobrowolne i nieodpłatne.

§ 5. 1. Pomoc psychologiczno-pedagogiczną organizuje dyrektor przedszkola, szkoły i placówki.

2. Pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu, szkole i placówce udzielają uczniom nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych oraz specjaliści wykonujący w przedszkolu, szkole i placówce zadania z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w szczególności psycholodzy, pedagodzy, logopedzi, doradcy zawodowi i terapeuci pedagogiczni, zwani dalej „specjalistami”.

3. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna jest organizowana i udzielana we współpracy z:

- 1) rodzicami uczniów;
- 2) poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, zwanymi dalej „poradniami”;
- 3) placówkami doskonalenia nauczycieli;
- 4) innymi przedszkolami, szkołami i placówkami;
- 5) organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży.

§ 6. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w przedszkolu, szkole i placówce jest udzielana z inicjatywy:

- 1) ucznia;
- 2) rodziców ucznia;
- 3) dyrektora przedszkola, szkoły lub placówki;
- 4) nauczyciela, wychowawcy grupy wychowawczej lub specjalisty, prowadzących zajęcia z uczniem;
- 5) pielęgniarki środowiska nauczania i wychowania lub higienistki szkolnej;
- 6) poradni;
- 7) asystenta edukacji romskiej;
- 8) pomocy nauczyciela;
- 9) pracownika socjalnego;
- 10) asystenta rodziny;
- 11) kuratora sądowego.

§ 7. 1. W szkole pomoc psychologiczno-pedagogiczna jest udzielana w trakcie bieżącej pracy z uczniem oraz w formie:

- 1) klas terapeutycznych;
- 2) zajęć rozwijających uzdolnienia;
- 3) zajęć dydaktyczno-wyrównawczych;
- 4) zajęć specjalistycznych: korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym;

- 5) zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej – w przypadku uczniów gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych;
- 6) warsztatów;
- 7) porad i konsultacji.

2. W przedszkolu i placówce pomoc psychologiczno-pedagogiczna jest udzielana w trakcie bieżącej pracy z uczniem oraz w formie:

- 1) zajęć rozwijających uzdolnienia;
- 2) zajęć specjalistycznych: korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym;
- 3) porad i konsultacji.

3. W szkołach dla dorosłych pomoc psychologiczno-pedagogiczna jest udzielana w trakcie bieżącej pracy ze słuchaczem oraz w formie:

- 1) zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej;
- 2) porad i konsultacji;
- 3) warsztatów i szkoleń.

4. W przedszkolu, szkole i placówce pomoc psychologiczno-pedagogiczna jest udzielana rodzicom uczniów i nauczycielom w formie porad, konsultacji, warsztatów i szkoleń.

§ 8. 1. Klasy terapeutyczne organizuje się dla uczniów wykazujących jednorodne lub sprzężone zaburzenia, wymagających dostosowania organizacji i procesu nauczania do ich specjalnych potrzeb edukacyjnych oraz długotrwałej pomocy specjalistycznej.

2. Klas terapeutycznych nie organizuje się w szkołach specjalnych.

3. Zajęcia w klasach terapeutycznych prowadzą nauczyciele właściwych zajęć edukacyjnych.

4. Nauczanie w klasach terapeutycznych jest prowadzone według realizowanych w danej szkole programów nauczania, z dostosowaniem metod i form ich realizacji do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów.

5. Liczba uczniów w klasie terapeutycznej nie może przekraczać 15.

6. Klasy terapeutyczne organizuje się z początkiem roku szkolnego.

7. Do klas terapeutycznych, za zgodą organu prowadzącego szkołę, w ramach posiadanych środków, mogą uczęszczać uczniowie innej szkoły, z uwzględnieniem przepisów art. 17 ust. 2–3a ustawy.

8. Objęcie ucznia nauką w klasie terapeutycznej wymaga opinii poradni, z której wynika potrzeba objęcia ucznia pomocą w tej formie.

§ 9. Zajęcia rozwijające uzdolnienia organizuje się dla uczniów szczególnie uzdolnionych oraz prowadzi się przy wykorzystaniu aktywnych metod pracy. Liczba uczestników zajęć nie może przekraczać 8.

§ 10. Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze organizuje się dla uczniów mających trudności w nauce, w szczególności w spełnianiu wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego. Liczba uczestników zajęć nie może przekraczać 8.

§ 11. Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne organizuje się dla uczniów z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi lub specyficznymi trudnościami w uczeniu się. Liczba uczestników zajęć nie może przekraczać 5.

§ 12. Zajęcia logopedyczne organizuje się dla uczniów z zaburzeniami mowy, które powodują zaburzenia komunikacji językowej oraz utrudniają naukę. Liczba uczestników zajęć nie może przekraczać 4.

§ 13. Zajęcia socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia o charakterze terapeutycznym organizuje się dla uczniów z dysfunkcjami i zaburzeniami utrudniającymi funkcjonowanie społeczne. Liczba uczestników zajęć nie może przekraczać 10.

§ 14. 1. Godzina zajęć rozwijających uzdolnienia i zajęć dydaktyczno-wyrównawczych trwa 45 minut, a godzina zajęć specjalistycznych – 60 minut.

2. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się prowadzenie zajęć specjalistycznych w czasie krótszym niż 60 minut, z zachowaniem ustalonego dla ucznia łącznego tygodniowego czasu tych zajęć.

§ 15. Zajęcia rozwijające uzdolnienia, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze oraz zajęcia specjalistyczne prowadzą nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych i specjaliści posiadający kwalifikacje odpowiednie do rodzaju prowadzonych zajęć.

§ 16. Nauka ucznia w klasie terapeutycznej oraz udział ucznia w zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych i zajęciach specjalistycznych trwa do czasu zlikwidowania opóźnień w uzyskaniu osiągnięć edukacyjnych wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego lub złagodzenia albo wyeliminowania zaburzeń stanowiących powód objęcia ucznia daną formą pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

§ 17. Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz z planowaniem kształcenia i kariery zawodowej organizuje się w celu wspomagania odpowiednio uczniów lub słuchaczy w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych, przy wykorzystaniu aktywnych metod pracy. Zajęcia prowadzą nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych i specjaliści.

§ 18. Porady, konsultacje, warsztaty i szkolenia prowadzą nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych i specjaliści.

§ 19. 1. Nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych oraz specjaliści w przedszkolu, szkole i placówce rozpoznają odpowiednio indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz indywidualne możliwości psychofizyczne uczniów, w tym ich zainteresowania i uzdolnienia.

2. Nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych oraz specjaliści w przedszkolu, szkole i placówce prowadzą w szczególności:

- 1) w przedszkolu – obserwację pedagogiczną zakończoną analizą i oceną gotowości dziecka do podjęcia nauki w szkole (diagnoza przedszkolna);
- 2) w szkole – obserwację pedagogiczną, w trakcie bieżącej pracy z uczniami, mającą na celu rozpoznanie u uczniów:
  - a) trudności w uczeniu się, w tym – w przypadku uczniów klas I–III szkoły podstawowej – ryzyka wystąpienia specyficznych trudności w uczeniu się, lub
  - b) szczególnych uzdolnień;
- 3) w gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej – doradztwo edukacyjno-zawodowe.

3. W przypadku stwierdzenia, że uczeń ze względu na potrzeby rozwojowe lub edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne wymaga objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną, odpowiednio nauczyciel, wychowawca grupy wychowawczej lub specjalista niezwłocznie udzielają uczniowi tej pomocy w trakcie bieżącej pracy z uczniem i informują o tym:

- 1) w przypadku szkoły i placówki, w której funkcjonuje szkoła – wychowawcę klasy;
- 2) w przypadku przedszkola i placówki, w której nie funkcjonuje szkoła – dyrektora przedszkola lub placówki.

4. Wychowawca klasy lub dyrektor przedszkola lub placówki, o których mowa w ust. 3, informuje innych nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych lub specjalistów o potrzebie objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną w trakcie ich bieżącej pracy z uczniem – jeżeli stwierdzi taką potrzebę.

5. W przypadku stwierdzenia przez wychowawcę klasy lub dyrektora przedszkola lub placówki, o której mowa w art. 2 pkt 5 ustawy, że konieczne jest objęcie ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną w formach, o których mowa w § 7 ust. 1 pkt 1–5, ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 3 pkt 1, odpowiednio wychowawca klasy lub dyrektor przedszkola lub placówki, o której mowa w art. 2 pkt 5 ustawy, planują i koordynują udzielanie uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym ustalają formy udzielania tej pomocy, okres ich udzielania oraz wymiar godzin, w którym poszczególne formy będą realizowane. Podczas planowania i koordynowania udzielania uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej uwzględnia się wymiar godzin ustalony dla poszczególnych form udzielania uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej, o którym mowa w ust. 6.

6. Wymiar godzin poszczególnych form udzielania uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej, o których mowa w § 7 ust. 1 pkt 2–5, ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 3 pkt 1, dyrektor przedszkola, szkoły lub placówki, o której mowa w art. 2 pkt 5 ustawy, ustala, biorąc pod uwagę wszystkie godziny, które w danym roku szkolnym mogą być przeznaczone na realizację tych form.

7. Wychowawca klasy lub dyrektor przedszkola lub placówki, o której mowa w art. 2 pkt 5 ustawy, planując udzielanie uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej, współpracują z rodzicami ucznia lub pełnoletnim uczniem oraz – w zależności od potrzeb – z innymi nauczycielami, wychowawcami grup wychowawczych i specjalistami, prowadzącymi zajęcia z uczniem, poradnią lub innymi osobami, o których mowa w § 6.

8. W przypadku gdy uczeń był objęty pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu, szkole lub placówce, o której mowa w art. 2 pkt 5 ustawy, odpowiednio wychowawca klasy lub dyrektor przedszkola lub placówki, o której mowa w art. 2 pkt 5 ustawy, planując udzielanie uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej, uwzględnia wnioski dotyczące dalszej pracy z uczniem, zawarte w dokumentacji prowadzonej zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 5 ustawy.

9. Dyrektor przedszkola, szkoły lub placówki, o której mowa w art. 2 pkt 5 ustawy, może wyznaczyć inną niż wymieniona w ust. 5 osobę, której zadaniem będzie planowanie i koordynowanie udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom w przedszkolu, szkole lub placówce.

10. Przepisy ust. 3–9 stosuje się odpowiednio do uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego, orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania lub opinię poradni, z tym że przy planowaniu udzielania uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej uwzględnienia się także zalecenia zawarte w orzeczeniach lub opiniach.

11. Przepisy ust. 3–9 stosuje się odpowiednio do słuchaczy szkół dla dorosłych.

§ 20. 1. W przypadku ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego planowanie i koordynowanie udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu, szkole i placówce, o której mowa w art. 2 pkt 5 ustawy, w tym ustalenie dla ucznia form udzielania tej pomocy, a w przypadku form, o których mowa w § 7 ust. 1 pkt 1–5 i ust. 2 pkt 1 i 2 – także okres ich udzielania oraz wymiar godzin, w którym poszczególne formy będą realizowane, jest zadaniem zespołu, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 71b ust. 7 pkt 2 i 3 ustawy. Podczas planowania i koordynowania udzielania uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej uwzględnia się wymiar godzin ustalony dla poszczególnych form udzielania uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej, o którym mowa w ust. 2.

2. Wymiar godzin poszczególnych form udzielania uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej, o których mowa w § 7 ust. 1 pkt 2–5 i ust. 2 pkt 1 i 2, dyrektor przedszkola, szkoły lub placówki, o której mowa w art. 2 pkt 5 ustawy, ustala, biorąc pod uwagę wszystkie godziny, które w danym roku szkolnym mogą być przeznaczone na realizację tych form.

3. Formy i okres udzielania uczniowi, o którym mowa w ust. 1, pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wymiar godzin, w którym poszczególne formy pomocy będą realizowane, są uwzględniane w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym, opracowanym dla ucznia zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 71b ust. 7 pkt 2 i 3 ustawy.

§ 21. 1. Nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych i specjaliści udzielający uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej prowadzą dokumentację zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 5 ustawy.

2. W przypadku uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych i specjaliści udzielający uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej uwzględniają w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym, opracowanym dla ucznia zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 71b ust. 7 pkt 2 i 3 ustawy, wnioski dotyczące dalszej pracy z uczniem, zawarte w dokumentacji prowadzonej zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 5 ustawy.

§ 22. 1. O potrzebie objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną informuje się rodziców ucznia albo pełnoletniego ucznia.

2. O ustalonych dla ucznia formach, okresie udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wymiarze godzin, w którym poszczególne formy pomocy będą realizowane, dyrektor przedszkola, szkoły lub placówki, o której mowa w art. 2 pkt 5 ustawy, niezwłocznie informuje pisemnie, w sposób przyjęty w danym przedszkolu, szkole lub placówce, rodziców ucznia albo pełnoletniego ucznia.

§ 23. Do zadań pedagoga i psychologa w przedszkolu, szkole i placówce należy w szczególności:

- 1) prowadzenie badań i działań diagnostycznych uczniów, w tym diagnozowanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów w celu określenia przyczyn niepowodzeń edukacyjnych oraz wspierania mocnych stron uczniów;
- 2) diagnozowanie sytuacji wychowawczych w przedszkolu, szkole lub placówce w celu rozwiązywania problemów wychowawczych oraz wspierania rozwoju uczniów;
- 3) udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w formach odpowiednich do rozpoznanych potrzeb;
- 4) podejmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży;
- 5) minimalizowanie skutków zaburzeń rozwojowych, zapobieganie zaburzeniom zachowania oraz inicjowanie różnych form pomocy w środowisku szkolnym i pozaszkolnym uczniów;
- 6) inicjowanie i prowadzenie działań mediacyjnych i interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych;
- 7) pomoc rodzicom i nauczycielom w rozpoznawaniu i rozwijaniu indywidualnych możliwości, predyspozycji i uzdolnień uczniów;
- 8) wspieranie nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów w udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

§ 24. Do zadań logopedy w przedszkolu, szkole i placówce należy w szczególności:

- 1) diagnozowanie logopedyczne, w tym prowadzenie badań przesiewowych w celu ustalenia stanu mowy uczniów;
- 2) prowadzenie zajęć logopedycznych oraz porad i konsultacji dla uczniów i rodziców w zakresie stymulacji rozwoju mowy uczniów i eliminowania jej zaburzeń;
- 3) podejmowanie działań profilaktycznych zapobiegających powstawaniu zaburzeń komunikacji językowej we współpracy z rodzicami uczniów;
- 4) wspieranie nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów w udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

§ 25. 1. Do zadań doradcy zawodowego należy w szczególności:

- 1) systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- 2) gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia;
- 3) prowadzenie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej;
- 4) koordynowanie działalności informacyjno-doradczej prowadzonej przez szkołę i placówkę;
- 5) współpraca z innymi nauczycielami w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego;
- 6) wspieranie nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów w udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

2. W przypadku braku doradcy zawodowego w szkole lub placówce, dyrektor szkoły lub placówki wyznacza nauczyciela, wychowawcę grupy wychowawczej lub specjalistę planującego i realizującego zadania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego.

§ 26. Do zadań terapeuty pedagogicznego należy w szczególności:

- 1) prowadzenie badań i działań diagnostycznych uczniów z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi lub specyficznymi trudnościami w uczeniu się;
- 2) prowadzenie zajęć korekcyjno-kompensacyjnych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym;

- 3) podejmowanie działań profilaktycznych zapobiegających niepowodzeniom edukacyjnym uczniów, we współpracy z rodzicami uczniów;
- 4) wspieranie nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów w udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

§ 27. Wsparcie merytoryczne dla nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i specjalistów udzielających pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu, szkole i placówce zapewniają poradnie oraz placówki doskonalenia nauczycieli.

§ 28. Uczniom, dla których opracowano plany działań wspierających na podstawie rozporządzenia wymienionego w § 30, pomoc psychologiczno-pedagogiczna może być udzielana na podstawie tych planów do końca okresu, na jaki zostały opracowane.

§ 29. Do końca roku szkolnego 2012/2013 oryginał karty indywidualnych potrzeb ucznia założonej dla ucznia przed dniem wejścia w życie rozporządzenia przekazuje się rodzicom ucznia lub pełnoletniemu uczniowi. W dokumentacji badań i czynności uzupełniających, o której mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 5 ustawy, pozostaje kopia karty.

§ 30. Traci moc rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. Nr 228, poz. 1487).

§ 31. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Minister Edukacji Narodowej: *K. Szumilas*

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 31 marca 2014 r.

Poz. 414

OBWIESZCZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ

z dnia 18 grudnia 2013 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych

1. Na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 197, poz. 1172 i Nr 232, poz. 1378) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz. U. Nr 228, poz. 1490), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

- 1) rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2012 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz. U. poz. 982);
- 2) rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 sierpnia 2013 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz. U. poz. 957).

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity rozporządzenia nie obejmuje:

- 1) § 2–4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2012 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz. U. poz. 982), które stanowią:

„§ 2. Informację, o której mowa w § 7 ust. 4 rozporządzenia zmienianego w § 1, w brzmieniu nadanym niniejszym rozporządzeniem, dotyczącą egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie przeprowadzanego w roku szkolnym 2012/2013, dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej podaje do publicznej wiadomości w terminie do dnia 30 września 2012 r.

§ 3. W przypadku absolwentów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym przystępujących do dotychczasowego egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe dostosowanie warunków i formy przeprowadzania tego egzaminu odpowiednio do rodzaju niepełnosprawności lub indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych absolwenta odbywa się zgodnie z przepisami rozporządzenia zmienianego w § 1, w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

§ 4. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 2012 r.”;

- 2) § 2–4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 sierpnia 2013 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz. U. poz. 957), które stanowią:

„§ 2. 1. Indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne opracowane przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia są realizowane do końca okresu, na jaki zostały opracowane.

2. Zespoły, o których mowa w § 5 ust. 3 rozporządzenia wymienionego w § 1 niniejszego rozporządzenia, w brzmieniu nadanym niniejszym rozporządzeniem, dokonają wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia i dostosują indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne do wymogów określonych w § 5 rozporządzenia wymienionego w § 1 niniejszego rozporządzenia, w brzmieniu nadanym niniejszym rozporządzeniem, w terminie do dnia 30 września 2013 r.

§ 3. Jeżeli orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego złożono w przedszkolu lub szkole, o których mowa w § 1 rozporządzenia wymienionego w § 1 niniejszego rozporządzenia, przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny opracowuje się dla ucznia w terminie do dnia 30 września 2013 r.

§ 4. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.”.

Minister Edukacji Narodowej: *J. Kluzik-Rostkowska*

Załącznik do obwieszczenia Ministra Edukacji Narodowej
z dnia 18 grudnia 2013 r. (poz. 414)

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ¹⁾

z dnia 17 listopada 2010 r.

w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych

Na podstawie art. 71b ust. 7 pkt 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa warunki organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych: niesłyszących, słabosłyszących, niewidomych, słabowidzących, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z upośledzeniem umysłowym, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera i z niepełnosprawnościami sprzężonymi, zwanych dalej „uczniami niepełnosprawnymi”, oraz dla uczniów niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym, wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy, w:

- 1) przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych;
- 2) przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych z oddziałami integracyjnymi;
- 3) przedszkolach i szkołach integracyjnych.

§ 2. 1. Kształcenie uczniów niepełnosprawnych w przedszkolach, szkołach i oddziałach, o których mowa w § 1, organizuje się na każdym etapie edukacyjnym, w integracji z uczniami pełnosprawnymi, w przedszkolu i szkole najbliższej ich miejsca zamieszkania.

¹⁾ Minister Edukacji Narodowej kieruje działem administracji rządowej – oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej (Dz. U. Nr 248, poz. 1480).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 42, poz. 273, Nr 80, poz. 542, Nr 115, poz. 791, Nr 120, poz. 818, Nr 180, poz. 1280 i Nr 181, poz. 1292, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 145, poz. 917, Nr 216, poz. 1370 i Nr 235, poz. 1618, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 31, poz. 206, Nr 56, poz. 458, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1705, z 2010 r. Nr 44, poz. 250, Nr 54, poz. 320, Nr 127, poz. 857 i Nr 148, poz. 991, z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 139, poz. 814, Nr 149, poz. 887 i Nr 205, poz. 1206, z 2012 r. poz. 941 i 979, z 2013 r. poz. 87, 827, 1191, 1265, 1317 i 1650 oraz z 2014 r. poz. 7 i 290.

2. Kształcenie uczniów niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym w szkołach i oddziałach, o których mowa w § 1, organizuje się na każdym etapie edukacyjnym, w integracji ze środowiskiem rówieśniczym.

§ 3. Kształcenie uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym w szkołach i oddziałach, o których mowa w § 1, może być prowadzone do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym uczeń kończy:

- 1) 18. rok życia – w przypadku szkoły podstawowej;
- 2) 21. rok życia – w przypadku gimnazjum;
- 3)³⁾ 24. rok życia – w przypadku szkoły ponadgimnazjalnej.

§ 4. 1. Przedszkola, szkoły i oddziały, o których mowa w § 1, zapewniają:

- 1) realizację zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego;
- 2) odpowiednie, ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów, warunki do nauki, sprzęt specjalistyczny i środki dydaktyczne;
- 3) zajęcia specjalistyczne, o których mowa w przepisach w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach;
- 4)⁴⁾ inne zajęcia odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów, w szczególności zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne;
- 5) przygotowanie uczniów do samodzielności w życiu dorosłym.

2. Liczbę dzieci w oddziale przedszkola i liczbę uczniów w oddziale szkoły, o których mowa w § 1, określają przepisy w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół.

§ 5.⁵⁾ 1. Dla ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego opracowuje się indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, uwzględniający zalecenia zawarte w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego oraz dostosowany do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia, zwany dalej „programem”.

2. Program określa:

- 1) zakres i sposób dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia, o którym mowa w przepisach w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych, w szczególności przez zastosowanie odpowiednich metod i form pracy z uczniem;
- 2) zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów prowadzących zajęcia z uczniem, w tym w przypadku:
  - a) ucznia niepełnosprawnego – działania o charakterze rewalidacyjnym,
  - b) ucznia niedostosowanego społecznie – działania o charakterze resocjalizacyjnym,
  - c) ucznia zagrożonego niedostosowaniem społecznym – działania o charakterze socjoterapeutycznym;
- 3) formy i okres udzielania uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wymiar godzin, w którym poszczególne formy pomocy będą realizowane, zgodnie z przepisami, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 3;

³⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2012 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz. U. poz. 982), które weszło w życie z dniem 1 września 2012 r.

⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 sierpnia 2013 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz. U. poz. 957), które weszło w życie z dniem 23 sierpnia 2013 r.

⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 2 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 4.

- 4) działania wspierające rodziców ucznia oraz, w zależności od potrzeb, zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży;
- 5) zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 4, a w przypadku ucznia gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej – także działania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego i sposób realizacji tych działań;
- 6) zakres współpracy nauczycieli i specjalistów z rodzicami ucznia w realizacji zadań, o których mowa w § 4 ust. 1.

3. Program opracowuje zespół, który tworzą nauczyciele i specjaliści prowadzący zajęcia z uczniem, zwany dalej „zespołem”.

4. Zespół opracowuje program po dokonaniu wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia, we współpracy, w zależności od potrzeb, z poradnią psychologiczno-pedagogiczną, w tym poradnią specjalistyczną.

5. Program opracowuje się na okres, na jaki zostało wydane orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, nie dłuższy jednak niż etap edukacyjny. Program opracowuje się w terminie:

- 1) 30 dni od dnia złożenia w przedszkolu lub szkole orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego lub
- 2) 30 dni przed upływem okresu, na jaki został opracowany poprzedni program.

6. Pracę zespołu koordynuje wychowawca klasy, do której uczęszcza uczeń, lub inna osoba wyznaczona przez dyrektora przedszkola lub szkoły.

7. Spotkania zespołu odbywają się w miarę potrzeb.

8. W spotkaniach zespołu mogą także uczestniczyć:

- 1) na wniosek dyrektora przedszkola lub szkoły – przedstawiciel poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej;
- 2) na wniosek lub za zgodą rodziców ucznia albo pełnoletniego ucznia – inne osoby, w szczególności lekarz, psycholog, pedagog, logopeda lub inny specjalista.

9. Zespół, nie rzadziej niż raz w roku szkolnym, dokonuje okresowej wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia, uwzględniając ocenę efektywności pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej uczniowi, zgodnie z przepisami wymienionymi w § 4 ust. 1 pkt 3, oraz, w miarę potrzeb, dokonuje modyfikacji programu. Oceny poziomu funkcjonowania ucznia i modyfikacji programu dokonuje się, w zależności od potrzeb, we współpracy z poradnią psychologiczno-pedagogiczną, w tym poradnią specjalistyczną.

10. Rodzice ucznia albo pełnoletni uczeń mogą uczestniczyć w opracowaniu i modyfikacji programu oraz dokonywaniu oceny, o której mowa w ust. 9.

11. Rodzice ucznia albo pełnoletni uczeń otrzymują, na ich wniosek, kopię programu.

§ 6. 1. W przedszkolach i szkołach, o których mowa w § 1 pkt 2 i 3, zatrudnia się dodatkowo nauczycieli posiadających kwalifikacje w zakresie pedagogiki specjalnej w celu współorganizowania kształcenia integracyjnego.

2. W przedszkolach i szkołach, o których mowa w § 1 pkt 1, za zgodą organu prowadzącego można zatrudniać dodatkowo nauczycieli posiadających kwalifikacje w zakresie pedagogiki specjalnej w celu współorganizowania kształcenia uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

3. Nauczyciele, o których mowa w ust. 1 i 2:

- 1) prowadzą wspólnie z innymi nauczycielami zajęcia edukacyjne oraz wspólnie z innymi nauczycielami i ze specjalistami realizują zintegrowane działania i zajęcia, określone w programie;
- 2) prowadzą wspólnie z innymi nauczycielami i ze specjalistami pracę wychowawczą z uczniami niepełnosprawnymi, niedostosowanymi społecznie oraz zagrożonymi niedostosowaniem społecznym;

- 3) uczestniczą, w miarę potrzeb, w zajęciach edukacyjnych prowadzonych przez nauczycieli oraz w zintegrowanych działaniach i zajęciach, określonych w programie, realizowanych przez nauczycieli i specjalistów;
- 4) udzielają pomocy nauczycielom prowadzącym zajęcia edukacyjne oraz nauczycielom i specjalistom realizującym zintegrowane działania i zajęcia, określone w programie, w doborze form i metod pracy z uczniami niepełnosprawnymi, niedostosowanymi społecznie oraz zagrożonymi niedostosowaniem społecznym.

4. Dyrektor przedszkola lub szkoły, uwzględniając indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym, wyznacza zajęcia edukacyjne oraz zintegrowane działania i zajęcia, określone w programie, realizowane wspólnie z innymi nauczycielami przez nauczycieli, o których mowa w ust. 1 i 2, lub w których nauczyciele ci uczestniczą.

§ 7.⁶⁾ 1. Uczniowie lub absolwenci niepełnosprawni przystępują do sprawdzianu przeprowadzanego w ostatnim roku nauki w szkole podstawowej, zwanego dalej „sprawdzianem”, egzaminu przeprowadzanego w ostatnim roku nauki w gimnazjum, zwanego dalej „egzaminem gimnazjalnym”, egzaminu maturalnego oraz egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie, przeprowadzanych zgodnie z przepisami w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych, w warunkach i formie dostosowanych do rodzaju niepełnosprawności, a uczniowie lub absolwenci niedostosowani społecznie lub zagrożeni niedostosowaniem społecznym – w warunkach dostosowanych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych, na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.

2. Dostosowanie warunków przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego oraz egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie do rodzaju niepełnosprawności lub indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia lub absolwenta polega w szczególności na:

- 1) zminimalizowaniu ograniczeń wynikających z niepełnosprawności, wykorzystaniu odpowiedniego sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych;
- 2) odpowiednim przedłużeniu czasu przewidzianego na przeprowadzenie sprawdzianu lub egzaminu;
- 3) zapewnieniu obecności w czasie sprawdzianu lub egzaminu specjalisty z zakresu danej niepełnosprawności, niedostosowania społecznego lub zagrożenia niedostosowaniem społecznym, jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu z uczniem lub absolwentem lub pomocy w obsłudze sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych.

3. Dla uczniów i absolwentów niepełnosprawnych, posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, przystępujących do sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego lub egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie przygotowuje się odpowiednio zestawy zadań, arkusze egzaminacyjne albo zadania egzaminacyjne dostosowane do rodzaju niepełnosprawności.

4. Dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej opracowuje szczegółową informację o sposobach dostosowania warunków i form przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego oraz egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie odpowiednio do rodzaju niepełnosprawności lub indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów lub absolwentów. Szczegółową informację podaje się do publicznej wiadomości na stronie internetowej Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w terminie do dnia 1 września roku szkolnego, w którym jest przeprowadzany sprawdzian lub egzamin.

5. Na podstawie informacji, o której mowa w ust. 4, rada pedagogiczna wskazuje sposób dostosowania warunków przeprowadzania sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego oraz egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie do rodzaju niepełnosprawności lub indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia lub absolwenta, uwzględniając posiadane przez ucznia lub absolwenta orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

6. Przystąpienie do sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego oraz egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie przez ucznia lub absolwenta niepełnosprawnego w warunkach i formie dostosowanych do rodzaju niepełnosprawności oraz przez ucznia lub absolwenta niedostosowanego społecznie lub zagrożonego niedostosowaniem społecznym w warunkach dostosowanych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych zapewnia odpowiednio przewodniczący szkolnego zespołu egzaminacyjnego, przewodniczący zespołu egzaminacyjnego lub kierownik ośrodka egzaminacyjnego.

⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez § 1 pkt 2 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

§ 8. 1. W szkołach podstawowych i szkołach ponadgimnazjalnych ogólnodostępnych, z oddziałami integracyjnymi oraz integracyjnych organizuje się kształcenie, wychowanie i opiekę dla uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym na warunkach określonych w rozporządzeniu od roku szkolnego 2012/2013.

2. W roku szkolnym 2011/2012 szkoły podstawowe i szkoły ponadgimnazjalne ogólnodostępne, z oddziałami integracyjnymi oraz integracyjne organizują kształcenie, wychowanie i opiekę dla uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym na warunkach określonych w rozporządzeniu, o którym mowa w § 12.

§ 9. Uczniowie z chorobami przewlekłymi, z zaburzeniami psychicznymi, z zaburzeniami zachowania i zagrożeni uzależnieniem, posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, którzy przed dniem wejścia w życie rozporządzenia rozpoczęli naukę w szkole integracyjnej lub oddziale integracyjnym w szkole ogólnodostępnej, mogą kontynuować naukę w takiej szkole lub oddziale do ukończenia szkoły danego typu.

§ 10. (uchylony).⁷⁾

§ 11. 1. Indywidualne programy edukacyjne opracowane dla uczniów na podstawie rozporządzenia, o którym mowa w § 12, są realizowane do końca okresu, na jaki zostały opracowane.

2. Zespoły, o których mowa w § 5 ust. 3, dokonają wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia i dostosują indywidualne programy edukacyjne do wymogów określonych w § 5 ust. 2 pkt 1, 3–5 i 7:

- 1) w przedszkolach i gimnazjach ogólnodostępnych, z oddziałami integracyjnymi oraz integracyjnych – w terminie do dnia 30 września 2011 r.;
- 2) w szkołach podstawowych i szkołach ponadgimnazjalnych ogólnodostępnych, z oddziałami integracyjnymi oraz integracyjnych – w terminie do dnia 30 września 2012 r.

§ 12. Traci moc rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 18 stycznia 2005 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz. U. Nr 19, poz. 167).

§ 13. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 2011 r.⁸⁾

⁷⁾ Przez § 1 pkt 3 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 3.

⁸⁾ Zgodnie z art. 19 pkt 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r. poz. 7) przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 71b ust. 7 pkt 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty pozostają w mocy do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 71b ust. 7 pkt 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw, nie dłużej jednak niż do dnia 1 stycznia 2016 r.

Regionalny Ośrodek
Metodyczno-Edukacyjny
Metis w Katowicach

ul. Drozdów 21 i 17
40-530 Katowice

tel.: 32 209 53 12 lub 14
fax: 32 209 53 13

e-mail: sekretariat@metis.pl
www.metis.pl

egzemplarz bezpłatny

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Metis

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

